

ARKEOLOGISK UNDERSØGELSE AF BLUIE WEST 3, GAMATRON, ARTILLERY POINT OG CAMP CORBETT, KOMMUNE KUJALLEQ, SYDGREENLAND, 18-25 SEPTEMBER 2020

rapport udarbejdet af:

HANS H. HARMSEN

DITTE MELITHA KRISTENSEN

Maj 2021, Nuuk

Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu // Grønlands Nationalmuseum og Arkiv

© Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu // Grønlands Nationalmuseum og Arkiv, 2021

Forsidefoto: Tilbageværende historiske levn på Forsvarspositionen Artillery Point. Anlæg D004, mod nord. Kristensen vist på billedet som måleskala. Foto: Harmsen, 2020.

Tak til: En særlig tak til Jeppe Lorenzen (NKA) samt Maren Hostrup, Christina M. R. Hansen og Lars Bøgeskov Hyttel fra Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse og Uffe Storm Boe, Bo Peter Alslev og Søren Rolin Jensen fra NIRAS. Derudover takkes Richard Warren og Jeff Lakaszcyck for deres hjælp med identifikationen af køretøjet fundet ved Gamatron.

EXECUTIVE SUMMARY

Between 18-25 September 2020, the Greenland National Museum (NKA) surveyed the decommissioned American military installations of Bluie West 3 (BW3), Gamatron, Artillery Point and Camp Corbet in Kommune Kujalleq, South Greenland. These investigations were performed in collaboration with the Danish Ministry of Defense and NIRAS, at the request of the NKA in accordance with the Greenlandic Heritage Act (Inatsisartutlov nr. 5 af 12. juni 2019) in advance of a scheduled clean-up of the sites in 2021-2022. This project is part of an agreement between Denmark and Greenland (2018-2023) to clean-up these former installations and coordinated by the *Styregruppen for oprydning efter tidl. amerikansk tilstedeværelse i Grønland* (Steering Group for the Clean-up of Decommissioned American military bases in Greenland).

This report documents the American military landscape, the built environment, surviving buildings as well as other surface artifacts identified as historically demonstrative of the American period in Greenland, ca. 1941-1958. Documentation included evaluating the heritage values at these sites to ascertain whether any remaining elements from the American period should be left undisturbed due to their historic or cultural value. The survey also included identifying ancient, protected heritage features in the areas that might be impacted by the clean-up activities. During the survey, two previously undocumented ancient sites were identified on Simiutaq that include one multi-component Norse/Thule culture site (NKAH 5681) and one ancient site of undetermined cultural origin (NKAH 5680). Documentation was also performed of a previously registered Norse site (NKAH 963) found on the periphery of Camp Corbett.

HERITAGE RECOMMENDATIONS

The report concludes by providing final recommendations on the heritage value of the surveyed former American military installations in South Greenland, as well as their future heritage status. The NKA summarizes the list of final recommendations below:

- The poured concrete foundation (F010) found at 60.68618°, -46.60538° on Simiutaq, BW3, with the inscription “G.S. W.W. 42,” should remain undisturbed. The foundation poses no threat to the environment and possesses significant historic value with its unique inscription.
- No disturbing activity of any kind can take place within 2 meters of the two ancient sites of NKAH 5680 and NKA 5681 on Simiutaq. Both sites and all their associated components are protected under the Heritage Act (Inatsisartutlov nr. 5 af 12. juni 2019).
- The former US Naval radio station of Gamatron on Qasigissat Nunaat must be further investigated to determine what American elements still present on the landscape could be deemed worthy of historic value.
- The built-landscape and several other historic elements connected to the American period are identified at Artillery Point. These earthworks and other types of large artifacts possess significant historic value by virtue of their diagnostic and architectural character. Present and future generations

will benefit from being able to visit and observe these objects in their original setting. Artillery Point should remain undisturbed and no 'clean up' activities should take place on site.

- Due to the continuous use of the area for farming activities after the American withdrawal, little was observed on the surface of Camp Corbett that could be considered worth preserving. The NKA raises no objection to the clean-up of the Camp Corbett.
- No disturbing activity of any kind can take place within 2 meters of the ancient Norse feature found at NKAH 963 on the southwestern periphery of Camp Corbett. The feature is protected under the Heritage Act (Inatsisartutlov nr. 11 af 19. maj 2010).

DANSK RESUME

Fra den 18.- 25. september 2020 udførte Grønlands Nationalmuseum og Arkiv (NKA) historiske undersøgelser samt arkæologiske besigtigelser af de tidligere amerikanske militære anlæg Blue West 3 (BW3), Gamatron, Artillery Point og Camp Corbett i Sydgrønland. Disse besigtigelser blev udført i samarbejde med Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse og Niras på foranledning af NKA og med hjemmel i Inatsisartutlov nr. 5 af 12. juni 2019, forud for en planlagt oprydning af lokaliteterne i 2021-23. Dette projekt er en del af den bredere nationale oprydningsaftale imellem Danmark og Grønland 2018-23, der ledes af Styregruppen for oprydning af tidligere amerikansk tilstedeværelse i Grønland.

Denne rapport dokumenterer det amerikanske militære landskab, stående bygninger og overfladefund, som vurderedes repræsentative for den amerikanske tilstedeværelse i Grønland, i perioden omkring 1941-48. Dokumentationen inkluderer en evaluering af kulturarvsværdier ved de enkelte lokaliteter for at kunne afgøre, hvorvidt de tilbageværende elementer fra den amerikanske periode skal efterlades urørte grundet deres historiske og kulturelle værdi. Besigtigelserne inkluderede også en undersøgelse af fredede fortidsminder, der kan blive påvirket af oprydningsaktiviteterne. To tidligere ukendte fortidsmindelokaliteter blev identificeret på Simiutaq, inklusiv en lokalitet med Nordbo/Thule ruiner (NKAH 5681) og en fortidsmindelokalitet af ukendt kulturel oprindelse (NKAH 5680). Der blev også foretaget ny dokumentation af et allerede kendt Norrønt fortidsminde i nærheden af Camp Corbett (NKAH 963).

ANBEFALINGER - KULTURARV

Rapporten afsluttes med anbefalinger i forhold til den kulturhistoriske værdi af de besøgte tidligere amerikanske militære baser i Sydgrønland samt den fremtidige kulturarvsstatus. Opsummerende har NKA følgende anbefalinger.

- Det støbte betonfundament (F010) ved positionen 60.68618°, -46.60538° på Simiutaq, BW3, med inskriptionen "G.S. W.W. 42," bør forblive uberørt og intakt. Fundamentet udgør ikke en miljøtrussel og har betydelig historisk værdi grundet den unikke inskription.
- Ingen forstyrrende aktivitet må finde sted indenfor 2 meter af fortidsminderne ved NKAH 5680 og 5681 på Simiutaq. Begge lokaliteter og alle deres delelementer er fredet under Inatsisartutlov nr. 5 af 12. juni 2019 om fredning og anden kulturarvsbeskyttelse af kulturminde.
- Den tidligere amerikanske flåderadiostation Gamatron på Qasigissat Nunaat skal undersøges nærmere, for at kunne afgøre hvilke amerikanske levn af kulturhistorisk værdi der endnu findes i landskabet.
- NKA anbefaler, at Forsvarspositionen Artillery Point forbliver uforstyrret og at ingen oprydningsaktiviteter udføres på stedet. Området samt de historiske levn der kan identificeres på Artillery Point, er forbundet med den amerikanske periode. Disse anlæg og øvrige levn har betydelig historisk værdi i kraft af deres diagnostiske og arkitektoniske karakter. Nuværende og kommende generationer vil drage fordel af at kunne besøge og observere disse levn i deres oprindelige omgivelser. Artillery Point bør forblive uforstyrret, og ingen oprydningsaktiviteter bør finde sted.
- Grundet den langvarige og fortsatte brug af Camp Corbett i forbindelse med landbrugsaktiviteter efter den amerikanske tilstedeværelse, er stort set intet bevaringsværdigt længere synligt. NKA har ingen

indvendinger imod total oprydning af de amerikanske levn ved Camp Corbett.

Ingen forstyrrende aktivitet må finde sted indenfor 2 meter af det norrøne fortidsminde ved NKAH 963 i den sydvestlige udkant af Camp Corbett. Fortidsmindet er fredet under Inatsisartutlov nr. 5 af 12. juni 2019 om fredning og anden kulturarvsbeskyttelse af kulturminder.

KALAALLISUUATA NAALISARNERA

Septemberip 18-ianiit 25-ata tungaanut 2020 Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu (NKA) nunatta kujataani amerikkarmiut sakkutooqarfigisimasaasa ilaanni Bluie West 3-mi (BW3) misissuisimapput. Sumiiffiup oqaluttuassartaanik itsarnisaqarneranillu misissuinerit Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse aammalu Niras suleqatigalugit ingerlanneqarpoq, suliallu siunertarivaa sumiiffinni ukiuni 2021-23 salinissaq sioqqullugu Inatsiartut inatsisaat nr.5 12.juni 2019-meersoq tunngavigalugu NKA-p misissueqqaartussaataitaanera. Suliaq manna pilersaarutip annerusup ilagivaa, tassa Danmarkip Kalaallit Nunaatalu akornerminni 2018-23-mi salinissamik isumaqatigiissutaat, amerikkarmiut Kalaallit Nunaaniissimanerannik takussutissat salinneqarnissaanik aqutsisunit (Styregruppen) isumagineqarpoq tamanna.

Nalunaarusiami uani qulaajarneqarput amerikkarmiut piffissami 1941-miit 48-mut nunatsinniissimanerannut takussutissat. Nalunaarusiap ilannguppaattaaq sumiiffinni assigiinngitsuni atortukut assigisaallu nunami nikisinnagit uninngatiinneqarnissaat kulturikkut kingornussatut oqaluttuarisaanermut qanoq pingaaruteqartigineri nalilersussallugit. Aamma sumiiffinni nalunaarsuineri misissorneqarput itsarnitsat eriagisassatut eqqissisimatitat sumiiffimmi salinermi innarlerneqarsinnaasut. Itsarnitsat eriagisassat marluk siornatigut nalunaarsorneqarsimannngitsut Simiutami naammattoorneqarput, taamatuttaarlu sumiiffik qaalunaatsiaqarfiullunilu thulekulturimeersunillu nunagineqarsimasoq (NKAH 5681) aamma alla itsarnisarfik kikkunnit najorneqarsimanerannik ilisimaneqanngitsoq (NKAH 5680) nalunaarsorneqarpoq. Taamatuttaaq qallunaatsiaqarfikoq ilisimaneqareersoq (NKAH 963) Camp Corbetti eqqaaniittoq nutaamik nalunaarsoqqinneqarpoq.

INNERSUUSSUTIT – KULTURIKKUT ERIAGISASSAT

Nalunaarusiaq innersuussutinik naggaserneqarpoq, tassa nunatta kujataani amerikkarmiut sakkutooqarfikorisimasaanni qimatat kulturikkut oqaluttuarisaanikkullu kingornussassatut qanoq naleqartigineri pillugit.

- Toqqavik qammagaq (F010) allaffigineqarsimasoq imatut "G.S.W.W.42" Simiutami sumiiffik 60.68618°, -46.60538°-mi inissisimasoq, BW3 innersuussutigineqarpoq suneqarani iniminiinnassasoq. Toqqavik mingutsitsinissamik ulorianaatilittut isigineqanngilaq immikkuullarissumillu allaffigineqarsimanelu eqqarsaatiglaugu oqaluttuarisaanermut nalilittut isigineqartariaqarluni.
- Simiutami kulturikkut eriagisassat NKAH 5680 aamma NKAH 5681 eqqaanni 2 meterit iluanni akornusersuutaasinnaasunik pisoqassanngilaq. Sumiiffiit eqqaaneqartut tassungalu attuumassutillit Inatsisartut inatsisaanni nr. 5 12.juni 2019-meersumi eqqissisimatitassanngortitsinissamik imaluunniit kulturikkut kingornussatut illersugassanngortitsinissaq tunngavigalugu eqqissisimatitaapput.
- Amerikkarmiut sakkutuut umiartortuisa radioqarfigisimasaat Gamatron, Qassimiut Nunaaniittoq misissoqqinneqassaaq sumiiffimmi kulturikkut oqaluttuarisaanikkullu eriagisassanik peqarnerisooq paasiniallugu.
- NKA-p innersuussutigaa illersornissamut upalungaarsimaffik Artillery Point innarleqaranilu saliiqqisariaqanngitsoq. Sumiiffik nammineerluni tassanilu qimatat amerikkarmiut

nunatsinniissimanerannut ersiutaapput pingaarutillit. Atortussiat sanaajusimasut assigiinngitsut allallu illersornissamut atortut sananeqarnermikkut immikkuullarissuupput nalituujuullutillu. Sumiiffimmi atortuusimasut nikisinneqaratik qimatat ullumikkut inuusut kingulissallu takusinnaassavaat arlaatigullu ilisimasanik pissarsiffigisinnaallugit. Artillery Point innarleqaranilu saliiffigineqartariaqarsorineqanngilaq.

- Camp Corbetti amerikkarmiunit atorunnaarneqarnerata kingorna sumiiffimmi nunalerinerup ulloq manna tikillugu atuunera pissutaalluni sumiiffimmi amerikkarmiunit qimanneqarsimasunik eriagineqarsinnaasunik ersittuerussimavoq. Camp Corbettimi amerikkarmiut qimassimasaasa allat tamakkiisumik salinneqarnissaannut NKA tapersiiginnarsinnaavoq.

Camp Corbetti kujammut-kimmut isuani kulturikkut eriagisassaq qallunaatsiaqarfikoq NKAH 963 eqqaanni 2 meterit iluanni akornusersuutaasinnaasunik pisoqassanngilaq. Sumiiffik eqqaaneqartoq Inatsisartut inatsisaanni nr. 5 12.juni 2019-meersumi eqqissisimatitaavoq.

Indholdsfortegnelse

EXECUTIVE SUMMARY	ii
DANSK RESUME	iv
KALAALLISUUATA NAALISARNERA	vi
Liste over figurer	x
Liste over tabeller.....	xiv
1. Introduktion	2
2. Resultater af undersøgelsen.....	5
2.1. Bluie West 3 (BW3), Simiutaq	6
2.1.1. Tilbageværende bygninger og andre kulturhistoriske levn på Simiutaq	9
2.1.2. Fundamenter og betonanlæg på Simiutaq	22
2.1.3. Arkæologisk- samt beskyttet kulturarv på Simiutaq	32
2.2. Gamatron (NAVY 801).....	48
2.3. Forsvarspositionen Artillery Point.....	51
2.3.1. Udgravede anlæg på Artillery Point	54
2.3.2. Tilbageværende fundamenter på Artillery Point.....	67
2.3.3. Konstruerede fordybninger ved Artillery Point	75
2.3.4. Øvrige kulturhistoriske levn på Artillery Point.....	79
2.4. Camp Corbett	80
2.4.1. Tilbageværende bygninger på Camp Corbett.....	84
2.4.2. Betonkonstruktioner- og fundamenter på Camp Corbett.....	88
2.4.3. Antennemast og træmastezone	94
2.4.4. Amerikanske dumpe på Camp Corbett.....	97
2.4.5. Arkæologisk- samt beskyttet kulturarv på Camp Corbett	99
1. Anbefalinger	103
2.5. Bluie West 3 (BW3), Simiutaq	103
2.6. Gamatron.....	104
2.7. Forsvarspositionen Artillery Point.....	104
2.8. Camp Corbett	104
Litteratur.....	105

Supplerende dokumenter

Bilag A. Bygningskulturel værdiurdering af bygningerne ved den tidligere amerikanske installation BW3, Simiutaq ved Jeppe Lorenzen, museumsinspektør, NKA.

Bilag B. Amerikanske baser i Grønland - Den militære kulturarv ved Ditte Melitha Kristensen, museumsinspektør, NKA

Liste over figurer

Fig. 1. Kort der viser placeringen af Bluie West 3, Gamatron, Artillery Point og Camp Corbett i Kommune Kujalleq, Sydgrønland.....	1
Fig. 2. Navigationskort der viser placeringen af amerikanske militære aktiver i Sydgrønland (St. Louis Air Force Station 1971).....	2
Fig. 3. Amerikanske militære faciliteter i Grønland etableret i Grønland under og efter 2. verdenskrig.	4
Fig. 4. Kristensen dokumenterer betonelementer efterladt af amerikanerne på Camp Corbett. Foto: Harmsen 2020.	5
Fig. 5. Det undersøgte område på Bluie West 3, Simiutaq. Google Earth, 2021.	6
Fig. 6. BW3, Simiutaq, viser en tidligere fase af basens kommando- og øvrige bygninger i det østlige havneområde. Tilskrivning og nøjagtige det nøjagtige årstal for fotoet er ukendt, men er formentlig fra perioden mellem 1942 og 1950. Fotokilde: O. Guldager, Narsarsuaq Museum.	7
Fig. 7. Kort der viser placeringen af tilbageværende bygninger og øvrige konstruktioner på Simutaq.	10
Fig. 8. Kristensen står foran den forladte havnedok i træ på den østlige havn. Foto: Harmsen 2020, østlig retning.	11
Fig. 9. Havnekajen ved BW3, det østlige havneområde. Foto: Roger Bowen, omkring 1950-1951.....	11
Fig. 10. B446, kraftværk og maskinværksted. Bygningen er fortsat i brug i dag. Foto: Harmsen 2020, østlig retning.	12
Fig. 11. B447 i forgrunden og B448 i baggrunden. Foto: Harmsen 2020, nordlig retning.	13
Fig. 13. B-450, nordøstlig retning. Foto: Harmsen 2020.	14
Fig. 14. B451, antenneadapterhus. Foto: Harmsen 2020, sydøstlig retning.....	15
Fig. 15. B451, det tidligere NDB-antenneadapterhus sammen med en støbt beton-pylon der fungerede som mastanker (fundament F008). Foto: Harmsen 2020, nordvestlig retning.....	15
Fig. 16. Forsiden af B452, nordvestlig retning. Foto: Harmsen 2020.	16
Fig. 17. Tre store olietanke fundet på sydsiden af B452. Harmsen 2020, vestlig retning.	17
Fig. 18. Indvendige fotos af B452. Alle fotos: Harmsen 2020.	18
Fig. 19. Stamford Motors-generator, model NB15, produceret af Arthur Lyon & Co Engineers LTD i Lincolnshire, England. Fundet i hovedrummet i B452. Foto: Harmsen 2020.	19
Fig. 20. AC-feltregulator produceret af Pelapone Limited, Derby, England. En producentplade fremgår på frontpanelet af den største af de to dele. Foto: Harmsen 2020.....	20
Fig. 21. Vandtårnet på Simiutaq, nordlig retning. Foto: Harmsen 2020.	21
Fig. 22. Kort over placeringen af fundamenter og andre typer betonanlæg på Simutaq.	23
Fig. 23. En træplatform er placeret cirka 60 meter vest for havnedokken i havneområdet. Foto: Harmsen 2020, sydlig retning.....	24
Fig. 24. Det tilbageværende af F005. Foto: Harmsen 2020, østlig retning.	25
Fig. 25. Dele af en generator, PE-75, blev fundet dækket af tang i tidevandszonen af stranden, ved siden af F005. Foto: Harmsen 2020.....	26
Fig. 26. Skematisk diagram over en PE-75-strømforsyning.....	26
Fig. 27. F010 ligger 210 meter vest for B452 og menes at være fundamentplatformen for den tidligere VHF/UHF sender/modtagerhytte på Simiutaq. Foto: Harmsen 2020, vestlig retning.	27
Fig. 28. Initialerne 'G.S.' og 'W.W. 42' fundet i det nordøstlige hjørne af betonplatformen. Foto: Harmsen 2020.	27
Fig. 29. VHF/UHF radiosender/modtager-skuret (F010), mod sydøst. NDF - Radiosender boliger (forløber til B452?) ses på bakken i det fjerne. Foto: Jim Chase, dato ukendt.	28

Fig. 30. Træbygninger (A.-H.) ved den østlige havn på Simiutaq i perioden mellem 1942/43-1950. Fotograf og nøjagtige årstal af foto ukendt. Kilde: O. Guldager, Narsarsuaq Museum.....	29
Fig. 31. Omtrentlige placeringer af amerikanske træbygninger identificeret gennem historiske fotos.....	30
Fig. 32. Havneområdet på BW3 omkring 1951-52, overblik mod øst. Foto: Roger Bowen.....	31
Fig. 33. Havneområdet på BW3, sydlig retning fra "Weather Hill". Foto: Jim F. Chase.....	31
Fig. 34. Placering af nyopdagede arkæologiske lokationer, NKAH 5680 og 5681, på Simiutaq.....	32
Fig. 35. NKAH 5680, en cylindrisk sten- og græstørvsrudin fundet på fjeldet med udsigt over havnen. Foto: Harmsen 2020, sydvestlig retning.....	33
Fig. 36. Areal kort der viser placeringen af NKAH 5680.....	34
Fig. 37. Luftfoto og plantegning af NKAH 5680, der stammer fra ortofoto.....	35
Fig. 38. NKAH 5680. Foto: Harmsen 2020, sydlig retning.....	35
Fig. 39. Tæt og ubrudt overvækst af lavarterne <i>Pseudephebe minuscula</i> og <i>Rhizocarpon geographicum</i> , fundet på sten fra den vestlige mur af NKAH 5680, som understøtter at ruinen tidsmæssigt er fra Nordbo- eller Thulekultur. Foto: Harmsen 2020.....	36
Fig. 40. NKAH 5681 ("Ditte's Site"), nordlig retning. Foto: Harmsen, 2020.....	37
Fig. 41. Ortomosaisk kort over NKAH 5680 ("Dittes site").	39
Fig. 42. NKAH 5681. Foto: Harmsen, 2020.....	40
Fig. 43. Pilen peger på overliggerstenen observeret på stedet over tunnelindgangen til inuit-vinterhuset, lokation A. Foto, Harmsen 2020.....	40
Fig. 44. Påvisning af den velbevarede mødding der er forbundet til inuit-vinterhuset, lokation A. Foto: Harmsen, 2020.....	41
Fig. 45. NKAH 5681, lokation B. Overblik af den usædvanlige rektangulære stensætning. Foto: Harmsen, 2020.....	42
Fig. 46. Plantegning af lokation B, rektangulær stensætning, afledt af ortofoto.....	42
Fig. 47. Delvist overblik af NKAH 5681, lokation C, ruiner af Nordbohus eller en klynge af huse. Foto: Harmsen, 2020, vestlig retning.....	43
Fig. 48. NKAH 5681, lokation D. Foto: Harmsen 2020.....	44
Fig. 49. Kristensen måler den dybeste af de tre stensætninger, lokation D, ved NKAH 5681. Foto: Harmsen, 2020, sydlig retning.....	45
Fig. 50. NKAH 5681, lokation E, Nordbo dyrestald. Foto: Harmsen, 2020, vestlig retning.....	46
Fig. 51. Luftfoto og plantegning af NKAH 5681, lokation E, Nordbo dyrestald, afledt af ortofoto.....	46
Fig. 52. Kristensen måler væggene i NKAH 5681, lokation E. Foto: Harmsen, 2020, nordøstlig retning.....	47
Fig. 53. Gamatron (NAVY 801) er placeret på øen Qasigissat Nunaat.....	48
Fig. 54. Ortomosaisk-foto af Gamatron der viser et nærbillede af dumpen, placeringen af Ford GTB'en og området for hovedlejeren. Dronedata © NIRAS 2020.....	49
Fig. 55. Det tilbageværende af en Ford G-622 GTB Burma Jeep på Gamatron. Foto: Harmsen, 2020, nordlig retning.....	50
Fig. 56. Ford G-622 GTB Burma Jeep.....	50
Fig. 57. Undersøgelsesområdet for Forsvarspositionen Artillery Point. Google Earth, 2021.....	51
Fig. 58. Kort over Artillery Point med lokationer identificeret af O. Guldager, Narsarsuaq Museum, september 2009.....	52
Fig. 59. En 155mm "Long Tom" ankommer med tog på Hampton Station, Newport News, VA, 6. August 1943.....	53
Fig. 60. En konstrueret stenhøj (D009) og skyttegravslokation på Artillery Point, sydlig retning. Foto: Harmsen, 2020.....	54
Fig. 61. Kortet viser placeringen af udgravede lokationer på Artillery Point.....	56

Fig. 62. Lokation D001 på Artillery Point, sydøstlig retning. Foto: Harmsen, 2020.....	57
Fig. 63. Forenklet planvisning af D001 baseret på oversigts-ortofoto.....	Error! Bookmark not defined.
Fig. 64. Lokationen D002 på Artillery Point, nordlig retning. Foto: Harmsen, 2020.....	58
Fig. 65. Forenklet planvisning af D002 baseret på et oversigts-orthofoto.....	58
Fig. 66. Lokation D003 på Artillery Point, nordvestlig retning. Foto: Harmsen, 2020..	59
Fig. 67. Forenklet planvisning af D003 baseret på oversigts-orthofoto.....	59
Fig. 68. Lokation D004 på Artillery Point, nordlig retning. Foto: Harmsen, 2020.....	60
Fig. 69. Forenklet planvisning af D004 baseret på oversigts-ortofoto.....	Error! Bookmark not defined.
Fig. 70. Lokation D005 på Artillery Point, vestlig retning. Foto: Harmsen, 2020.....	61
Fig. 71. Forenklet planvisning af D005 baseret på oversigts-ortofoto.....	Error! Bookmark not defined.
Fig. 72. Lokation D006, Artillery Point, nordlig retning. Foto: Harmsen, 2020.....	62
Fig. 73. Forenklet planvisning af D006 baseret på oversigts-ortofoto.....	62
Fig. 74. Anlæg D007 at Artillery Point, sydvestlig retning. Foto: Harmsen, 2020.....	63
Fig. 75. Forenklet planvisning af D006 baseret på oversigts-ortofoto.....	63
Fig. 76. Stenvæggen på D007, sydlig retning. Foto: Harmsen, 2020..	65
Fig. 77. Indgang til D007. Foto: Harmsen, 2020.	65
Fig. 78. Forenklet planvisning af D008 baseret på oversigts-ortofoto.....	66
Fig. 79. Forenklet planvisning af D009 baseret på oversigts-ortofoto.....	66
Fig. 80. Forenklet planvisning af D010 baseret på oversigts-ortofoto.....	66
Fig. 81. Kristensen indsamler et dGPS-punkt på F002, Artillery Point. Foto: Harmsen, 2020, sydlig retning..	67
Fig. 82. Kort der illustrerer placeringen af de tilbageværende fundamenter på Artillery Point.	68
Fig. 83. Fundament F001, formodet placering for bygning til elektrisk generator, sydlig retning. Foto: Harmsen, 2020.....	69
Fig. 84. Jernrør observeret på overfladen ved F001..	69
Fig. 85. Luftfoto af anlæg F002, betonfundament, på Artillery Point. Foto: NIRAS, 2020.....	70
Fig. 86. F002 på Artillery Point. Betonplatformen hviler på et fundament af sten og jord. Foto: Harmsen 2020, sydvestlig retning..	71
Fig. 87. Flere infrastrukturelementer såsom eksponeret VVS-materialer og rør findes i forbindelse med F002. Foto: Harmsen, 2020, sydvestlig retning.....	71
Fig. 88. F002, betonplatform, på Artillery Point. Foto: Harmsen, 2020, sydlig retning.....	72
Fig. 89. Luftfoto over det tilbageværende af platformen fra F003 på Artillery Point.....	73
Fig. 90. Platformen, F003, på Artillery Point, nordlig retning. Foto: Harmsen, 2020.....	74
Fig. 91. Luftfoto af den cirkulære fordybning, P008, på Artillery Point..	75
Fig. 92. Kortet illustrerer placeringen af tidligere konstruerede fordybninger ved Artillery Point.....	77
Fig. 93. Et udvalg af konstruerede fordybninger fra Artillery Point. Alle fotos: Harmsen, 2020.	78
Fig. 94. Metalbeholder beliggende på stranden ved Artillery Point..	79
Fig. 95. Undersøgelsesområdet for Camp Corbett. Google Earth, 2021..	80
Fig. 96. Kort over Bluie West 1, Camp Corbett (ikke markeret) ligger nordvest for elven ved Narsarsuaq (kort af Ole Guldager 2019: 19).....	81
Fig. 97 . Betonfundamentet fra bygningen, S-820, der fungerede som kommunikations- og radiosenderbygning, nordvestlig retning. Foto: Harmsen, 2020..	82
Fig. 98. Camp Corbetts bygninger baseret på et håndtegnet kort med fredede bygninger. Flere bygninger, der er opført efter bygningsnummer, er ikke identificeret på det oprindelige kort. Kilde: US Air Force, cirka 1958, ingen anden tilskrivning tilgængelig. Kilde: Ole Guldager, Narsarsuaq Museum.....	83
Fig. 99. To stående bygninger ses på billedet: Til venstre, B005, fårestald ejet af den lokale landmand, Eskild Paviassen. Til højre ses en mindre skur/opbevaringsbygning placeret på fundamentet af S817.....	84

Fig. 100. Fotos taget af Gene Foe på Camp Corbett i perioden mellem 1950-51.....	85
Fig. 101. Kort over placeringen af tilbageværende bygninger på Camp Corbett.	86
Fig. 102. Bygning B003, nordlig retning. Foto: Kristensen, 2020.....	87
Fig. 103. Bygning B004, nordvestlig retning. Harmsen, 2020.....	87
Fig. 104. Bygning B004 viser cementblandingssækkene der er størknet og nu forbliver en permanent del af konstruktionen. Foto: Harmsen, 2020.....	87
Fig. 105. Fotos taget af Bob Pickering, 1935'ende AACs-eskadrille, omkring 1950-51.	88
Fig. 106. Anlæg F006, tidligere S-818 helix-spolehus. Foto: Kristensen, 2020.....	88
Fig. 107. Kortet viser placeringen af tilbageværende fundamenter på Camp Corbett..	90
Fig. 108. Luftfoto af Paviassens fårestalde (B005) bygget på fundamentet af S816 (anlæg nr. F011).....	91
Fig. 109. En række forskellige typer betonanlæg- og fundamenter blev identificeret på Camp Corbett. Fotos: Harmsen og Kristensen, 2020.....	92
Fig. 110. Fundament med de indridsede initialer, "M PJH 1953", fundet på Camp Corbett. Foto: Harmsen, 2020.....	93
Fig. 111. Stålantennemast ved Camp Corbett der oprindeligt havde en højde af 185 meter. Masten er blevet efterladt sammen med flere af dens øvrige komponenter. Foto: Harmsen, 2020.....	94
Fig. 112. Keramisk isolatorfundament fra stålantennemasten. Foto: Harmsen, 2020.....	94
Fig. 113. Træmastezonen på Camp Corbett... ..	95
Fig. 115. Inde i træmastezonen i sydlig retning fra F015. Foto: Harmsen, 2020.	96
Fig. 114. Servicemen Gene Foe playing catch in the wooden mast zone, ca 1951-52.	96
Fig. 116. Amerikanske dumpe fundet nord for Pine Lake ved Camp Corbett.	97
Fig. 117. Den mindste af de to amerikanske dumpe fundet på Camp Corbett. Denne dump indeholdt flere ødelagte og kasserede radiosenderdele, mange med synlige producentmærker og serienumre. Foto: Harmsen, 2020, sydlig retning.....	98
Fig. 118. NKAH 963, et isoleret Nordbo-tørrehus placeret i den vestlige udkant af undersøgelsesområdet med udsigt over fjorden. Ortofoto: NIRAS, 2020.....	99
Fig. 119. NKAH 963, Nordbo-tørrehus. Foto: Harmsen, 2020, nordlig retning.....	100
Fig. 120. Overordnede dimensioner af tørrehuset, NKAH 963.....	101
Fig. 121. NKAH 963, mod øst fra stranden. Foto: Harmsen, 2020.....	102

Liste over tabeller

Tabel 1. Navne og steder på amerikanske militærinstallationer i Grønland under Anden Verdenskrig.....	3
Tabel 2. Forskellige amerikanske militære filialer, danske agenturer og grønlandske virksomheder der opererede på Simiutaq efter 1942.....	7
Tabel 3. Tilbageværende bygninger og andre konstruktioner på BW3.	9
Tabel 4. Tilbageværende fundamenter på BW3.....	22
Tabel 5. Omtrentlige placeringer af bygningerne, der er identificeret i Fig. 30..	29
Tabel 6. Oversigt over de arkæologiske lokationer identificeret på NKAH 5681.....	38
Tabel 7. Udgravede anlæg identificeret på Artillery Point.....	55
Tabel 8. Bygningsfundamenter identificeret på Artillery Point.....	67
Tabel 9. Konstruerede fordybninger identificeret på Artillery Point.....	76
Tabel 10. Tilbageværende bygninger på Camp Corbett.....	85
Tabel 11. Betonfundamenter- og konstruktioner på Camp Corbett.....	89

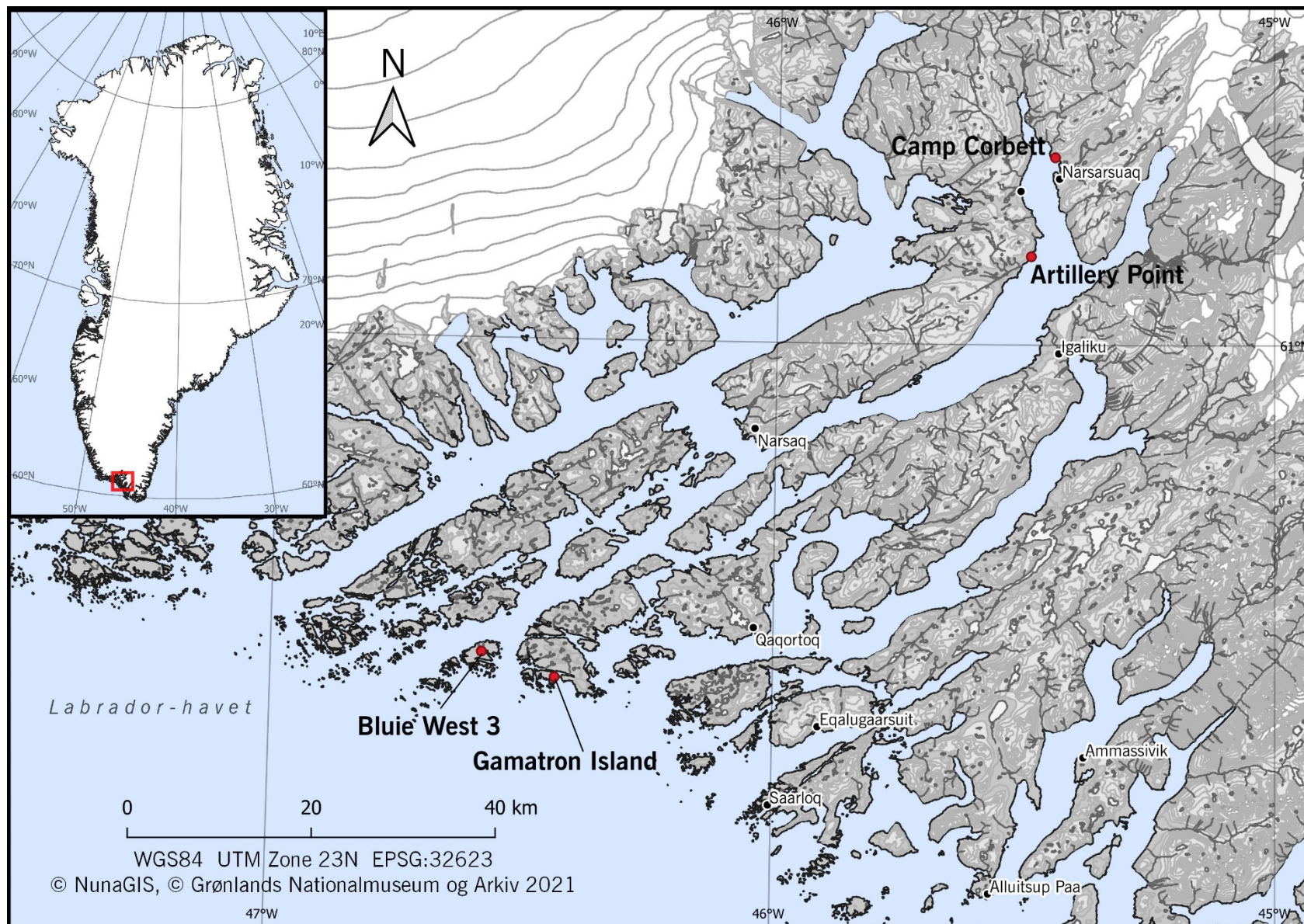

Fig. 1. Kortet viser placeringen af Blueie West 3, Gamatron, Artillery Point og Camp Corbett i Kommune Kujalleq, Sydgrønland.

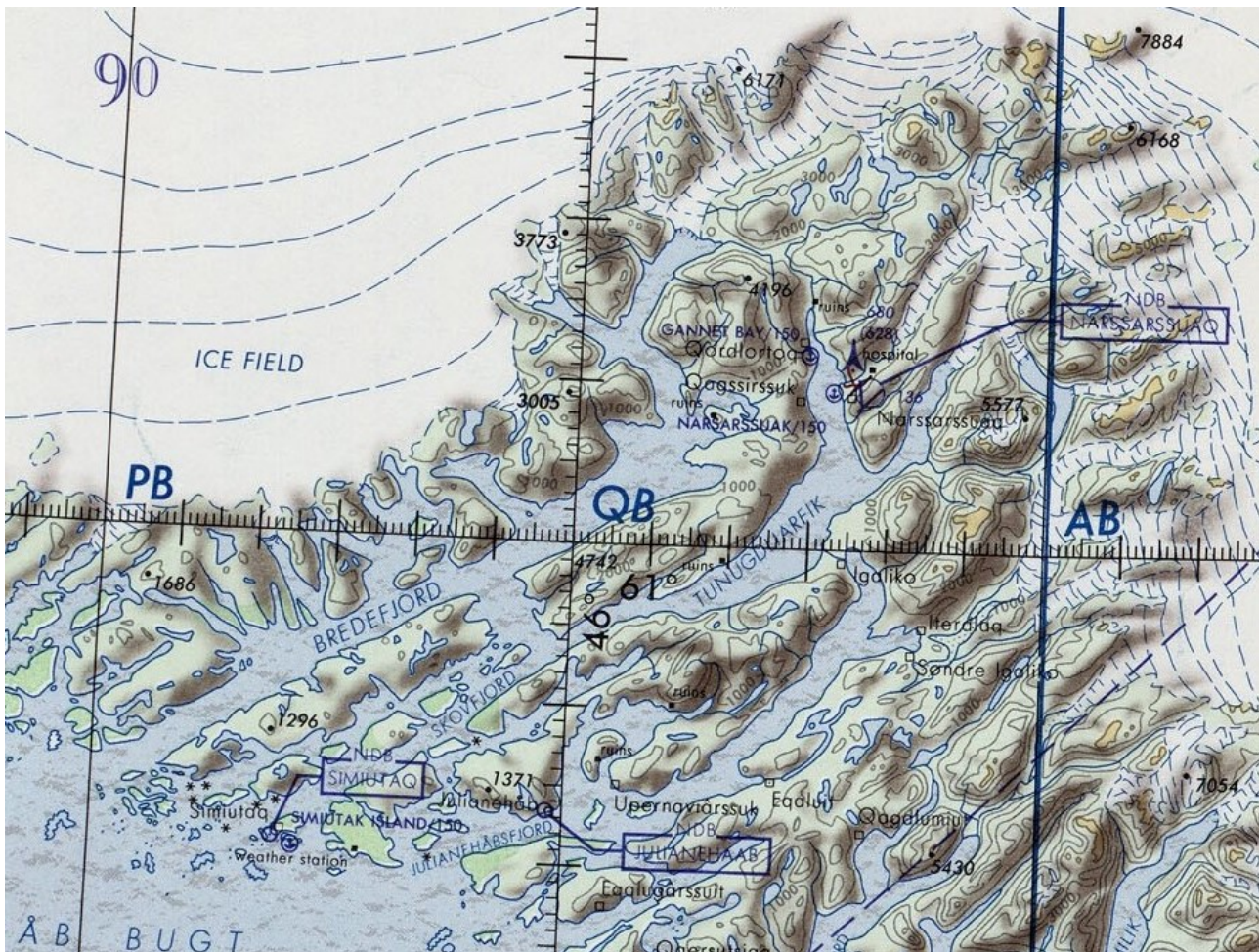

Fig. 2. Navigationskortet viser placeringen af amerikanske militære aktiver i Sydgrønland (St. Louis Air Force Station 1971).

1. Introduktion

Dette dokument rapporterer resultaterne af NKA's undersøgelse af de nedlagte amerikanske militære anlæg på Bluie West 3 (BW3, Simiutaq), Gamatron, Artillery Point og Camp Corbett i Kommune Kujalleq, Sydgrønland (Fig. 1). Undersøgelsen blev gennemført fra den 18.-25. september 2020 på anmodning af Grønlands Styregruppe for oprydning af de militære anlæg forud for en planlagt oprydning af lokaliteterne. Formålet med denne undersøgelse var at fastslå, om eventuelle levn fra den amerikanske periode skulle efterlades uforstyrret på grund af deres historiske eller kulturelle værdi. Rapporten dokumenterer alle militære bygninger, overfladelevn, artefakter og komponenter i det bebyggede miljø, der er historisk betydningsfulde og repræsentative for den amerikanske tilstedeværelse i Grønland i perioden omkring 1941-1958 (Fig. 2). Derudover dokumenterer rapporten tre arkæologiske lokationer, der er beskyttet i henhold til Grønlands Fredningslov, som blev identificeret under feltarbejdet¹. Anbefalingerne leveres i slutningen af rapporten. Dette arbejde er en del af et igangværende initiativ fra NKA med at dokumentere kulturarven fra det amerikanske militær i Grønland under Anden Verdenskrig og i efterkrigstiden. USA's aktiviteter i disse år er en vigtig del af Grønlands historie og fik en vedvarende indflydelse på det grønlandske samfund og det grønlandske folk.

¹ Grønlands Fredningslov: [Inatsisartutlov nr. 5 af 12. juni 2019 om ændring af Inatsisartutlov om fredning og kulturarvsbeskyttelse af kulturminder.](#)

Da Nazityskland invaderede og besatte Danmark i 1940, faldt Grønland ind under USA's beskyttelse og blev et strategisk vigtigt aktiv for de allierede fra 1941-1951. Grønlands strategiske værdi under krigen var tredobbelt: (1) Grønland var geografisk ideelt som tankningstop for fly der fløj mellem Nordamerika og Europa. (2) Grønland havde en af de eneste fungerende kryolitminer i verden ved Ivittuut (en vigtig komponent til fremstilling af aluminium). (3) Observering af vejrforholdene i Grønland bidrog til at forudsige vejrforholdene i Vesteuropa. Under krigen byggede USA adskillige støttebaser, flyvepladser, radio- og vejrstationer over hele Grønland. "Bluie" var det amerikanske kodeord for Grønland under Anden Verdenskrig, hvorfra BW eller BE identificerede basernes placering på enten Grønlands øst- eller vestkyst. Størstedelen af Bluie-installationerne (Tabel 1) blev lukket i årene efter krigen. To baser, Bluie West One (Narsarsuaq Air Base) og Bluie West Eight (Sondrestrom Air Base), blev dog omdannet til kommercielle lufthavne, som begge stadig er i brug i dag. Bluie West Six (Thule Air Base/Pituffik Airport) fortsatte med at fungere som en strategisk flyverkommando og garnison for 821st Air Base Group i Nordvestgrønland ud over at servicere en regional kommerciel lufthavn (Pituffik). Adskillige andre faciliteter var også i drift under ledelse af Det Amerikanske Luftvåben-, Flåde og Militær, se Fig. 3.

Tabel 1. Navne og steder på amerikanske militærinstallationer i Grønland under Anden Verdenskrig.

Kodenavn	Lokal betegnelse og beskrivelse	Nordlig breddegrad	Østlig breddegrad
Bluie East One	Torgilsbu, radio- og vejrstation	60.15°	-43.88°
Bluie East Two	Ikkatteq, lufthavn med radio- og vejrstation	65.94°	-36.66°
Bluie East Three	Gurreholm, radio- og vejrstation	70.5°	-25°
Bluie East Four	Ella Ø, radio- og vejrstation samt slædehundepatrulje	72.85°	-25°
Bluie East Five	Eskimonæs, radio- og vejrstation*	73.49°	-21.54°
Bluie West One	Narsarsuaq, lufthavn	61.16°	-45.43°
Bluie West Two	Kipsisako, lufthavn i Kobbermine Bugten	61°	-48°
Bluie West Three	Simiutaq, radiostation	60.68°	-46.56°
Bluie West Four	Marrak Point, radio- og vejrstation	63.45°	-51.18°
Bluie West Five	Aasiaat, radio- og vejrstation	68.70°	-52.86°
Bluie West Six	Thule, radio- og vejrstation	76.53°	-68.70°
Bluie West Seven	Kangilinnuguit, base	61.23°	-48.09°
Bluie West Eight	Sondrestrom, lufthavn	67.01°	-50.70°
Bluie West Nine	Cruncher Island, fyrtårn og radiostation	66.05°	-53.6°

*erobret af tyske tropper i 1943 og senere genetableret ved Myggbukta.

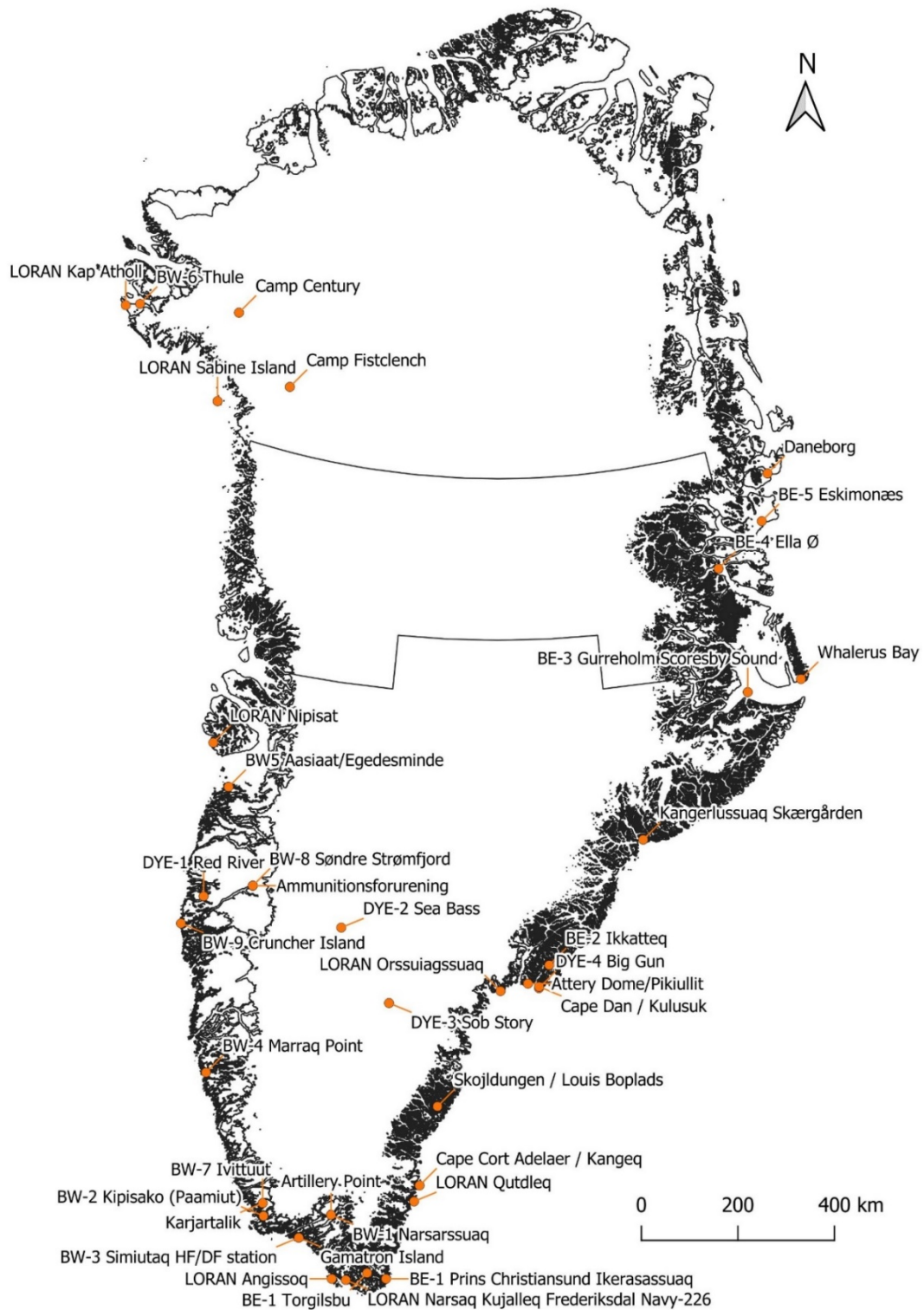

Fig. 3. Amerikanske militære faciliteter i Grønland etableret i Grønland under og efter 2. verdenskrig. Bortset fra BW-6 Thule Air Force Base er alle andre anlæg enten blevet nedlagt eller omdannet til civile lufthavne.

Fig. 4. Kristensen dokumenterer betonelementer efterladt af amerikanerne på Camp Corbett. Foto: Harmsen 2020.

2. Resultater af undersøgelsen

Undersøgelserne på BW3 (Simiutaq), Gamatron, Artillery Point og Camp Corbett består af dGPS kortlægning, drone-rekognoscering, fotodokumentation samt indsamling af historiske objekter i landskabet, der repræsenterer tidligere amerikanske militære aktiviteter. På nuværende tidspunkt er der en betydelig mangel på detaljerede oplysninger om tidsrammen for bygningernes opførelse og udvidelsen af den tilhørende infrastruktur på baserne. Mange af de oplysninger der gives i hele denne rapport, fortolkes gennem historiske fotografier og de få resterende kort over stederne der kan dateres til efterkrigstiden. Det skal også bemærkes, at disse tidligere militære anlæg har undergået betydelige ændringer gennem deres fortsatte anvendelse siden den amerikanske tilbagetrækning. Byggematerialer, maskiner og mange andre elementer efterladt af amerikanerne er blevet bjærget af lokalbefolkningen i løbet af de sidste mange årtier. Bygninger er blevet genbrugt og genanvendt af forskellige danske og grønlandske agenturer, og forskellige former for arealanvendelse (f.eks. fåreavl) har ændret terrænet betydeligt. Dette har gjort at identifikation af amerikanske levn ofte er vanskelig at skelne med absolut sikkerhed. Det følgende er et kvalitativt sammendrag af, hvad der blev opfattet som signifikant baseret på synlighed og et begrænset forudgående kendskab til områderne.

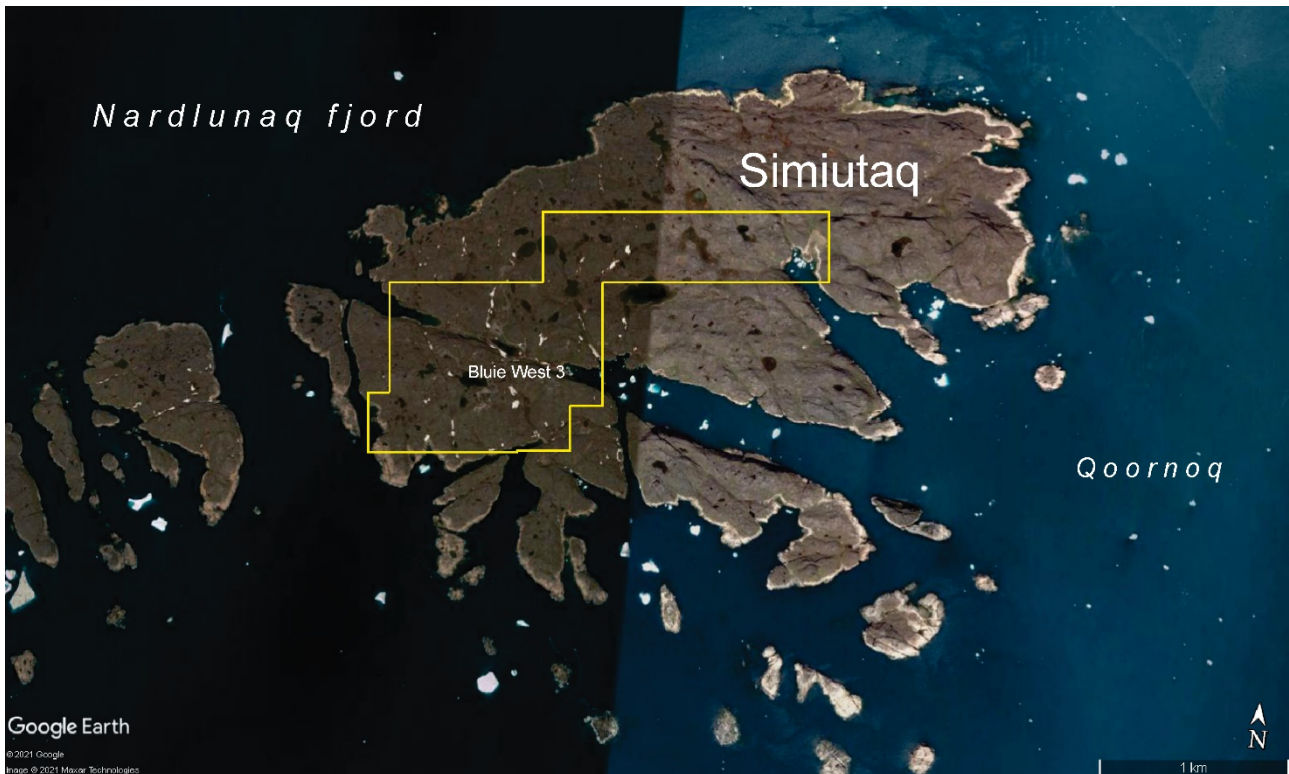

Fig. 5. Det undersøgte område på Bluie West 3, Simiutaq. Google Earth, 2021.

2.1. Bluie West 3 (BW3), Simiutaq

BW3 er beliggende på øen Simiutaq og var en radio- og vejrstation, der blev drevet af den amerikanske hær fra den 15. August 1942 og frem til afslutningen af Anden Verdenskrig (Fig. 5). Basen opererede i forbindelse med den nærliggende amerikanske flådestation, Gamatron ($60,66^{\circ}$, $-46,43^{\circ}$) ved munden af Nardlunaq-fjorden (Skovfjorden) nær Atlanterhavets åbne farvande (Labradorhavet). Under krigen og i flere år efter ydede basen navigations- og kommunikationsstøtte til skibe og fly, der opererede langs Grønlands sydvestlige kyst, hvilket gav en kystrettelse til fly, der nærmede sig Bluie West 1 (BW1) ved Narsarsuaq (Ancker 1993). Under krigen skønnes BW3 at have huset et mindre regiment af amerikanske soldater med et antal træbarakker og andre bygninger opført i havneområdet sammen med et stort NDB-antennesystem.

Efter krigen blev kommandoen over BW3 overført til US Air Force. I 1945 udpegede det amerikanske udenrigsministerium 'Simiutak Defense Area' til at omfatte øen og alle farvande, der strækker sig en mil (1,6 kilometer) offshore (US State Department 1945). Træbygningerne blev revet ned i begyndelsen af 1950'erne og erstattet med flere betonbygninger, hvoraf nogle stadig er i brug i dag. Åbningen af Thule Air Base i Nordvestgrønland i midten af 1950'erne gjorde BW1 overflødig og resulterede i lukning af flere amerikanske militære anlæg i Sydgrønland, herunder BW3. I 1958 blev BW3 officielt nedlagt og overdraget til den danske stat. Efter den amerikanske tilbagetrækning fortsatte Grønlands Tekniske Organisation (GTO) og senere andre grønlandske agenturer driften af øens civile radio- og kommunikationsnet (se Tabel 2 Tele-POST har i dag to store stålantener på øen.

Fig. 6. BW3, Simiutaq, viser en tidligere fase af basens kommando- og øvrige bygninger i det østlige havneområde. Tilskrivning og nøjagtige det nøjagtige årstal for fotoet er ukendt, men er formentlig fra perioden mellem 1942 og 1950. Fotokilde: O. Guldager, Narsarsuaq Museum.

Aktiviteterne fra GTO og TELE-POST er fortsat det mest synlige aspekt af Simiutaqs moderne byggemiljø som diskuteret i de følgende afsnit. Historiske billeder viser omfanget af den amerikanske hærs bygninger i det østlige havneområde, cirka 1941-1945 (Fig. 6). Senere konstruktioner, såsom den ikoniske beton-kaserne og kraftværket, er beliggende længere inde i landet og sydvest for havneområdet.

Tabel 2. Forskellige amerikanske militære filialer, danske agenturer og grønlandske virksomheder der opererede på Simiutaq efter 1942. Se Henriksen, Storm Boe og Kann Hostrup (2021b, :5).

Periode	Bruger (virksomhed, agentur mv.)	Land
1942-1945	Det Amerikanske Militær	USA
1945-1957/58	Det Amerikanske Luftvåben	USA
1958-1987	Grønlands Tekniske Organisation (GTO)	Danmark / Grønland
1987-1990	Nuna-Tek	Grønland
1990-1994	TELE Attaveqaatit A/S	Grønland
1994-1997	TELE Greenland A/S	Grønland
1997- I dag	TELE-POST	Grønland

Informationer omhandlende opførelsen af BW3 samt tidslinjen for det amerikanske militær på Simiutaq under Anden Verdenskrig er sparsomme. Værnepligtig- og radiooperatør, James F. Chase har dog givet følgende resumé om oprettelsen af radiobasen:

“Building BW-3 in 1942 was troubled by island geography minimizing useable real estate. The base camp sited between precipitous, barren, granite hills collected snow that combined with melt-off each Spring to inundate the rear of the airways station/mess hall building. Unlike Ikatek (BE-2), where a snow slide wrecked a 90-ft antenna tower, Simiutak suffered neither rockslides nor snow slides. The weather station was atop one hill, the other was crowned to accommodate antennas soon moved to make room for high frequency and very high frequency radio direction finders. Surface level power cables serving outlying sites disappeared beneath ice in Winter compounding maintenance concerns. In time, between the camp area and north end of the island, a low frequency, loop radio range (MRLZ) and Z-marker were emplaced. The latter radiating a cone-shaped pattern identifying the range center point for pilots during instrument flying conditions. Though electro-magnetic characteristics of range signals were enhanced by ground counterpoise, a mesh of wire connected to the ocean, mountains caused on-course signals (beams) to BW-1 and along coastal areas to be unreliable though the in-bound beam to Simiutak was generally dependable. Shore-to-Ship radio circuits were additive to Ground-to-Air capabilities assisting crews to find the mouth of Tunugdliarfik Fjord. Irrespective of geographic irregularities and technical concerns the navigation aids and communications features of BW-3 mirrored hundreds of AACS stations spread around the globe to mark highways in the sky. What could be done had been done” (1999).

De synlige levn fra den amerikanske periode, der blev observeret på Simiutaq, består primært af rustende metalskrot og olietønder, træmaster, træaffald, ødelagte elektriske komponenter og andre typer ikke-bionedbrydeligt affald. Dette materiale er strøet over den sydlige del af øen og ofte beliggende blandet nyere affald og byggeaffald.

To beskyttede arkæologiske lokationer blev identificeret på Simiutaq, der giver bevis for bosættelse af Nordbo- og Thulekultur på øen i oldtiden. Heldigvis er disse arkæologiske levn beliggende i områder der ikke er i nærheden af den intense arealanvendelse der er foregået i det 20. Århundrede. De to lokationer ser ikke ud til at være i fare for øjeblikkelig forstyrrelse fra moderne, menneskelige aktiviteter. Yderligere detaljer om disse arkæologiske lokationer er angivet nedenfor i 2.1.3.

2.1.1. Tilbageværende bygninger og andre kulturhistoriske levn på Simiutaq

Simiutaq har flere stående bygninger og andre mindre konstruktioner, men kun få af disse blev bygget i den amerikanske periode (1942-1957). Mindst otte trækonstruktioner blev bygget i det østlige havneområde ved krigens slutning (Fig. 6). I begyndelsen af 1950'erne blev træbygningerne revet ned, og yderligere fire permanente betonbygninger (B446, B447, B448 og B452) blev bygget vest for havnen, som alle stadig står i dag. Andre historiske levn, såsom den store træmole, der findes på havnen, er blevet væsentligt forringet i løbet af de sidste mange årtier. Andre moderne bygninger er også til stede på Simiutaq (f.eks. B1039, B1384 og B1646) og fungerer som operationelle komponenter i TELE-POSTs radioinfrastruktur på øen.

I alt blev ni bygninger identificeret på Simiutaq, der er af amerikansk oprindelse. En liste over disse bygninger og andre byggede anlæg findes i Tabel 3 identificeret på kortet i Fig. 7. De følgende afsnit giver korte beskrivelser af de amerikanske bygninger, som er forbundet til den amerikanske hær- og luftvåbens aktiviteter på BW3.

Tabel 3. Tilbageværende bygninger og andre konstruktioner på BW3.

Bygningsnummer	Beskrivelse	Nordlig breddegrad	Østlig breddegrad	Areal (m ²)	Bygget af amerikanerne	Konstruktions type
--	Havnedok	60.68543	-46.58849	45	X	Træ
B446	Kraftværk og maskinværksted	60.68644°	-46.59325°	320	X	Beton
B447	Sovesal- og kantinebygning	60.68704°	-46.59615°	312	X	Beton
B448	Sovesal	60.68737°	-46.59615°	388	X	Beton
B449	Beboelse, gæstehus	60.68454°	-46.58919°	84		Gips, træ
B859	Skur, lager	60.68456°	-46.58903°	10		Træ
B450	Tidligere vandforsyning og nødgenerator	60.68477°	-46.59792°	40	X	Metalplader og træ
B451	Antenneadapterhus	60.68571°	-46.59815°	6,25	X	Mursten, mørtel
B452	Radiosenderbygning	60.68566°	-46.60141°	120	X	Beton
B904	Pumpehus / bygning	60.68445°	-46.59722°	4		Træ – nyt
--	Vandtårn	60.68491°	-46.59695°	8	X	Stål, tjærepap
B1039	Tele-Post bygning	60.68953°	-46.59293°	36		Træ – nyt
B1384	Tele-Post bygning	60.68313°	-46.59621°	44		Træ – nyt
B1646	Tele-Post bygning	60.68295°	-46.59686°	50		Træ - nyt

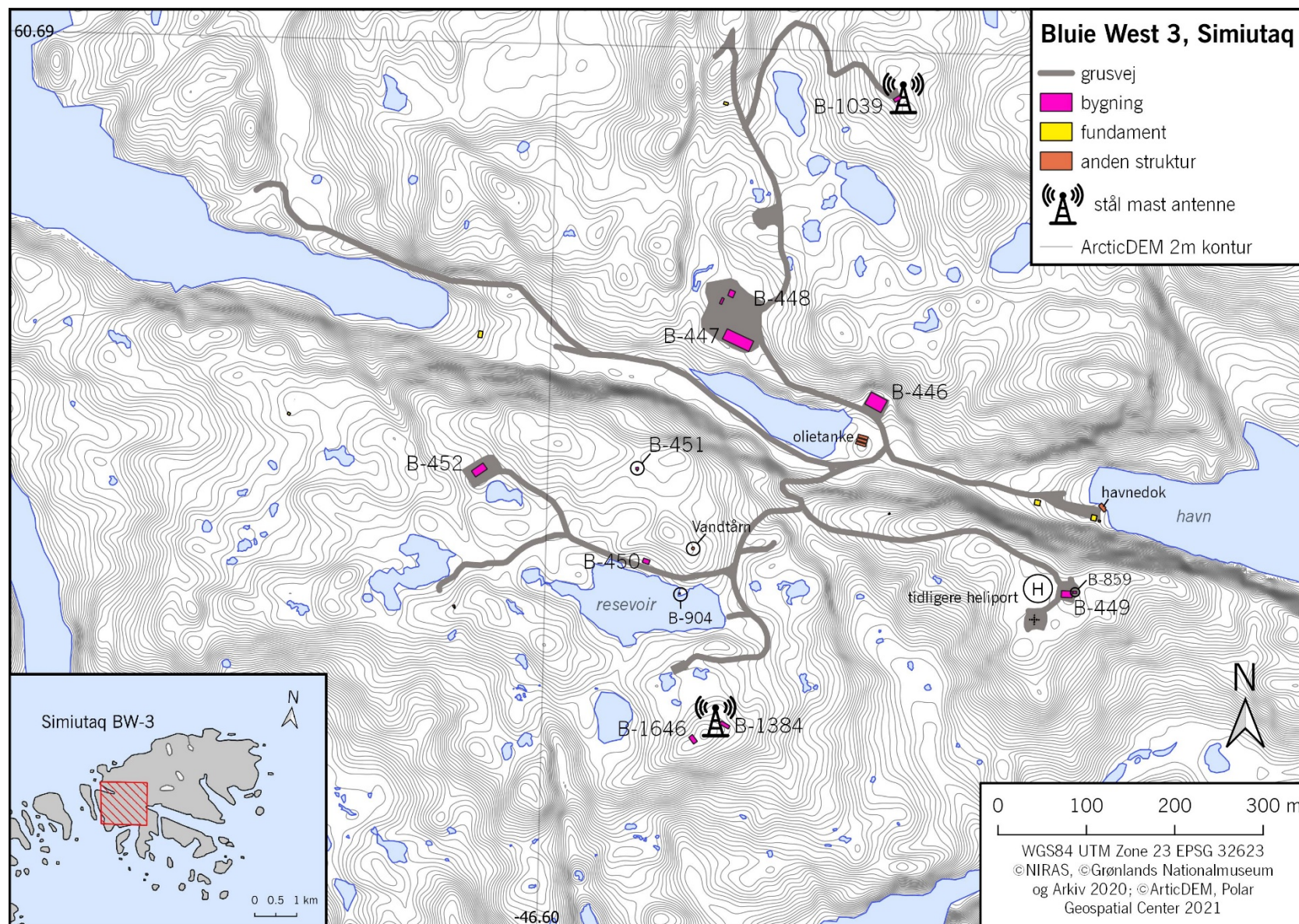

Fig. 7. Kort der viser placeringen af tilbageværende bygninger og øvrige konstruktioner på Simiutaq.

Fig. 8. Kristensen står foran den forladte havnedok i træ på den østlige havn. Foto: Harmsen 2020, østlig retning.

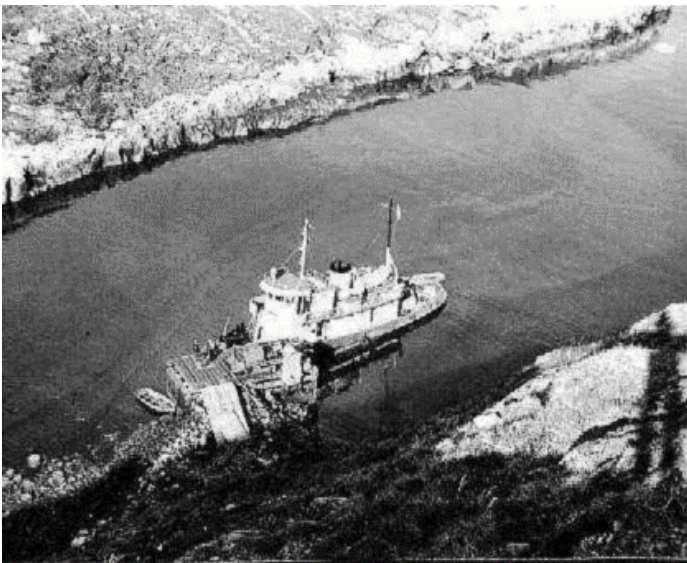

Fig. 9. Havnedokken ved BW3, det østlige havneområde. Foto: Roger Bowen, omkring 1950-1951. Kilde: <https://www.creativehwy.net/jcstott/bowen/photos.html>.

Havnedok i træ, den østlige havn (60,68543°, 46,58849°)

En forfalden havnedok i træ, der måler 45 m² findes på Simiutaqs lille havn, i spidsen af et smalt indløb på øens østkyst. Historiske fotos tyder på at kajen var meget større, og kun en del af den oprindelige struktur ses i dag (Fig. 8). Dokken er ikke blevet vedligeholdt og er dermed forringet betydeligt i løbet af de mange årtier, siden den blev bygget. Den tidligere amerikanske værnepligtige Roger Bowen har bemærket, at på det tidspunkt fotoet, Fig. 9, blev taget, da havde havnen et latrine samt et typisk grønlandsk vejskilt med noteringen af afstande til forskellige byer rundt om i verden.

Fig. 10. B446, kraftværk og maskinværksted. Bygningen er fortsat i brug i dag. Foto: Harmsen 2020, østlig retning.

B446 Kraftværk og maskinværksted (60.68644°, -46.59325°)

Omkring 280 meter nordvest for havneområdet ligger en toetagers bygning af betonelementer opført af amerikanerne i begyndelsen af 1950'erne. Denne bygning, B446 Fig. 10) har et areal på 320 m² og fungerede som hovedkraftværk og maskinværksted for BW3. Bygningen har formentlig været anvendt af GTO eller Telepost efter amerikanerne forlod basen. Tre olietanke findes på den anden side af grusvejen mod syd. Bygningen huser flere store dieselmotor generatorer og en garage, samt kontorlokaler på anden sal som i dag kun bruges til opbevaring.

B446, B447, B448 og B452 repræsenterer alle en særlig type amerikansk militærarkitektur fundet i Grønland efter 1945. Mellem årene 1953-55 hyrede det amerikanske militær eksterne virksomheder, herunder Danish Arctic Contractors, til at opføre betonbygningsenheder for at give mere sikre og klimamæssigt passende logi- og servicebygninger til amerikansk personale, der arbejdede i Grønland (Steenfos and Taagholt 2012: 132-133). Bygningerne blev opført i schokbeton-moduler da omkostningerne var lave samt dets evne til at modstå Grønlands kolde vintre.

Fig. 11. B447 i forgrunden og B448 i baggrunden. På fotoet ses en vej der fører til TELEPOST's store antenne. De tilbageværende master blev anvendt til den amerikanske NDB-radiosekvens og ses stående rundt om antennen. Foto: Harmsen 2020, nordlig retning.

B447 Sovesal- og kantinebygning og B448 Kommunikationsbygning (60.68704°, -46.59615° / 60.68737°, -46.59615°)

Der findes to betonbygninger på Simiutaq, som ligger cirka 0,5 kilometer vest for havnen. B447, med et areal på 312 m², fungerede som personaleindkvartering og kantine i efterkrigstiden (Fig. 11). På tidspunktet for undersøgelsen var B447 ikke i brug ud over at huse en dieselgenerator. Resten af bygningens nederste etage blev brugt til opbevaring af forskellige byggematerialer. Ovenpå var alle elektriske installationer, belysning og VVS-inventar blevet afmonteret og etagen fremstod helt tom. B448 er lidt større end B447, med et areal på 388 m². B448 fungerede oprindeligt som kommunikationsbygning for US Air Force og synes at have været i konstant brug siden. På tidspunktet for undersøgelsen fungerede bygningen som indkvartering for TELE-POST's teknikere og vedligeholdelsespersonale. Bygningen indeholder tre soveværelser, køkken, fritidsrum samt bad og toilet. Den østlige del af bygningen indeholder et kontor, værksted og et transmissionsrum til KNR's mellembølgeradio, NAVAIR's radiosender og Aasiaat VHF kystnære nødradio (MSI-meddelelser). Moderne tilføjelser findes i forbindelse med B448, der omfatter en skibscontainer på en hævet stålplatform og stort træskur placeret på bagsiden af bygningen.

Fig. 12. B450 Skuret fungerede som pumpestation og husede nødgeneratoren. Vandreservoiret ses til venstre. Foto: Harmsen 2020, vest.

Fig. 13. B450, nordøstlig retning. Foto: Harmsen 2020.

B450 Vandforsyning og nødgenerator (60.68477°, -46.59792°)

Med et fundament på cirka 40 m² står B450 tæt på øens vigtigste ferskvandsreservoir. Bygningen er, udover betonfundamentet, konstrueret af metalplader og en ramme af træ, (Fig. 12 og Fig. 13). I den amerikanske periode fungerede bygningen som øens pumpestation og nødgenerator. Bygningen bruges kun til opbevaring af tilfældigt hardware- og byggematerialer i dag. VVS-dele til det gamle pumpesystem er stadig forbundet til bygningen og til det nærliggende vandtårn beliggende på bakken cirka 50 meter mod nordøst. Det nøjagtige år for opførelsen af bygningen er ukendt.

Fig. 14. B451, antenneadapterhus. Foto: Harmsen 2020, sydøstlig retning.

Fig. 15. B451, det tidligere NDB-antenneadapterhus sammen med en støbt beton-pylon der fungerede som mastanker (fundament F008). Foto: Harmsen 2020, nordvestlig retning.

B451 Antenneadapterhus (N 60.68571°, E -46.59815°)

B451 har et fladt tag og er bygget op af mursten. B451 fungerede på et tidspunkt som øens NDB-antenneadapterhus (Fig. 14 og Fig. 15). En stor, pyramideformet cementpylon findes på østsiden af bygningen. Den ville have fungeret som mastanker til en antenne. Bygningen er i øjeblikket ikke i brug og det nøjagtige årstal for byggeriet er ukendt.

Fig. 16. Forsiden af B452, nordvestlig retning. Den store ståldør er faldet ud og gør det indre af bygningen udsat for vind og vejr. Foto: Harmsen 2020.

B452 Radiosender-bygning - Non-Direction Beacon (NDB) (60.68566°, -46.60141°)

B452 (Fig. 16) er som den eneste bygning på Simiutaq indhegnet og er placeret ~100m nordvest for øens vandreservoir. Bygningen har et areal på 120 m² og indeholder en radiosender, der spillede en vigtig rolle for flynavigation både under Anden Verdenskrig og i tiden efter. På tidspunktet for inspektionen var bygningen i en fremskreden tilstand af forfald. Tre store, tomme, rustne brændstoftanke blev observeret på bygningens sydside (Fig. 17). Et tre meter højt hegn med pigtråd omgiver hele bygningsområdet omkring B452. Hængslerne til bygningens hoveddør er rustet væk og gør hovedrummet udsat. Tre store vinduesåbninger på forsiden af bygningen er blevet permanent forseglede med mursten og mørtel. Det nøjagtige byggeår er ukendt, men B452 blev sandsynligvis bygget samtidig med B446, B447 og B448. B452 kan sandsynligvis have erstattet en tidligere bygning, der fungerede som H/F- og VHF-radiopejling.

Fig. 17. Tre store olietanke fundet på sydsiden af B452. Harmsen 2020, vestlig retning.

Bygningens indretning består af en stor stueetage, der husede en elektrisk generator og senderudstyr, ledsaget af et mindre teknikrum på nordsiden af bygningen. Dette mindre rum giver adgang til yderligere to skabe og opbevaringsrum samt en bagindgang, der fører til bygningens bagside.

Inspektion af bygningen afslørede et stort udvalg af materialer og affald, der strakte sig over både den amerikanske periode og efter (Fig. 18). To store typer elektronikudstyr blev identificeret inde i B452: (1) en stor Stamford Motors-generator, Model nr. NB15, produceret af Arthur Lyon & Co. Engineers LTD of Lincolnshire England (Fig. 19) og (2) en AC-regulator, fremstillet af Pelapone Limited, Derby England (Fig. 20). Generatorenheden ville have leveret strøm til NDF-radiosenderen og andet kritisk kommunikationsudstyr på BW3. Flere andre dele til elektronikudstyr med danske producentplader blev også fundet i hovedrummet, hvilket beviser bygningens fortsatte brug efter den amerikanske overdragelse af stedet.

Fig. 18. Indvendige fotos af B452. (A.) Døren er faldet ud ved B452 og efterlader det indvendige hovedrum åbent og udsat. (B.) En elektrisk generator og AC regulator fundet mod den sydlige væg af hovedrummet. (C.) Tomme øldåser, malerbøtter og andet affald findes i hovedrummet. (D.) Værkstedsbord i hovedrummet. (E.) Bord fundet i opbevaringsrum med forskelligt kasseret affald og elektronik dele. (F.) Loft i hovedrummet med rør, ventilator og lamper. Alle fotos: Harmsen 2020.

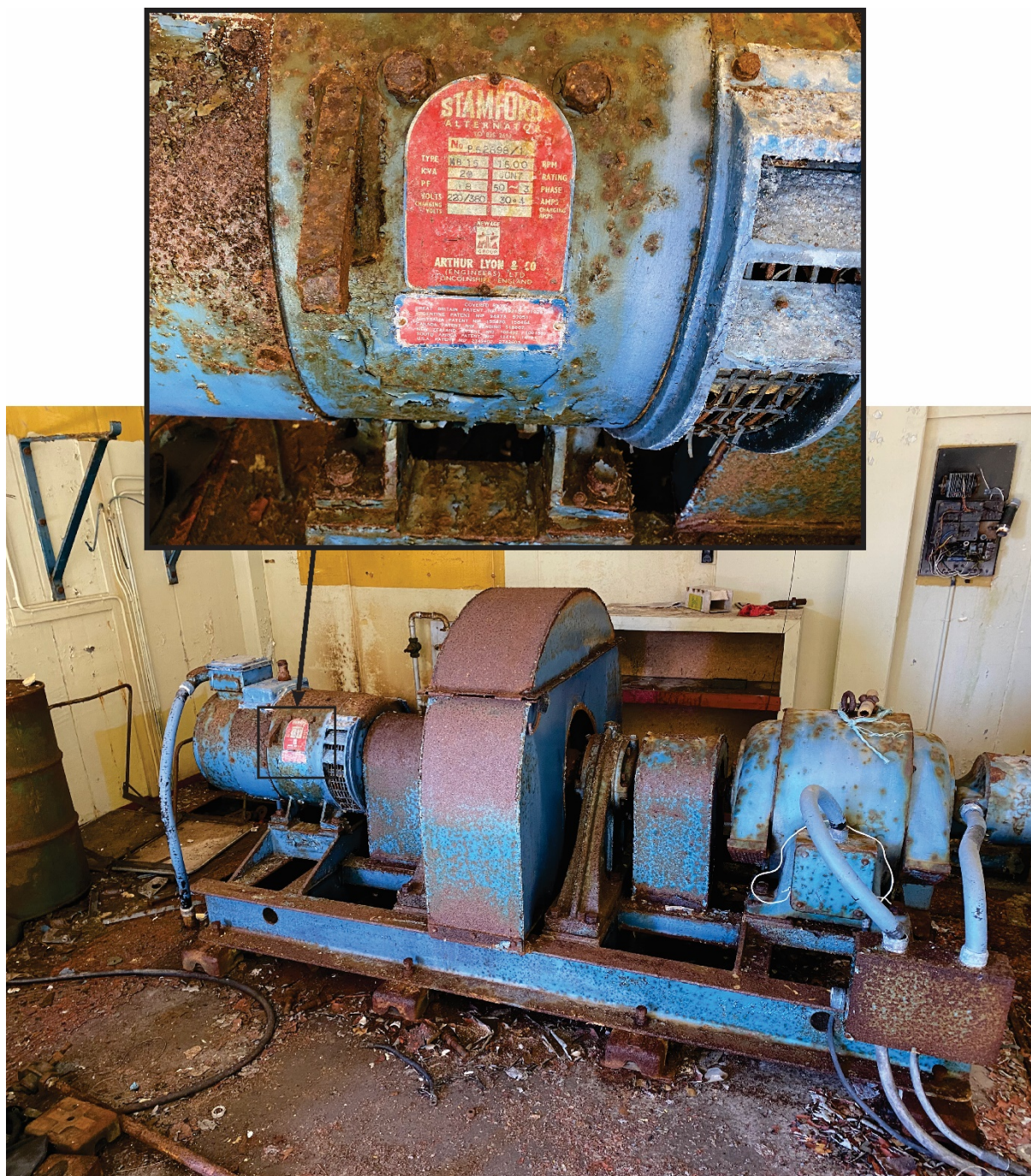

Fig. 19. Stamford Motors-generator, model NB15, produceret af Arthur Lyon & Co Engineers LTD i Lincolnshire, England. Fundet i hovedrummet i B452. Foto: Harmsen 2020.

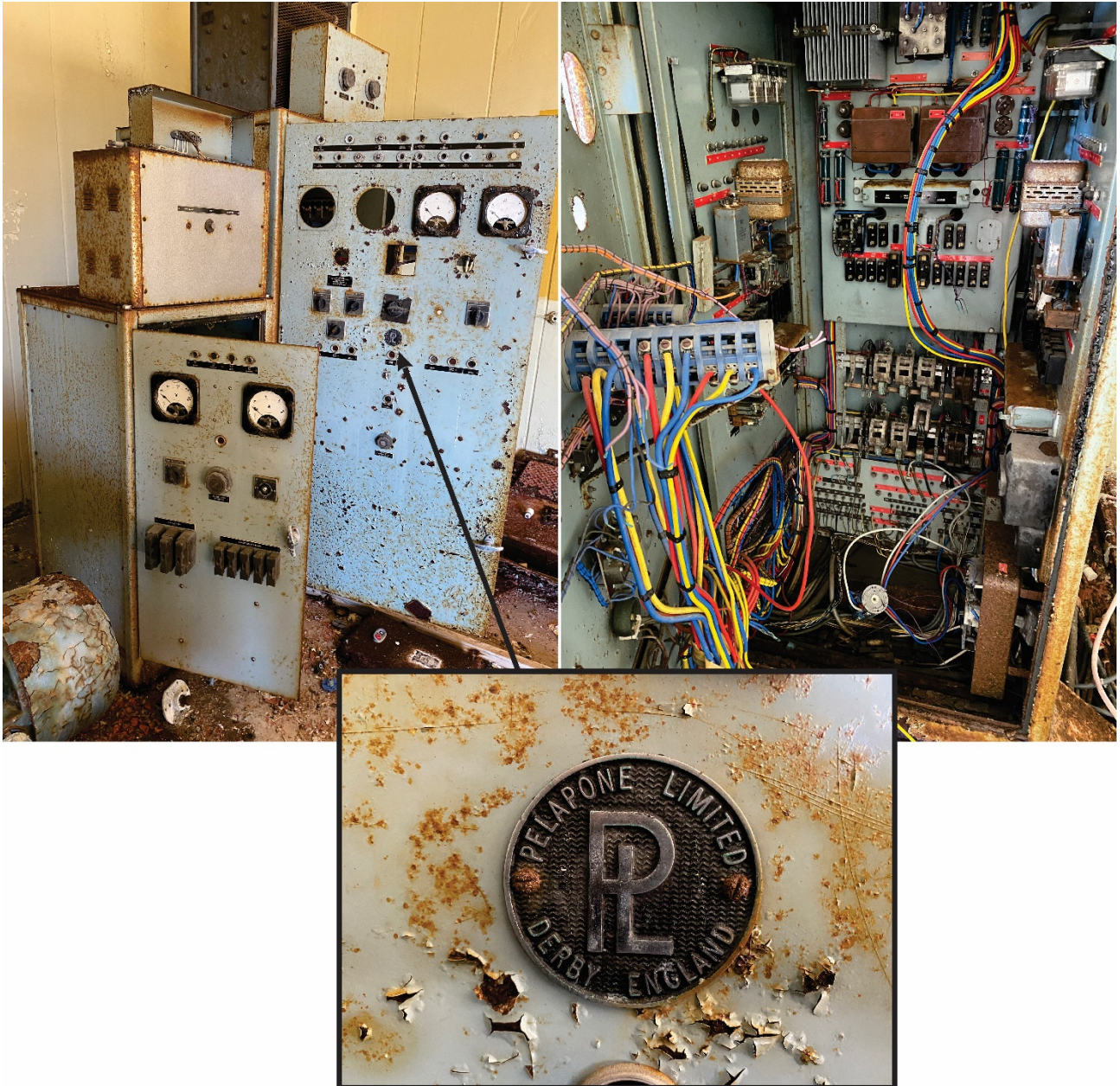

Fig. 20. AC-feltregulator produceret af Pelapone Limited, Derby, England. En producentplade fremgår på frontpanelet af den største af de to dele. Foto: Harmsen 2020.

Fig. 21. Vandtårnet på Simiutaq, nordlig retning. Foto: Harmsen 2020.

Vandtårn

(60.68491°, -46.59695°)

BW3's gamle vandtårn Fig. 21) er placeret cirka 45 meter nord for reservoiret på en lille højderyg af rå sten og grus. Tankens betonfundament dækker et areal på cirka 8m², med en diameter på 3 meter og står i en højde mellem 3,5-4 meter. Selve tanken er konstrueret af stål, med tjærepapir som isolering, der nu afskaller som følge af vind og vejr. Det nøjagtige år for opførelsen af vandtårnet er ukendt.

2.1.2. Fundamenter og betonanlæg på Simiutaq

Flere fundamenter og betonelementer blev identificeret på Simiutaq. Disse betonelementer repræsenterer vigtige komponenter i det amerikansk-byggede landskab og giver samtidig bevis for de mange forskellige gentagelser af opførelse- og fjernelse af bygninger før og efter 1957/58. Fig. 22 og Tabel 4 indeholder en detaljeret liste over de identificerede typer af fundamenter og betonelementer samt deres beliggenhed på øen.

Tabel 4. Tilbageværende fundamenter på BW3.

Kortnummer	Fundamenttype	Nordlig breddegrad	Østlig breddegrad	Areal (m ²)	Bemærkninger
F001	Støbt beton	60.68532°	-46.58869°	36	Pumpehus
F002	Støbt beton	60.68529°	-46.58857°	4	Pumpehus
F003	Træfundament	60.68546°	-46.58986°	30	
F004a	Formstøbt betonblok	60.68432°	-46.58985°	0,4	Helikopterlandingsplads
F004b	Formstøbt betonblok	60.68429°	-46.58985°	0,9	Helikopterlandingsplads
F004c	Formstøbt betonblok	60.68427°	-46.58985°	0,9	Helikopterlandingsplads
F004d	Formstøbt betonblok	60.68425°	-46.58985°	0,9	Helikopterlandingsplads
F004e	Formstøbt betonblok	60.68422°	-46.58985°	0,4	Helikopterlandingsplads
F004f	Formstøbt betonblok	60.68427°	-46.58995°	0,4	Helikopterlandingsplads
F004g	Formstøbt betonblok	60.68427°	-46.58990°	0,9	Helikopterlandingsplads
F004h	Formstøbt betonblok	60.68427°	-46.58981°	0,9	Helikopterlandingsplads
F004i	Formstøbt betonblok	60.68427°	-46.58976°	0,4	Helikopterlandingsplads
F005	Betonafstøbninger (x6)	60.68194°	-46.58959°	7,5	Konstruktioner fra den amerikanske periode
F006	Støbt beton	60.68531°	-46.59291°	2,5	
F007	Støbt beton	60.68427°	-46.60187°	4,25	B-453
F008	Formstøbt betonpylon, masteanke	60.68425°	-46.60186°	,9	Står i forbindelse med B-453
F009	Formstøbt betonpylon, masteanke	60.68569°	-46.59814°	,9	Står i forbindelse med B-451
F010	Støbt beton	60.68618°	-46.60538°	9	Betonfundamentet med indskriften "G.S. W.W.42"
F011	Støbt beton	60.68703°	-46.60146°	33,5	Den vestlige dump
F012	Formstøbt betonanke til antenne	60.68944°	-46.59650°	15	

I mange tilfælde har det været vanskeligt at skelne om visse individuelle betonanlæg specifikt er af amerikansk oprindelse eller om det er senere tilføjelser. På grund af denne tvetydighed er kun nogle få udvalgte af disse levn (F003, F005 og F010) beskrevet i detaljer. De er valgt på grund af deres unikke arkitektoniske egenskaber og/ eller diagnostiske artefakter fra den amerikanske periode, der findes i forbindelse med anlægget.

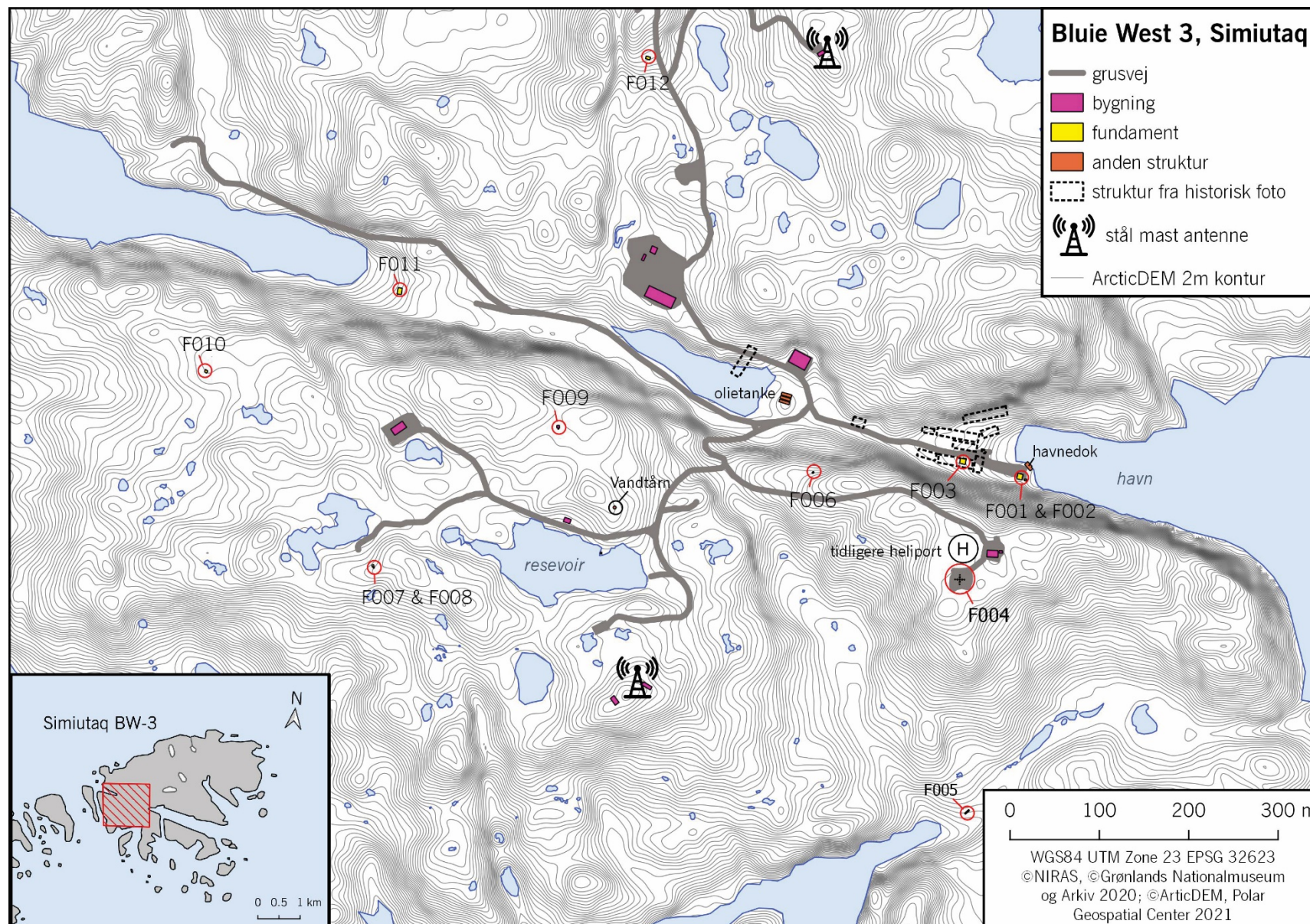

Fig. 23. En træplatform er placeret cirka 60 meter vest for havnedokken i havneområdet. Foto: Harmsen 2020, sydlig retning.

F003 Træplatform (60.68546°, -46.58986°)

En træplatform (Fig. 23) med et areal på 30 m² findes ved havnefronten, cirka 60 meter vest for trædokken. Platformen syntes ikke at have nogen lodret indramning, så det er uklart (og usandsynligt), at denne platform fungerede som en del af et gulv til en af de tidligere træbygninger. Det kan have været taget på skuret, der husede brandslukningsudstyret set i Fig. 32 og Fig. 33. Platformen er i dårlig stand, rådden og delvist nedsunken under jorden. Tre store stålringer hviler på platformen. Ingen andre oplysninger er tilgængelige, bortset fra at platformen minder om den træmaterialestype, der blev brugt af amerikanerne i under krigen.

Fig. 24. Det tilbageværende af F005, identificeret ved tilstedeværelsen af to parallelle rækker af betonafstøbninger, der hviler direkte på fjeldet. Den røde cirkel viser den mest synlige rest af de seks afstøbninger. Talrige andre typer af affald fra det amerikanske militær findes på stedet. Foto: Harmsen 2020, østlig retning.

F005 Betonafstøbninger (x6) (60.68194°, -46.58959°)

Det rektangulære fundament fra en bygning på cirka 7,5 m² findes på en afsides beliggenhed i bunden af en morænedal omkring 400 meter direkte syd for havneområdet. Seks betonafstøbninger (to parallelle rækker af tre) definerer en tidligere bygning, der sandsynligvis var af træ, som det fremgår af de mange stykker af træsplinter og aldrende stykker tømmer der stadig findes på overfladen i området. Afstøbningerne hviler direkte på fjeldet (Fig. 24), hvilket tyder på at denne konstruktion blev bygget hurtigt og måske kun havde til formål at fungere midlertidigt. Bygningen og/eller dens materialer kan være brændt, da den blev fjernet. Der ligger metalskrot, patronhylstre, ødelagt elektriskudstyr og andre typer affald rundt om i området. I nærheden ses de delvise rester af en elektrisk generator fundet i tidevandszonen, ~ 35 meter syd for den tidligere bygnings placering (Fig. 25 & Fig. 26). Betonafstøbningerne er at finde i forbindelse med flere stålringe der forankret i fjeldet, hvor bygningen stod. En nyligt bygget stenvarde findes i nærheden og tyder på at området har været besøgt af lokalbefolkningen i den seneste tid. Baseret på bygningens placering og diagnostiske materialer observeret på overfladen af stedet, er det muligt at denne placering fungerede som en fjern radio forpost drevet af det amerikanske Signal Regiment.

Fig. 25. Dele af en generator blev fundet dækket af tang i tidevandszonen af stranden, ved siden af F005. Nøjagtigt mærke og model af generatoren er ukendt, men kunne være en PE-75-(*) en generator type, der ofte blev anvendt af den amerikanske hærs Signal Regiment under Anden Verdenskrig.

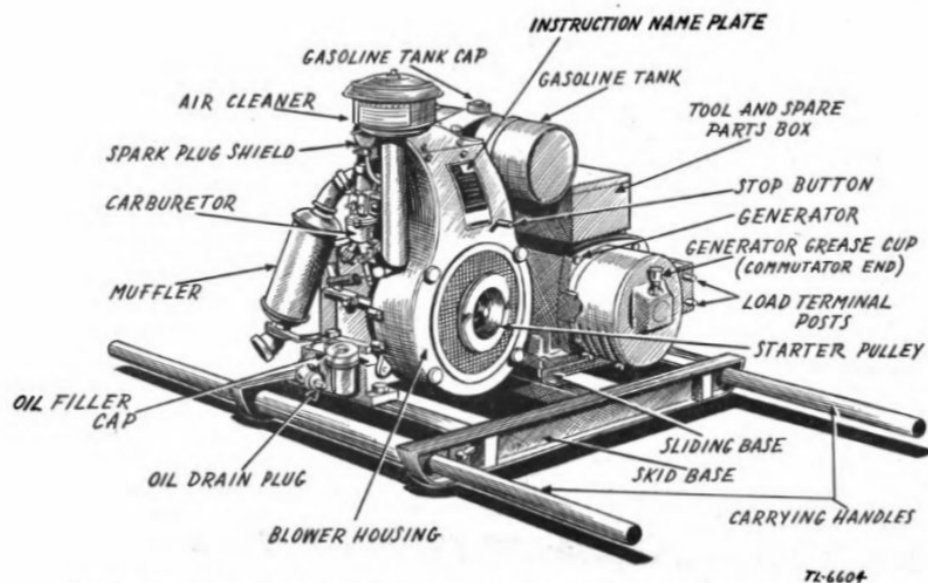

Fig. 26. Skematisk diagram over en PE-75-strømforsyning. Generatoren kunne producere 2.500 watt og blev ofte anvendt af den amerikanske hær under Anden Verdenskrig (U.S. War Department 1943:2, Figure 1, U.S. Air Force 1957/158).

Fig. 27. F010 ligger 210 meter vest for B452 og menes at være fundamentplatformen for den tidligere VHF/UHF sender/modtagerhytte på Simiutaq. Kristensen står som måleskala på platformen. En inskription findes i det nordøstlige hjørne af cementplatformen. Foto: Harmsen 2020, vestlig retning.

F010 VHF/UHF Radiosender/modtager-skur (60.68618°, -46.60538°)

F010 er en lille betonplatform på 9 m², placeret 210 meter vest for B452 (Fig. 27). Unikt for dette særlige fundament er en inskription fundet i det nordøstlige hjørne af platformen. Initialerne 'G.S.' og 'W.W. 42' er letlæselige (Fig. 28). Det er sandsynligvis initialerne på en af de menige soldater der var på BW3 i forbindelse med opførelsen af basen. Sidstnævnte indskrift betegner krigens år, 1942. På grund af denne inskription repræsenterer F010 et af de få tilbageværende levn på Simiutaq, der direkte forbinder BW3 til Anden Verdenskrig. Anlægget menes at være fundamentet til det skur der indeholdt den tidligere VHF / UHF radiosender, identificeret ud fra et historisk foto taget af den amerikanske tekniker og radiooperatør, James F. Chase. (Fig. Fig. 29).

Fig. 28. Initialerne 'G.S.' og 'W.W. 42' fundet i det nordøstlige hjørne af betonplatformen. Foto: Harmsen 2020.

Fig. 29. Pilen, peger ned mod VHF/UHF radiosender/modtager-skuret (F010), mod sydøst. NDF - Radiosender boliger (forløber til B452?) ses på bakken i det fjerne. Foto: Jim Chase, dato ukendt. Kilde: <https://www.creativehwy.net/jcstott/chase/bw3rcn.html>.

Kun få øvrige detaljer er tilgængelige om den tidligere bygning, bortset fra at den ville have fungeret sammen med operationer, der fandt sted ved den nærliggende NDF-radiosender. Det omkringliggende område er fyldt med ødelagte elektriske komponenter og keramiske isolatorer samt affald der er blevet brændt på stedet.

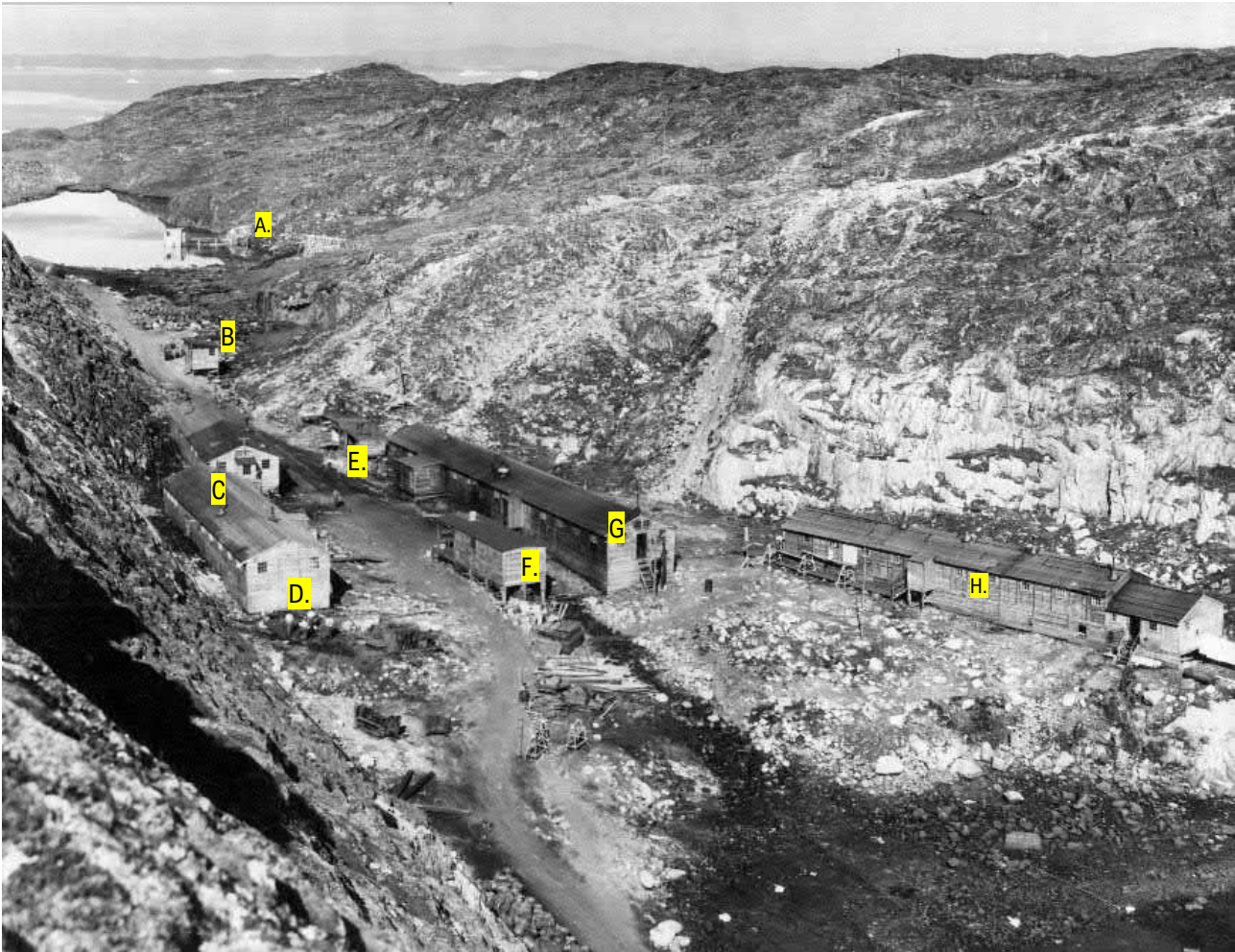

Fig. 30. Træbygninger (A.-H.) ved den østlige havn på Simiutaq i perioden mellem 1942/43-1950. Fotograf og nøjagtige årstal af foto ukendt. Kilde: O. Guldager, Narsarsuaq Museum.

Træbygninger i det østlige havneområde ved BW3

Fig. 30 viser mindst otte stående træbygninger (A.-H.) i området ved den østlige havn for tidspunktet, hvor billedet blev taget mellem 1943 og 1950. En omtrentlig placering af disse bygninger ses i Fig. 31 samt de tilnærmelsesvise geografiske placeringer som anført i Tabel 5. Den tidligere amerikanske værnepligtige Roger Bowen (Message Center HQ Squadron at BW1) er blevet citeret i andre rapporter som fotografen. Det er dog usandsynligt, at Bowen tog billedet i betragtning af, at hans 12-måneders udstationering i Grønland var mellem 1950-1951 (Stott 1999). Et andet foto taget af Bowen på et besøg i Simiutaq (Fig. 32) viser mindst tre yderligere bygninger, (I.-K.; to præfabrikerede Quonset-hytter og et lille skur) der ikke fremgår på fotoet i Fig. 30. Tilstedeværelsen af disse tre yderligere bygninger bekræftes ved at sammenligne et andet foto fra 1951 af radiooperatøren James F. Chase (Fig. 33).

Tabel 5. Omtrentlige placeringer af bygningerne, der er identificeret i Fig. 30. Bemærk: konstruktion A ser ud til at være en vandpumpestation med gangbro.

Bygning	Nordlig breddegrad	Østlig breddegrad
A.	60.68641°	-46.59438°
B.	60.68583°	-46.59200°
C.	60.68551°	-46.59056°
D.	60.68547°	-46.59002°
E.	60.68577°	-46.59058°
F.	60.68563°	-46.58998°
G.	60.68575°	-46.59000°
H.	60.68588°	-46.58944°
I.	60.68558°	-46.58954°
J.	60.68543°	-46.58953°
K.	60.68575	-46.58931

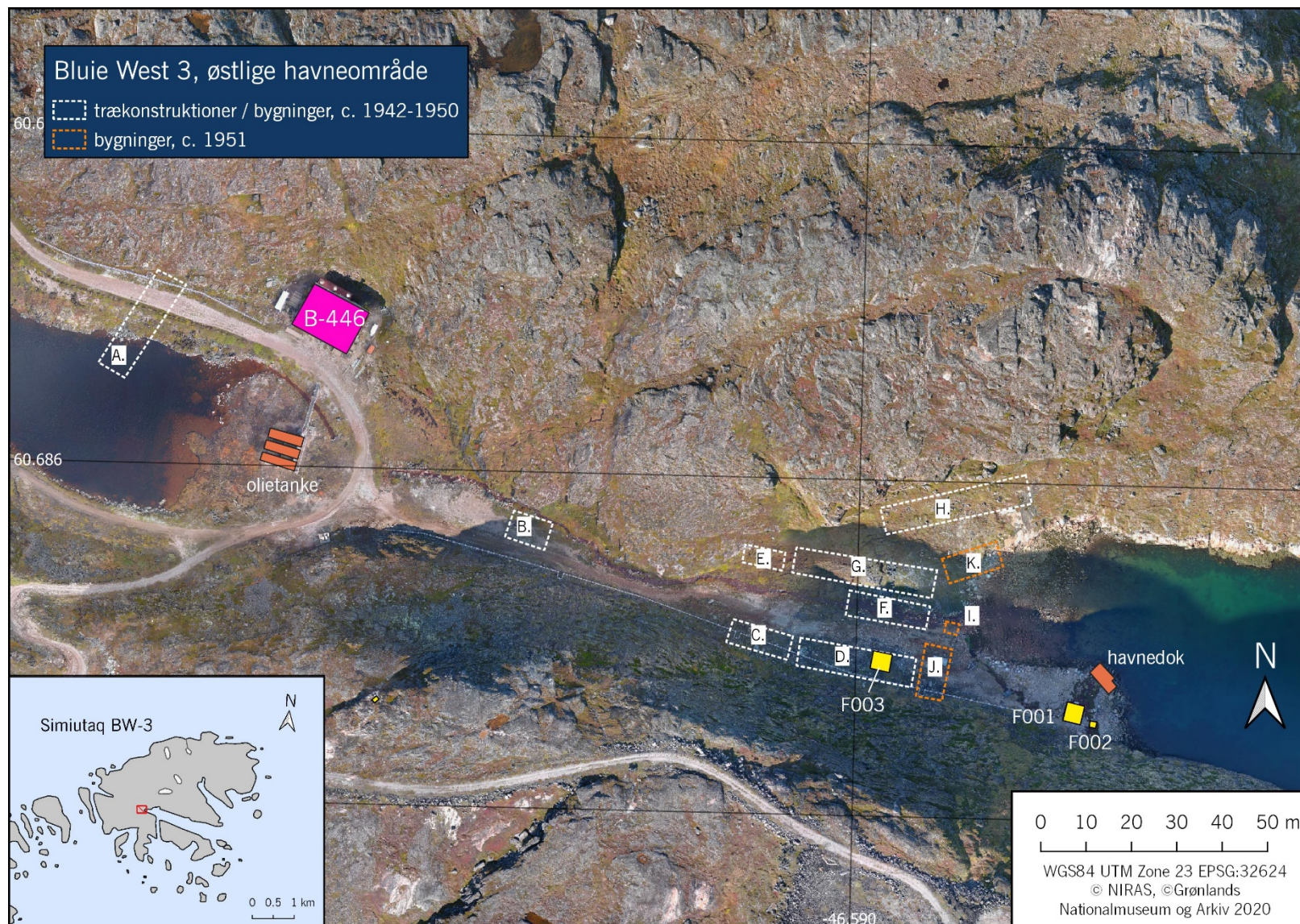

Fig. 31. Omtrentlige placeringer af amerikanske træbygninger identificeret gennem historiske fotos. Mindst otte stående bygninger (A.-H.) vides at have været på stedet for 1950. Fotos taget af R. Bowen omkring 1950-1951, viser yderligere tre bygninger eller hytter (I.-K.).

Fig. 32. Havneområdet på BW3 omkring 1951-52, overblik mod øst. Pile peger på bygninger, der ikke ses i Fig. 30. To præfabrikerede Quonsets-hytter og et lille skur synes at være senere tilføjelser til lejren. Foto: Roger Bowen. Source: <https://www.creativehwy.net/jcstott/bowen/photos.html>.

Fig. 33. BW3, mod syd fra Weather Hill.

"Foreground: Barracks. Center: 'Refer(sic) and Airways Station/Mess Hall building. Rear: Supply Quonset and Dispensary/Club/Movie hall. Small shed contained firefighting equipment."

Foto og tekst: Jim F. Chase, cirka 1951. Pile peger på Quonset-hytte og skuret som ikke kunne ses i Fig. 30. Source:

<https://www.creativehwy.net/jcstott/chase/chase.html>

Desværre har syv årtiers vedvarende menneskelige forstyrrelser og det naturlige vandskel i dette område permanent slettet sporene på overfladen fra disse bygninger. Spredte rester af træ er nu det eneste fysiske bevis på, at denne placering engang husede mindst 11 træbygninger.

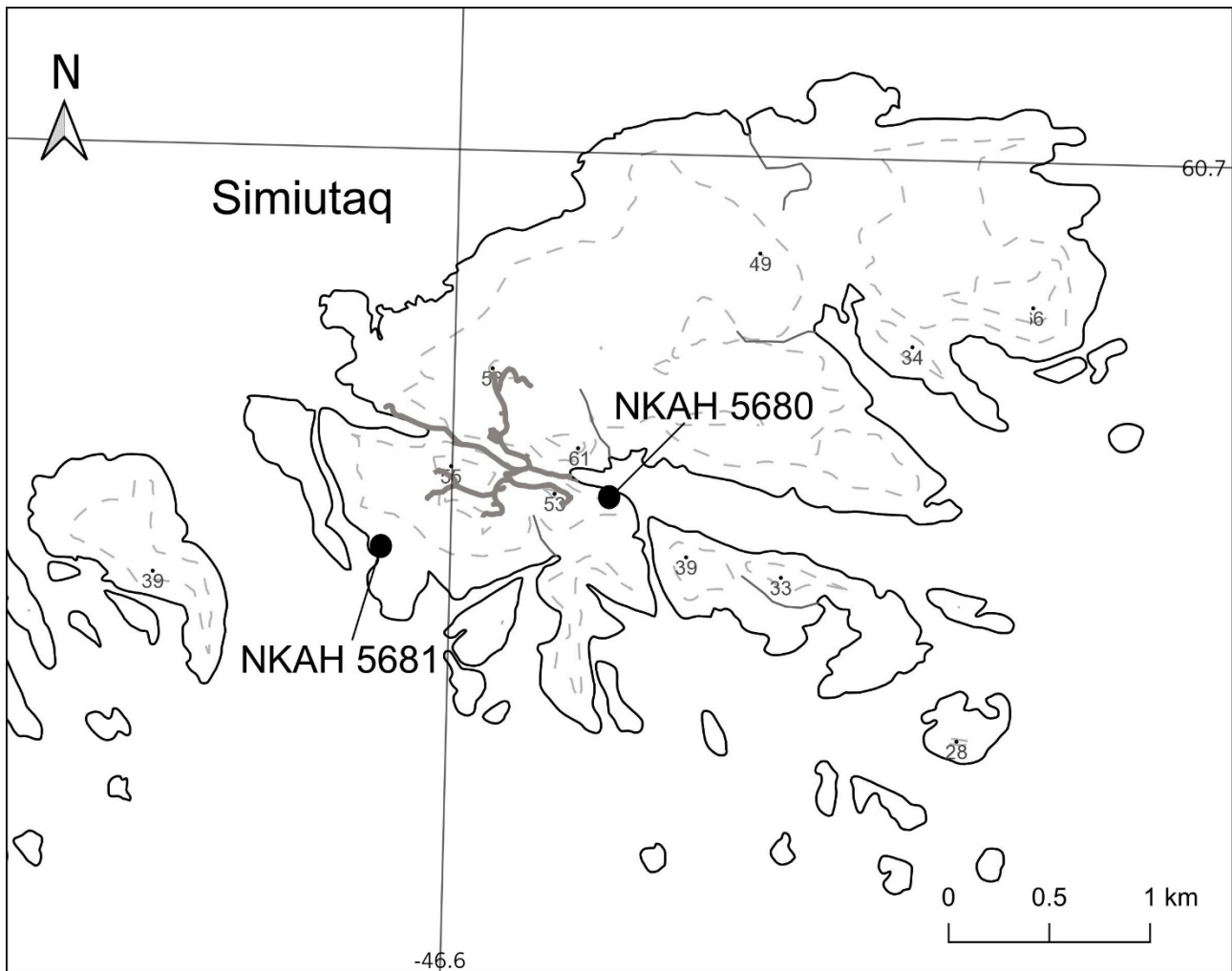

Fig. 34. Placering af nyopdagede arkæologiske lokationer, NKAH 5680 og 5681, på Simiutaq.

2.1.3. Arkæologisk- samt beskyttet kulturarv på Simiutaq

Under undersøgelsen af BW3 på Simiutaq blev i alt to tidligere uidentificerede arkæologiske lokationer identificeret (Fig. 34). Den første lokation, NKAH 5680 ($60,68465^{\circ}$, $-46,58696^{\circ}$), er en cirkulær sten- og græstørvs ruin, tæt på kanten af fjeldet med udsigt over BW3-havnen. Dens placering såvel som dens karakter er iøjnefaldende, idet den både er placeret på et isoleret sted og er unik i sit arkitektoniske design. Anlægget er i uberørt stand, der ikke viser tegn på nylige eller moderne menneskelige forstyrrelser.

Den anden lokation, NKAH 5681 ("Ditte's Site", $60,68303^{\circ}$, $-46,60827^{\circ}$), er et multikomponent- og flerfaset bosættelsesområde beliggende på øens sydvestlige bred nær munden af et smalt indløb dannet af den tilstødende ø mod vest. Ruinerne er beliggende kun få meter fra nutidens tidevandslinje. Denne lokation indeholder mindst fem individuelle komponenter, der repræsenterer ruiner fra både Nordbo- og Thulebosættelser på stedet. Ruinerne blev fundet på stedet uden tegn på moderne eller nylige menneskelige forstyrrelser, men kysterosionens kræfter ser ud til aktivt at fjerne det tilbageværende af en eller flere Nordboruiner placeret ved kanten af stranden.

Fig. 35. NKAH 5680, en cylindrisk sten- og græstørvsruin fundet på fjeldet med udsigt over havnen. Foto: Harmsen, 2020, sydvestlig retning.

NKAH 5680, Sten- og græstørvsruin (60,68465°, -46,58696°)

Beliggende ~ 115 meter vest for B449/859, er NKAH 5680 (Fig. 35) karakteriseret som en overfladisk grube/anlæg med vægge lavet af græstørv og stablede sten. Anlægget er isoleret uden andre arkæologiske fund eller ruiner i umiddelbar nærhed. Anlægget er beliggende i en beskyttet fordybning i det naturlige terræn og cirka 10 meter syd fra kanten af det stejle fjeld med udsigt over BW3-havnen Fig. 36). Anlægget har en diameter på 5,2 meter på sit bredeste punkt og en sydvestvendt indgang (Fig. 37). Dens unikke arkitektoniske stil og afsides beliggenhed gør det vanskeligt at kategorisere definitivt som enten fra Nordbo- eller Thulekultur. Den vestlige side af ruinen synes at have mere stablede sten, der danner muren, i forhold til den østlige side, som hovedsageligt består af en høj af jord og græstørv (Fig. 38). Anlægget synes at være af betydelig ældre dato, et faktum, der fremgår af den tykke overvækst af vegetation, græstørv og lavvækst (*P. minuscula* og *R. geographicum*) på den vestlige væg af anlægget (Fig. 39).

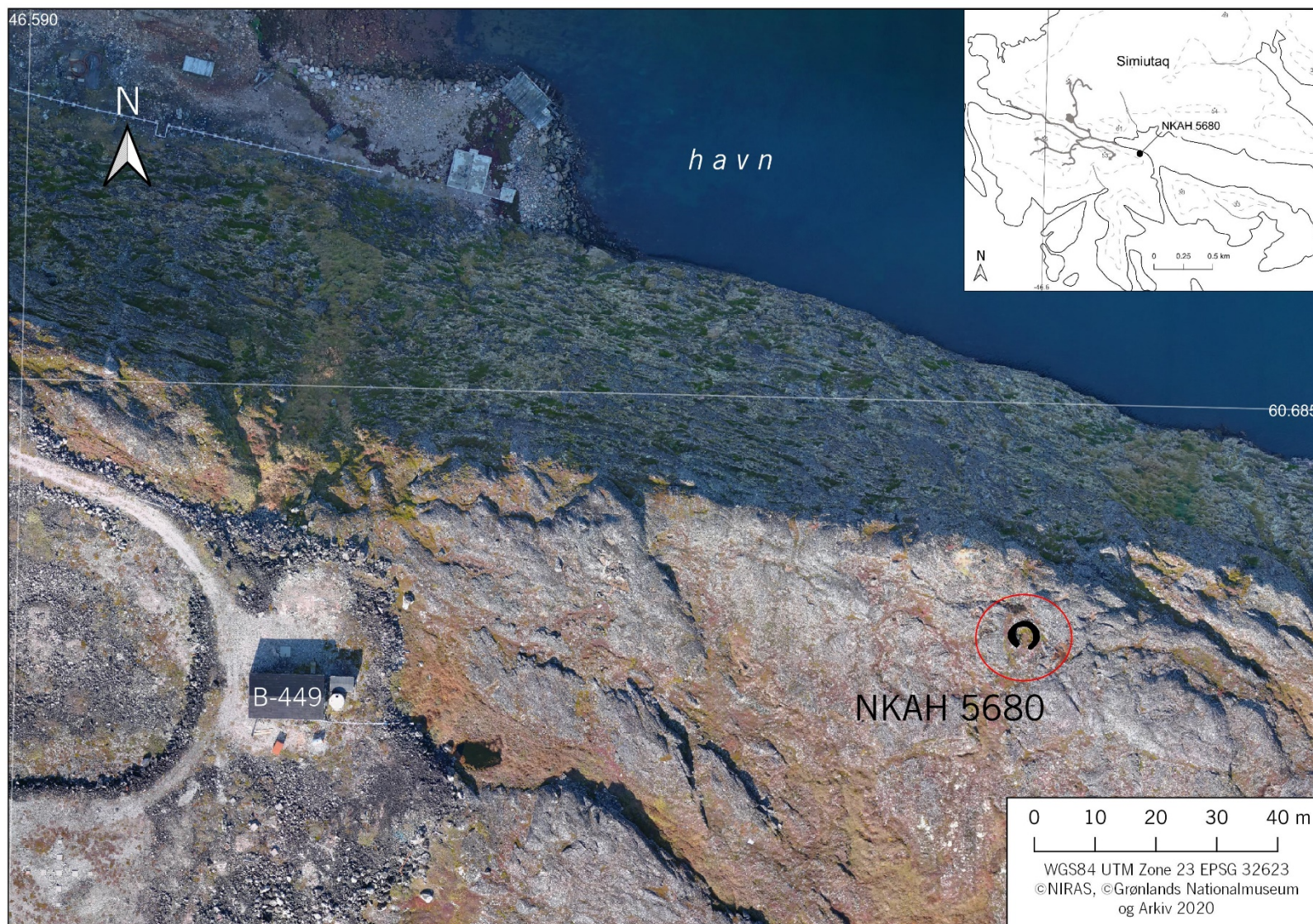

Fig. 36. Arealkort der viser placeringen af NKAH 5680.

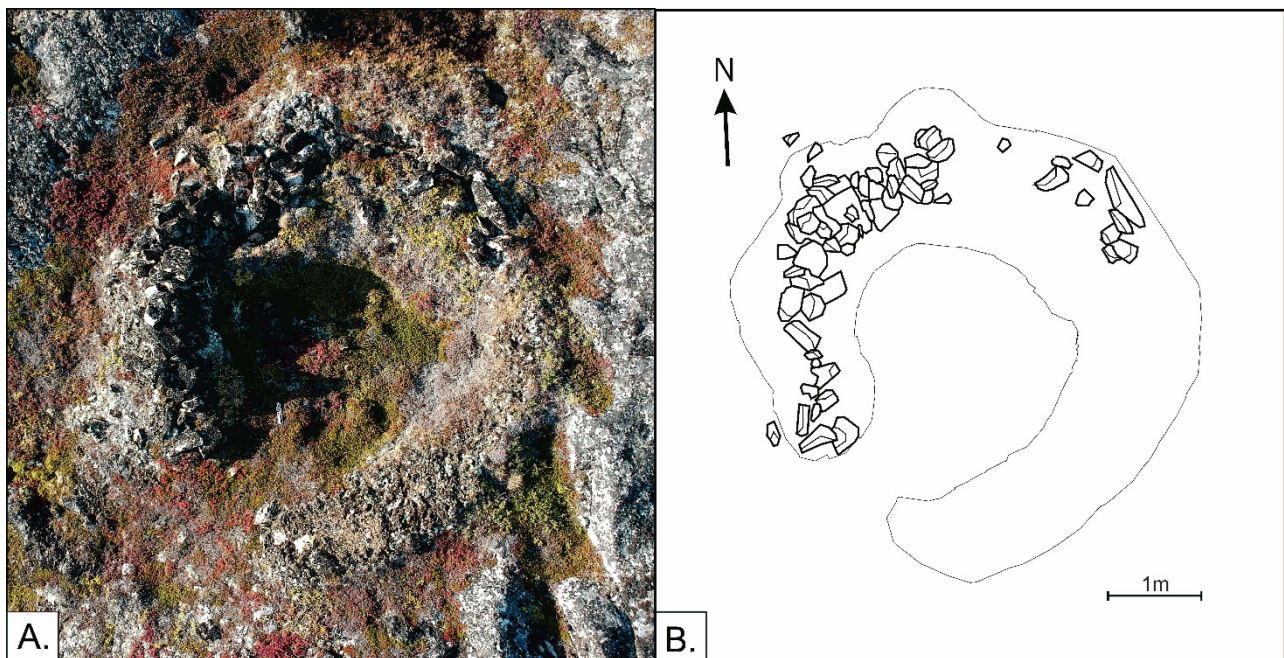

Fig. 37. Luftfoto og plantegning af NKAH 5680, der stammer fra ortofoto.

Fig. 38. NKAH 5680. Pilen peger på den vestlige væg af ruinen, der dannet af en større koncentration af stablede sten versus den østlige mur, som hovedsageligt består af græstørv. Foto: Harmsen, 2020, sydlig retning.

Fig. 39. Tæt og ubrudt overvækst af lavarterne *Pseudephebe minuscula* og *Rhizocarpon geographicum*, fundet på sten fra den vestlige mur af NKAH 5680, som understøtter at ruinen tidsmæssigt er fra Nordbo- eller Thulekultur. Foto: Harmsen, 2020.

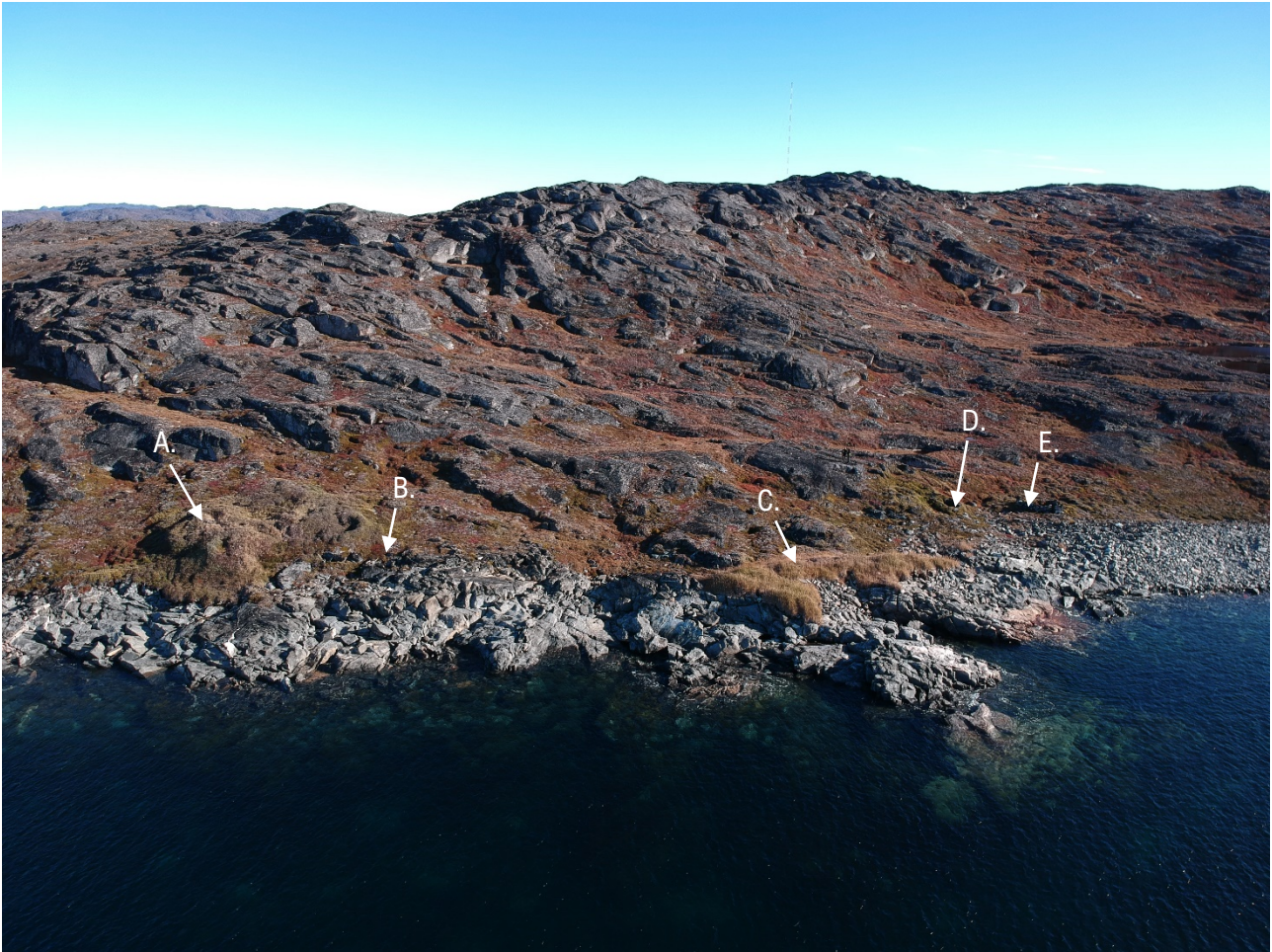

Fig. 40. NKAH 5681 ("Ditte's Site"), nordlig retning. Stedet har fem forskellige arkæologiske elementer der omfatter både Nordbo og Thule-Inuit ruiner: (A.) Inuit vinterhus. B.) Rektangulærstensætning (C.) Nordbo beboelsesruiner (D.) 3 cirkulærestensætninger. (E.) Nordbo dyrestald. Foto: Harmsen, 2020.

NKAH 5681 ("Ditte's Site")
(60.68287°, -46.60748°)

NKAH 5681("Ditte's Site") er en lille klynge af arkæologiske anlæg beliggende på den sydvestlige bred af Simiutaq, nær munden af et smalt indløb dannet af den tilstødende ø mod vest (Fig. 40). Det stenede terræn i dette område findes på en naturlig skrånning med sparsom vegetation. Området er tørt og drænet, og kystlinjens naturlige konturer beskytter området. Der blev identificeret i alt fem anlægstyper (se

Anlægsbetegnelse på kortet	Anlægstype	Kultur	Nordlig breddegrad	Østlig breddegrad	Max. længde (m)	Max. bredde (m)
A.	Inuit vinterhus	Thule	60.68319°	-46.60874°	17	14
B.	Rektangulærstensætning	???	60.68307°	-46.60856°	2.4	1.5
C.	Husruiner	Nordbo	60.68288°	-46.60809°	24	9
D.	Sammenvoksede cirkulærestensætninger (x3)	Nordbo	60.68295°	-46.60763°	8	8
E.	Dyrestald	Nordbo	60.68288°	-46.60746°	4.5	4.5

Tabel 6, Fig. 41) i umiddelbar nærhed af hinanden under det korte besøg på stedet, der omfatter både Nordbo- og Thulekultur. Mod nordvest observeres et bemærkelsesværdigt velbevaret Thule-Inuit vinterhus (A.) (Fig. 42). Anlægget måler cirka 17x14 meter i længde og bredde. Dets form antyder flere variationer af reparation og modifikation med den sidste husfase bestående af et enkelt rektangulært rum med et areal på cirka 4x4 meter og en lang tunnelindgang i retning mod kysten. En del af indgangen er stadig dækket af græstørv og en overlægges af sten er placeret in situ over tunnelindgangen Fig. 43) Møddingen, der er forbundet med vinterhuset, er velbevaret. Det blev observeret at nogle faunarester er på vej ud over kanten, møddingen syntes dog ikke at være i nogen aktiv tilstand af sammenbrud eller værende på vej til at glide ud i havet (Fig. 44).

Tabel 6. Oversigt over de arkæologiske lokationer identificeret på NKAH 5681.

Anlægsbetegnelse på kortet	Anlægstype	Kultur	Nordlig breddegrad	Østlig breddegrad	Max. længde (m)	Max. bredde (m)
A.	Inuit vinterhus	Thule	60.68319°	-46.60874°	17	14
B.	Rektangulær stensætning	???	60.68307°	-46.60856°	2.4	1.5
C.	Husruiner	Nordbo	60.68288°	-46.60809°	24	9
D.	Sammenvoksede cirkulære stensætninger (x3)	Nordbo	60.68295°	-46.60763°	8	8
E.	Dyrestald	Nordbo	60.68288°	-46.60746°	4.5	4.5

Nogle meter mod sydøst blev en usædvanlig rektangulærformet stensætning identificeret (B.) som måler 2,4 x 1,5 meter (Fig. 45). Stensætningen minder om en kasse men er atypisk i både dens placering og opbygning. Løse, runde sten danner den nordlige og vestlige side af stensætningen, mens lange, flade, aflange sten danner den østlige og sydlige side (Fig. 46). Tilskrivning af hvilken kultur stensætningen hører ind under er i øjeblikket uafklaret.

20 meter længere mod syd, fremgår en markant ændring i vegetationen der afgrænser placeringen af en tidligere Nordboruin (C.), muligvis et hus eller en klynge af huse. Kun en del af anlægget er tilbage, og det, der er tilbage, er aktivt ved at glide ud i havet. Det tilbageværende af anlægget måler lidt over 24 meter i bredden, og er kun holdt på plads på grund af tilstedeværelsen af et højt og tæt dække af plantevækst, der vokser hen over anlægget. Flere store, flade fliser er synlige på de udsatte kanter af erosions front (Fig. 47).

Et par meter mod nordøst findes tre sammenvoksede cirkulære stenhøje (D.) lavet af græstørv og sten med varierende dybder i midten (Fig. 48). Samlet måler stenhøjene cirka 8 meter på sit bredeste punkt og 8 meter i længden. De enkelte stenhøje varierer i størrelse, med den største af de tre høje måler cirka 4 meter i diameter, den mindste 2,7 meter i diameter. Den dybeste af de tre høje måler cirka 0,5 meter fra toppen af væggen til jorden (Fig. 49). Den nøjagtige formål af disse stenhøje er fortsat uklar, men kan sandsynligvis være en form for opbevaringssteder og blev sandsynligvis af opført af Nordboere set i forhold til placeringen til anlæggene C. og E.

Det mest synlige anlæg der findes på stedet, er resterne af en Nordbo dyrestald (E., Fig. 50). Anlægget måler cirka 4,5 meter i længden og 4,5 meter i bredden og har en kvadratisk form (Fig. 51). Indgangen til anlægget er orienteret mod vest, mod havet, og den østlige mur er kollapsede og nu dækket af vegetation. De vægge, der fortsat står, måler mellem 0,5 og 0,75 meter fra jordoverfladen (Fig. 52).

Samlet set er bevaringsværdien af NKAH 5681 ekstremt høj og giver et enormt potentiale for fremtidige arkæologiske og videnskabelige undersøgelser på øen.

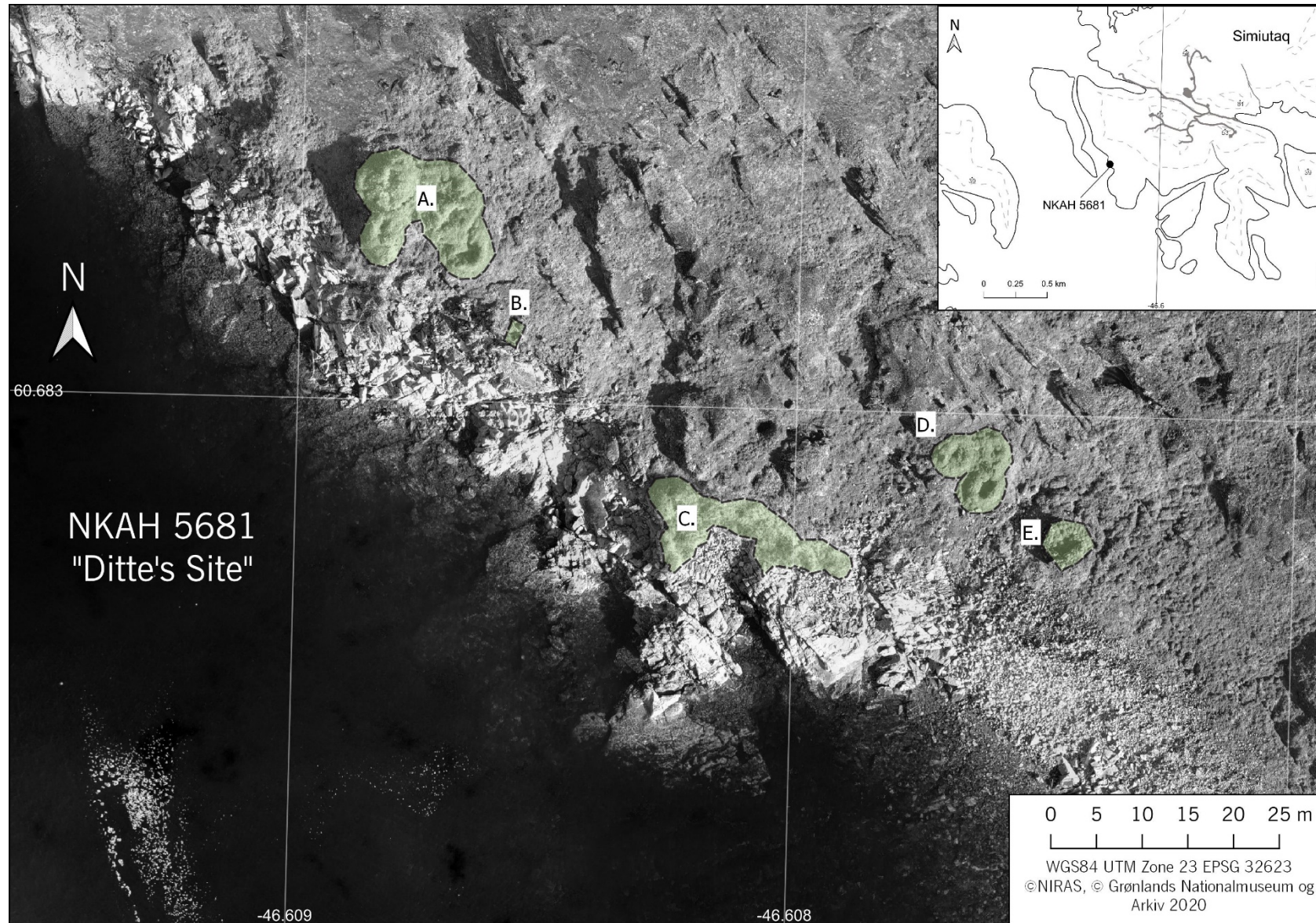

Fig. 41. Ortomosaik kort over NKAH 5681 ("Ditte's site"). Stedet har fem forskellige arkæologiske elementer, der omfatter både Nordbo og Thule-luit ruiner: (A.) Inuit vinterhus. (B.) Rektangulærstensætning. (C.) Nordbo beboelsesruiner. (D.) 3 cirkulære stenhøje. (E.) Nordbo dyrestald.

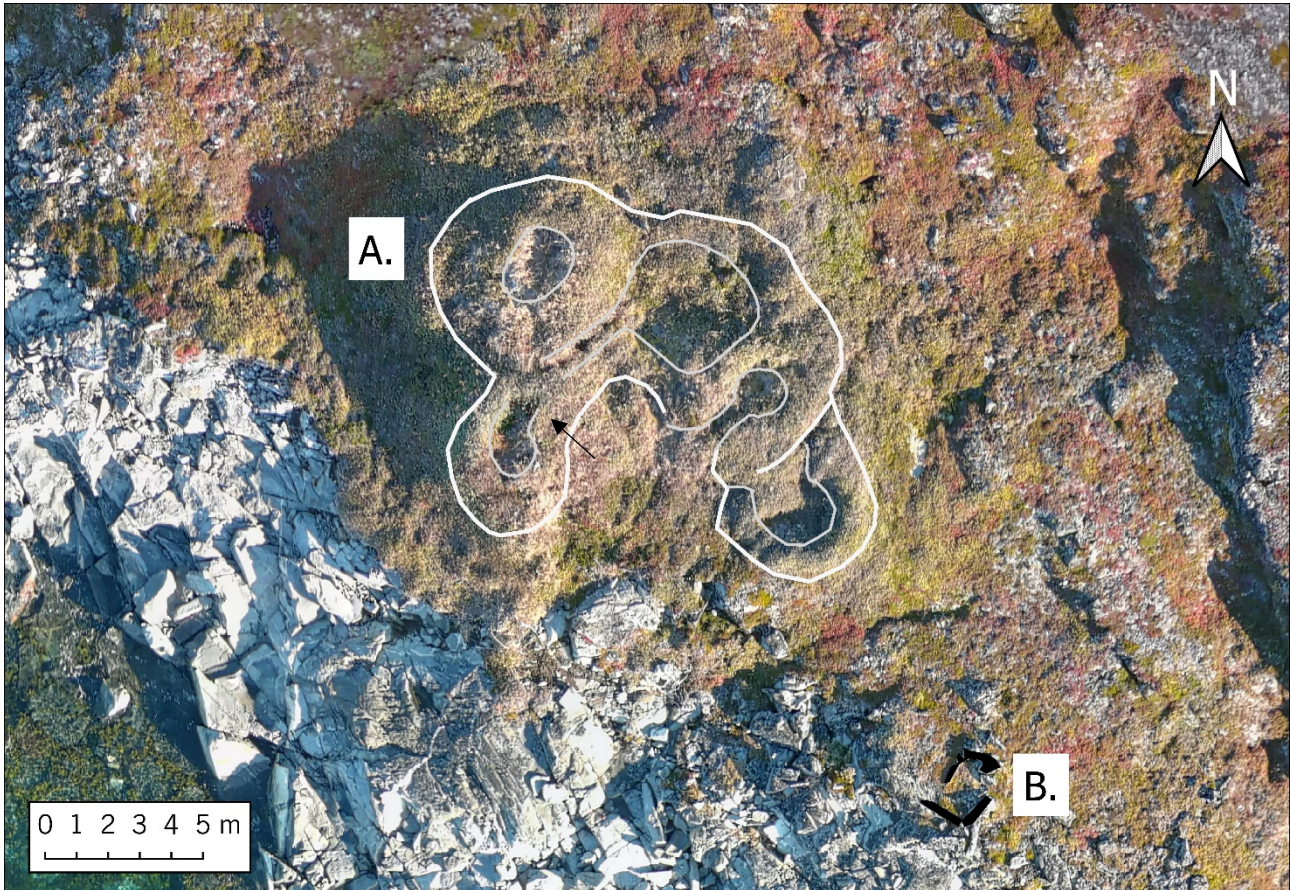

Fig. 42. NKAH 5681. Lokation A, inuit-vinterhus med definitioner tilføjet. Pilen peger på placeringen af in situ overliggeren af sten placeret over tunnelindgangen. Lokation B., en rektangulær stensætning ses på billedet i nederste højre hjørne (definitioner tilføjet i sort). Foto: Harmsen, 2020.

Fig. 43. Pilen peger på overliggerstenen observeret på stedet over tunnelindgangen til inuit-vinterhuset, lokation A. Foto, Harmsen, 2020.

Fig. 44. Påvisning af den velbevarede mødding der er forbundet til inuit-vinterhuset, lokation A. Møddingen findes under inuit-vinterhuset mod kystlinjen på fjeldet. Møddingen er stabil og der ses kun enkelte blotlagte faunamaterialer. Foto: Harmsen, 2020.

Fig. 45. NKAH 5681, lokation B. Overblik af den usædvanlige rektangulærestensætning. Foto: Harmsen, 2020.

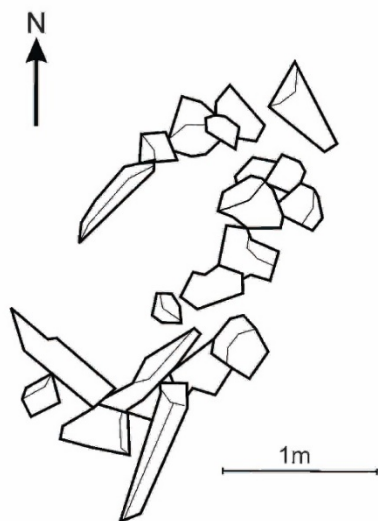

Fig. 46. Plantegning af lokation B, rektangulærstensætning, afledt af ortofoto.

Fig. 47. Delvist overblik af NKAH 5681, lokation C, ruiner af Nordbohus eller en klynge af huse. Måler lidt over 24 meter i bredden. Kun en lille del af den oprindelige ruin er tilbage. Denne del er kun holdt på plads på grund af tilstedeværelsen af et højt og tæt dække af plantevækst, der vokser over ruinerne. Flere store, flade fliser er synlige på de udsatte kanter af erosions front. Foto: Harmsen 2020, vestlig retning.

Fig. 48. NKAH 5681, lokation D består af tre sammenvoksede cirkulærestensætninger bygget af tørv og sten med varierende dybder i midten. Foto: Harmsen 2020.

Fig. 49. Kristensen måler den dybeste af de tre stensætninger, lokation D, ved NKAH 5681. Foto: Harmsen, 2020, sydlig retning.

Fig. 50. NKAH 5681, lokation E, Nordbo dyrestald. Pilen peger på den nærliggende NKAH 5681, lokation C, i baggrunden. Foto: Harmsen, 2020, vestlig retning.

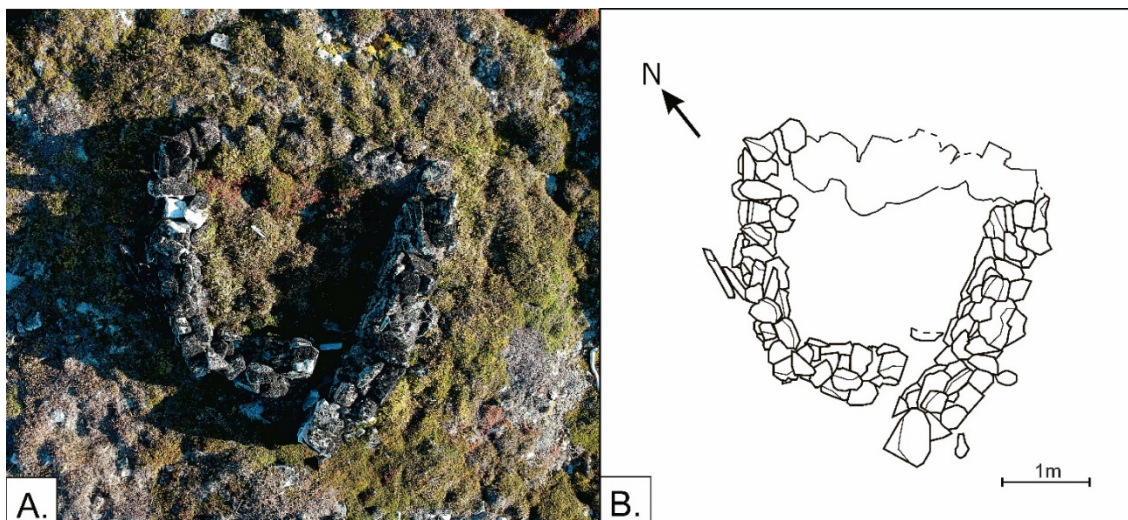

Fig. 51. Luftfoto og plantegning af NKAH 5681, lokation E, Nordbo dyrestald, afledt af ortofoto.

Fig. 52. Kristensen måler væggene i NKAH 5681, lokation E. Der er forekommet sammenbrud over tid. De tilbageværende vægge måler mellem 0,5 og 0,75 meter i højden. Foto: Harmsen, 2020, nordøstlig retning.

Fig. 53. Gamatron (NAVY 801) er placeret på øen Qasigissat Nunaat, der ligger 9 kilometer sydøst for BW3. Google Earth 2021.

2.2. Gamatron (NAVY 801)

Gamatron var en langtrækkende navigationsstation og ubådsobservationspost, der blev drevet af den amerikanske flåde på øen Qasigissat Nunaat på kanten af Atlanterhavets åbne farvande (Labradorhavet) (Fig. 53). Gamatron er beliggende cirka 9 kilometer sydøst for BW3. Driften begyndte i 1941, og stedet var i fuld drift i 1942. Basen havde boliger til en officer og 40-50 menige og blev nedlagt umiddelbart efter krigen. Beskyttelsen af Gamatron faldt ind under den amerikanske militærs ansvarsområde (Department of the Navy 1947, Guldager 2019)

En omfattende undersøgelse af Gamatron blev ikke udført af NKA på grund af den begrænsede tid ved besøget på øen. Der blev foretaget en hurtig dokumentation af dumpområdet på den nordlige side af Qasigissat Nunaat, men der blev ikke foretaget inspektion af hovedlejrområdet. NIRAS' dronekortlægning af området giver et første indtryk af størrelsen og omfanget af den amerikanske flådes aktivitetszone på øen (Fig. 54).

Det mest betydningsfulde levn fundet på Gamatrons dump var en rusten 1943 Ford GTBA G622 "Burma Jeep" model med lav silhuet (Fig. 55). Mærke og model blev identificeret gennem fotografier delt med Richard Warren og Jeff Lakaszcyck, der begge tidligere har hjulpet NKA med at identificere tidligere amerikanske militærkøretøjer på BE2, Ikkatteq, Østgrønland (se Harmsen, Myrup og Lange, 2018)

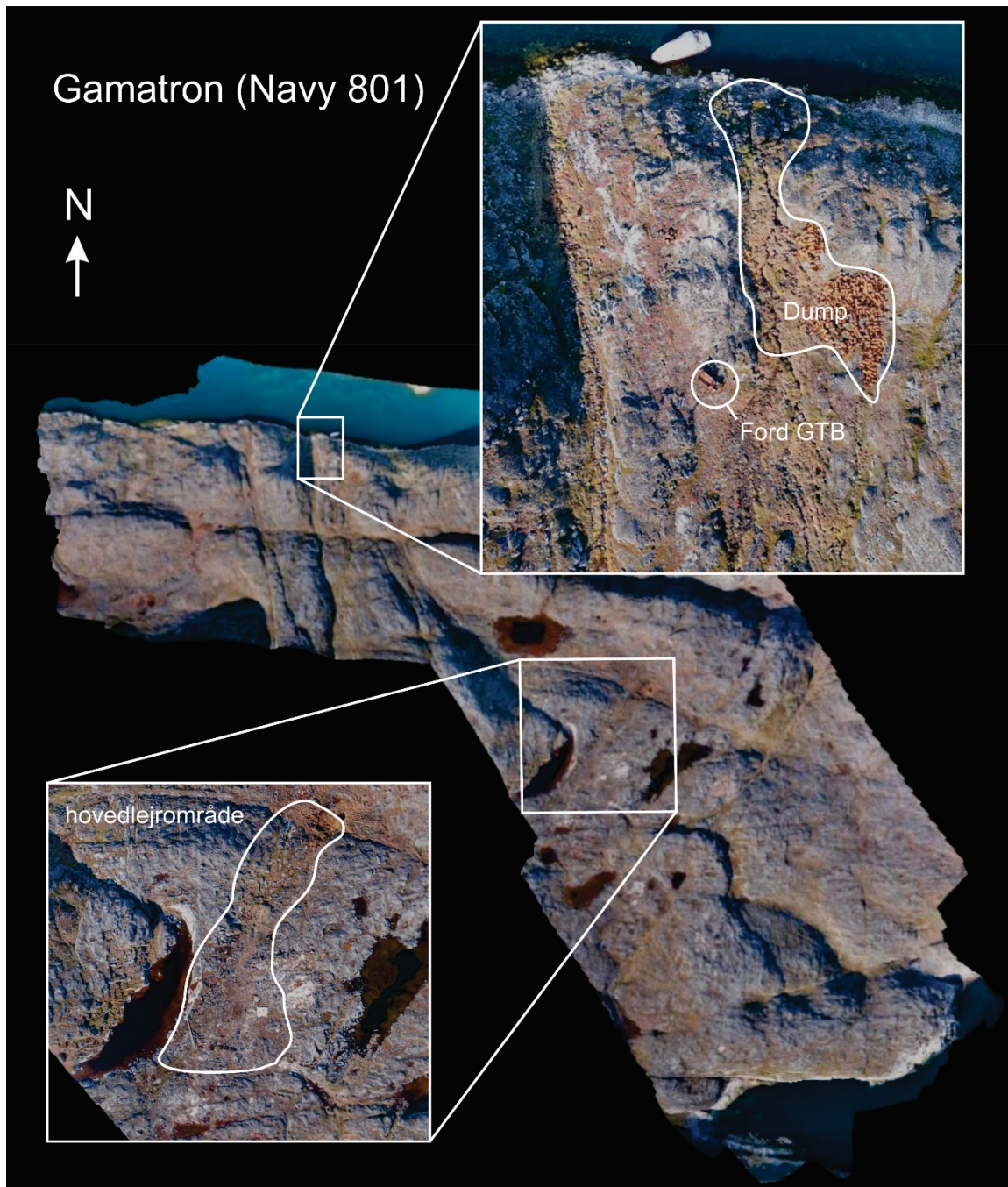

Fig. 54. Ortomosaik-foto af Gamatron der viser et nærbillede af dumpen, placeringen af Ford GTB'en og området for hovedlejeren. Dronedata © NIRAS 2020.

Fig. 55. Det tilbageværende af en Ford G-622 GB Burma Jeep på Gamatron. Foto: Harmsen 2020, nordlig retning.

Fig. 56. Ford G-622 GB Burma Jeep. Kilde: <https://tvd.im/land-systems/2413-ford-gtb-g-622-burma-jeep.html>.

G-622'en havde tvillingehjul, som det tydeligt ses i Fig. Fig. 55. Lastbilen vejede 7250 pund, og blev typisk produceret med et 10.000 pund Gar Wood eller Braden frontmonteret spil og malet i "Ocean Gray", når de skulle anvendes af den amerikanske flåde (Fig. Fig. 56). Forruden, som er monteret på motorhjelmene, kunne vippe i både vandret- og lodretposition. I lodretposition kunne førerhuset overdækkes med et lærredsovertræk. Lastbilens lad kunne udstyres med troppesæder og buer samt et lærredsovertræk (Estrella Warbirds Museum 2021).

Fig. 57. Undersøelsesområdet for Forsvarspositionen Artillery Point. Google Earth, 2021. .

2.3. Forsvarspositionen Artillery Point

Forsvarspositionen Artillery Point blev bygget i 1941 og ligger 8 kilometer sydvest for nutidens Narsarsuaq ved Qaarsuarsuk Kangilleq på den vestlige bred af Tunilliarfik-fjorden (Fig. 57). Den amerikanske forsvarsposition, Artillery Point, forbliver både synlige og fremtrædende, med talrige udgravede artilleripositioner, skyttegrave, veje og planerede områder der fortsat består den dag i dag. Ingen stående bygninger findes på Artillery Point, men et antal beton-, sten- og træfundamenter er observeret, samt flere grøfte eller fordybninger der giver indtryk af tidligere bygninger eller konstruktioner. Tidligere dokumentation og kortlægning af Artillery Point blev udført af Ole Guldager fra Narsarsuaq Museum omkring 2009 og dannede udgangspunkt for undersøgelser udført af NKA i september 2020 (Fig. 58). Guldager identificerede mindst 20 anlæg der omfatter sten- og jordkonstruktioner, fundamenter, volde, grøfter, planerede områder samt flere historiske levn, der omfatter rør, væltede master, tømmer og øvrige genstande fra dengang forsvarspositionen var i brug. En enkelt genstand fra den amerikanske periode, blev indsamlet i løbet af undersøgelsen og er beskrevet mere detaljeret i bilag B.

Undersøelsesområdet på Artillery Point dækkede cirka 8 hektar. Det meste af området er beliggende på en flad, let skrånende strandterrasse, der strækker sig omkring 0,5 kilometer, nord til syd, med udsigt over en bred bugt. En kampestens- og stenbelagt strand strækker sig langs kystlinjen. Fjelde omgiver forsvarspositionen, med stejle stigninger ind mod Qaarsuarsuk Kangilleq mod vest. Blottede aflejringer på fjeldene er synlige i fjorden både syd og nord for Artillery Point.

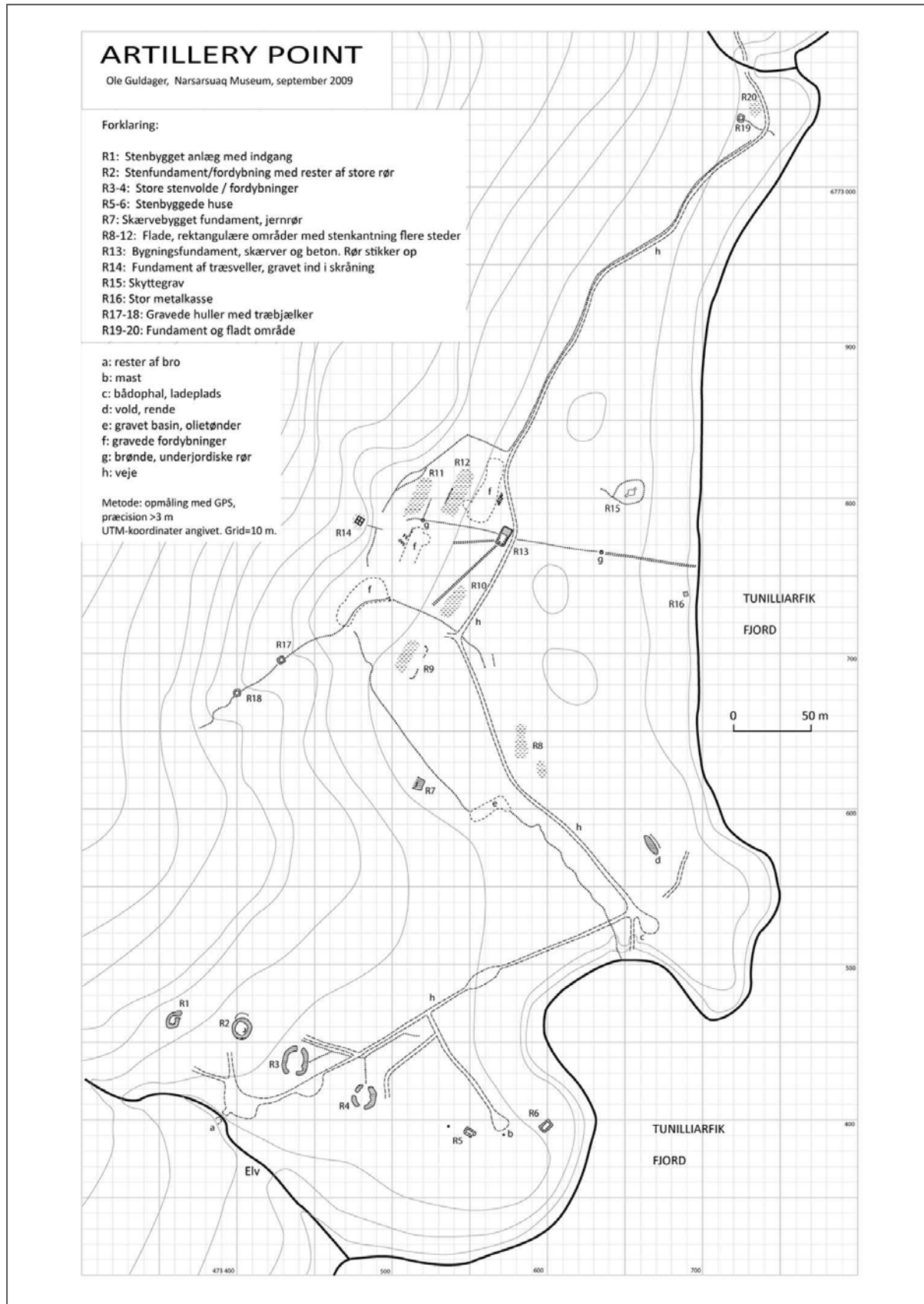

Fig. 58. Kort over Artillery Point med lokationer identificeret af O. Guldager, Narsarsuaq Museum, september 2009.

Fig. 59. En 155mm "Long Tom" ankommer med tog på Hampton Station, Newport News, VA, 6. August 1943. Source: https://commons.wikimedia.org/wiki/M1_Long_Tom_155_mm_gun.

Artillery Point er generelt karakteriseret som en mindre forsvarsposition der var forbundet med BW1. BW1 fungerede som en markant forsvarsposition til at beskytte flyvepladsen og havnen mod ethvert fjendtligt fartøj inde i fjorden. Artillery Point var bemanded året rundt og blev nedlagt kort efter krigen. Artillery Point havde angiveligt to 155 mm M1 kanoner (med tilnavnet "Long Toms") på stedet (Fig. 59) (Guldager 2019). M1 kanonerne kunne affyre et 100 pund projektil med en rækkevidde på 23 kilometer som maksimum. Projektilet havde en anslået levetid på 1.500 runder. I årene efter Artillery Point var blevet nedlagt, blev træbygninger og materialer fra stedet bjærget af lokale fåreavlere og genbrugt i opførelsen af mange fårestalde- og lader, hvoraf mange fortsat står i denne del af Sydgrønland (for eksempel ved Inneruulalik). Stedet anvendes i dag af lokale landmænd til fåregræsning.

Fig. 60. En konstrueret stenhøj (D009) og skyttegravslokation på Artillery Point, sydlig retning. Kristensen vist på billedet som måleskala. Foto: Harmsen, 2020.

2.3.1. Udgravede anlæg på Artillery Point

Flere udgravede forsvarsstillinger blev identificeret på Artillery Point. Det omfatter blandt andet artilleripositioner med jordvolde, ammunitionsdumpe, en "underjordisk" bunker og en konstrueret stenhøj (Fig. 60). Der eksisterer kun få oplysninger om Artillery Points operationelle historie på grund af dets strategiske formål. Denne rapport læner sig derfor i høj grad op ad Guldagers fortolkninger og undersøgelser fra 2009 ved beskrivelserne af de enkelte anlæg. Det arkitektoniske udtryk i nogle af anlæggene er i overensstemmelse med anlæg på andre amerikanske baser, der er dokumenteret i Nord-, Øst- og Vestgrønland (se Jensen, Bisgaard, og Heinrich 2013, Harmsen, Myrup og Lange 2018, Myrup et al. 2019) hvor lokale byggematerialer (sten, jord og grus) blev benyttet i forbindelse med de naturlige konturer af det omgivende terræn. En liste og et kort over de udgravede anlæg der blev identificeret på Artillery Point fremgår i Tabel 7 og Fig. 61

Tabel 7. Udgravede anlæg identificeret på Artillery Point. Målinger blev indsamlet ud fra det længste og bredeste punkt på det enkelte anlæg.

Kortnummer	Guldager 2009	Anlægstype	Nordlig breddegrad	Østlig breddegrad	Form	Max. længde (m)	Max. bredde (m)	Konstruktionstype
D001	N/A	Udkigs-/ Forsvarsstilling	61.08418°	-45.49314°	Halvmåne	8	5	Sten
D002	R6	Ammunitionslager	61.08537°	-45.48945°	Rektangulær indvendig	13	10,5	Sten
D003	R5	Ammunitionslager	61.08534°	-45.49037°	Rektangulær	6,8	5	Sten
D004	R4	Forsvarsstilling	61.08555°	-45.49164°	Sekskantet	20	19	Jord, sten
D005	R3	Forsvarsstilling	61.08575°	-45.49246°	Oval	19	15	Jord, sten
D006	R2	Udgravet anlæg	61.08594°	-45.49313°	Oval	11	7	Jord, sten
D007	R1	Lagerdepot / bunker	61.08597°	-45.49389°	Irregulær	12	8	Jord, sten
D008	N/A	Jordvold	61.08732°	-45.49096°	Rektangulær	9,5	3	Jord, sten
D009	d	Skyttegrav, jordvold	61.08713°	-45.48949°	Rektangulær	13,5	5	Jord, sten
D010	f	Stensætning	61.08704°	-45.48820°	Rektangulær	9,7	4,5	Sten

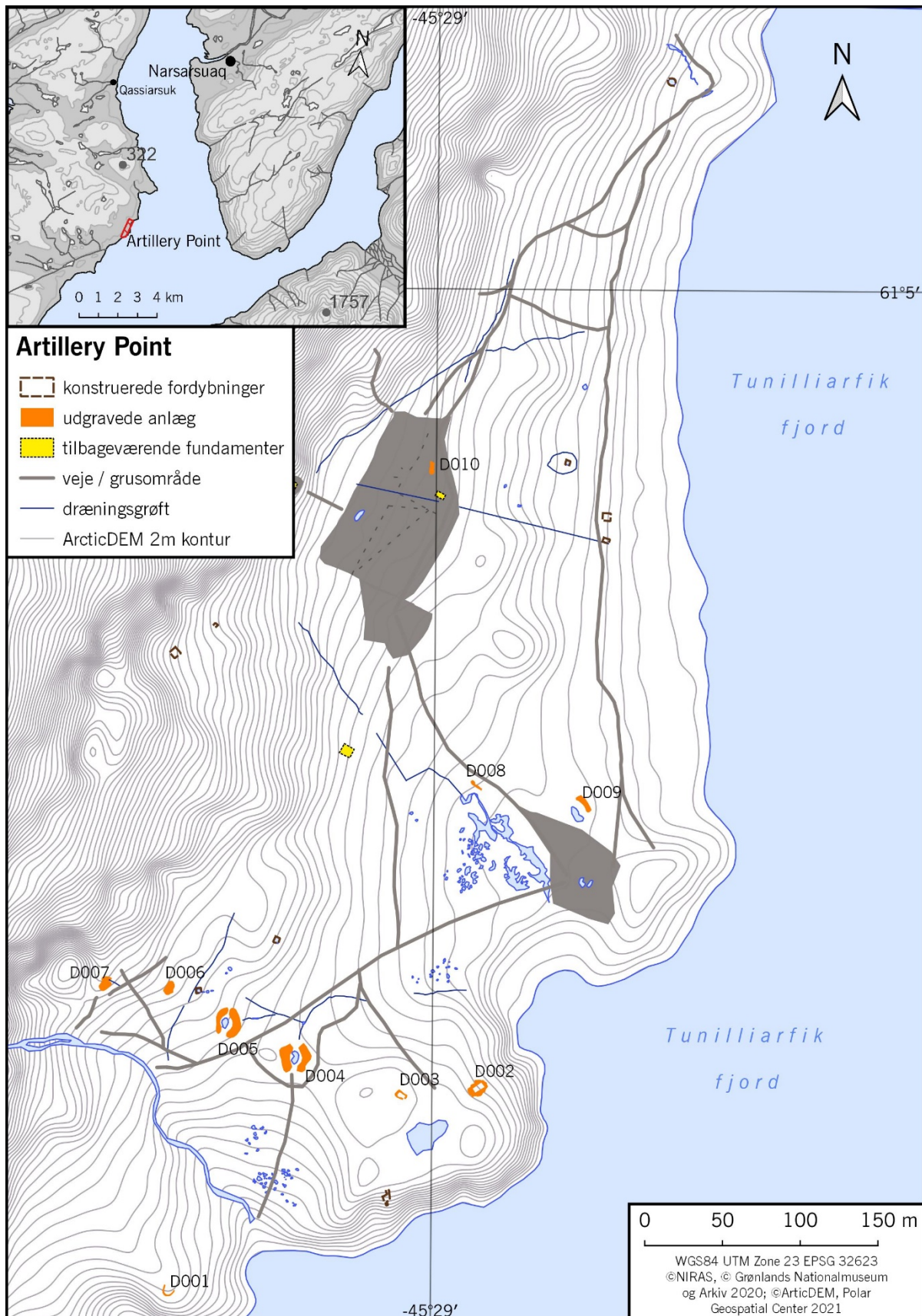

Fig. 61. Kortet viser placeringen af udgravede lokationer på Artillery Point.

Fig. 62. Lokation D001 på Artillery Point, sydøstlig retning. Foto: Harmsen, 2020.

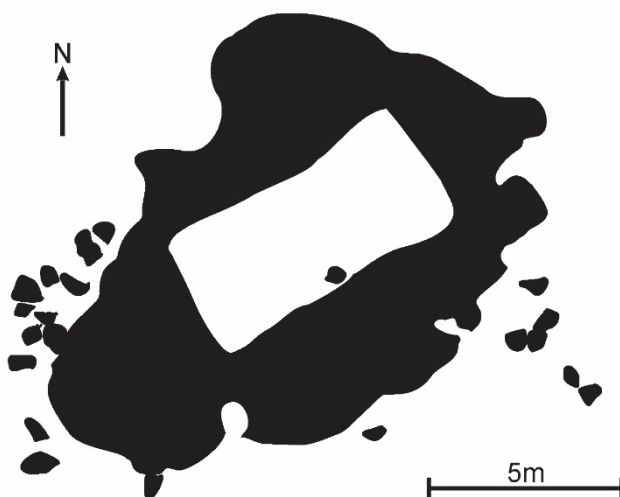
D001 Udkigs-/forsvarsstilling (61.08418°, -45.49314°)

D001 (Fig. 62) er beliggende i den yderste sydlige del af Artillery Points område, og er en lavtliggende halvmåneformet position dannet af stablede sten på et fladt fjeldstykke, der giver en klar udsigt over Tunilliarfik-fjorden mod syd og øst. Anlægget måler cirka 8 meter på tværs på sit bredeste punkt og 5 meter i dybden ([Error! Reference source not found.](#)). Da D001 ikke tilsyneladende tjener som et stabiliseringsformål, er det uklart, om dets oprindelige design blot var tænkt som en markør for placeringen af et mindre mobilt artillerivåben. Det er også en mulighed, at D001 afgrænsede placeringen af en midlertidig konstruktion eller udkigspost, der blev brugt til overvågning af fjorden.

Fig. 63. Forenklet planvisning af D001 baseret på oversigts-ortofoto

Fig. 63. Lokationen D002 på Artillery Point, nordlig retning. Foto: Harmsen, 2020.

D002 Ammunitionslager (61.08537°, -45.48945°)

Anlæg D002 (Fig. 64) består af en mængde løst stablede sten, der måler 13 meter i længden og 10,5 meter på det bredeste sted. Et næsten perfekt rektangulær ryddet areal findes i det indre af konstruktionen, der måler 6,8 meter x 3,3 meter. Det antages, at stenene blev brugt til at sikre og støtte en konstruktion eller beholder, der siden hen er blevet fjernet (Fig. 65). Anlægget kan sandsynligvis have været en ammunitionsdump eller et ammunitionslager for de nærliggende artilleripositioner D004, D005 og D006.

Fig. 64. Forenklet planvisning af D002 baseret på et oversigts-orthophoto.

Fig. 65. Lokation D003 på Artillery Point, nordvestlig retning. Foto: Harmsen, 2020.

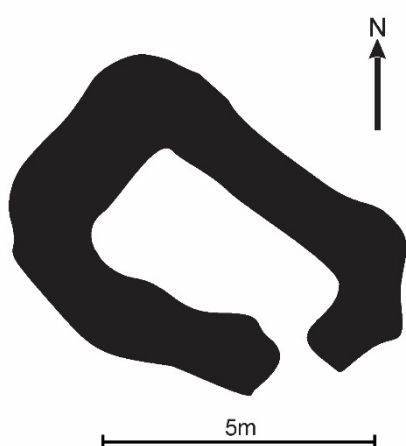

Fig. 66. Forenklet planvisning af D003 baseret på oversigts-orthophoto.

D003 Ammunitionslager (61.08534°, -45.49037°)

Anlæg D003 (Fig. 66) er en anden mulig ammunitionsdump eller lager til tungt artilleri. Konstruktionen har en let forvrænget rektangulær form, der måler cirka 6,8 x 5 meter, med en smal indgang placeret i det sydøstlige hjørne. I modsætning til anlægget D002, er designet mere åbent og det er uklart, om de stablede sten i D003 fungerede som en støttepille til en konstruktion, der er blevet fjernet (Fig. 67).

Fig. 67. Lokation D004 på Artillery Point, nordlig retning. Kristensen vist på billedet for måleskala. Foto: Harmsen, 2020.

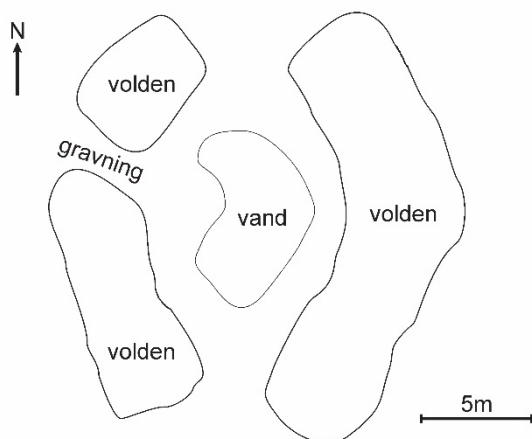

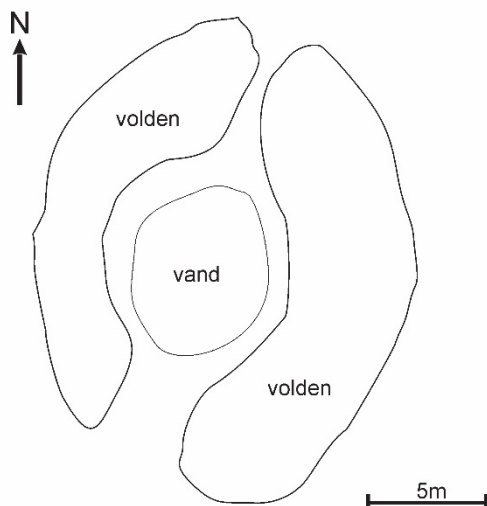
Fig. 69. Forenklet planvisning af D004 baseret på oversigtsortofoto.

D004 Forsvarsstilling (61.08555°, -45.49164°)

Anlæg D004's (Fig. 68) opbygning gør det til en sandsynlig placeringen for en af de to 155 mm Long Tom kanoner (Guldager 2019:18). Konstruktionen er sekskantet og måler omkring 20 x 19 meter. De to halvmåneformede jord- og f grusvolde definerer D004's form. Voldene er hævet 1-1,5 meter over det omgivende terræn og flankeret af åbninger mod nord og syd. Den vestlige vold har en vinkel der hælder 30° fra nordvest. I midten af konstruktionen har der været plads til oplagring. På tidspunktet for undersøgelsen, var fordybningen i volden fyldt med vand ([Error! Reference source not found.](#)).

Fig. 68. Lokation D005 på Artillery Point, vestlig retning. Foto: Harmsen, 2020.

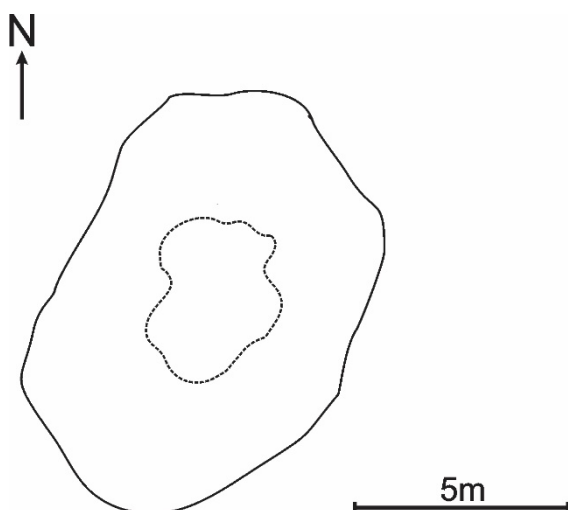
D005 Forsvarsstilling 61.08575°, -45.49246°

Anlæg D005 (fig. Fig. 70) menes at være placeringen for den anden af de to 155 mm kanonstillinger på Artillery Point. Anlægget er mere ovalt i sin form og dannet af to jord- og grusvolde, der hæver sig 1-1,5 meter over det omgivende terræn. D005 måler cirka 15 meter i bredden 19 meter i længden. Ligesom D004 har anlægget to indgangsveje, en i den nordlige- og en i den sydlige ende. Fordybningen i midten af D005 var fyldt med vand på tidspunktet for undersøgelsen ([Error! Reference source not found.](#)).

Fig. 71. Forenklet planvisning af D005 baseret på overigts-ortofoto.

Fig. 69. Lokation D006, Artillery Point, nordlig retning. Foto: Harmsen, 2020.

D006 Udgravet anlæg
(61.08594°, -45.49313°)

D006 (Fig. 72) er et udgravet anlæg bestående af jord og sten med en fordybning i midten. D006 måler cirka 11 meter i længden og 7 meter på sit bredeste punkt. Jordvæggene i anlægget hæver sig 1-1,5 meter over det omgivende terræn. Den specifikke funktion for anlægget er uklar, men den kunne have fungeret som et ammunitionsdepot- eller lager med en indvendig bygning eller konstruktion. Et stort fragment bestående af et bølget metalrør og flere stykker træaffald var synligt i fordybningen i midten af anlægget (Fig. 73).

Fig. 70. Forenklet planvisning af D006 baseret på oversigtsortofoto.

Fig. 71. Anlæg D007 at Artillery Point, sydvestlig retning. Foto: Harmsen, 2020.

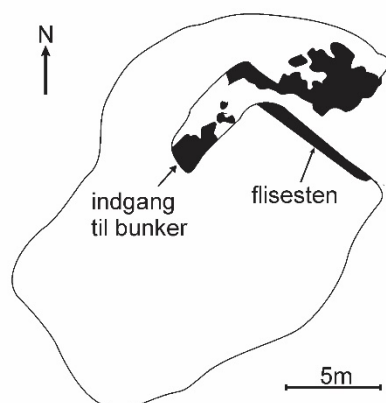

Fig. 72. Forenklet planvisning af D006 baseret på oversigts-ortofoto.

D007 Lagerdepot / bunker (61.08597°, -45.49389°)

Anlæg D007 (fig. Fig. 74) er et uregelmæssigt formet- og kollapsede depot eller bunker, der måler cirka 12 meter i længden og 8 meter i bredden (fig. Fig. 75). Anlægget er den eneste af sin type på Artillery Point. Det besidder nogle unikke arkitektoniske elementer, såsom store fliser der danner den nordlige væg af konstruktionen (Fig. Fig. 76). Denne flisevæg danner på den sydlige side en L-formet grøft med jordvolde, der engang førte til anlæggets underjordiske indgang. Det er nu umuligt at komme ind i bunkeren, da anlægget er kollapsede (fig. Fig. 77). En tæt koncentration af træ og rustent metalskrot- og jern blev observeret spredt på overfladen af D007.

Fig. 73. Stenvæggen på D007, sydlig retning. Pilen peger på indgangen til bunkeren til højre på fotoet. En stor koncentration af træ og skrot og andre løse materialer blev observeret omkring D007. Foto: Harmsen, 2020.

Fig. 74. Indgang til D007. Taget ved indgangen bliver understøttet med en konkav, bølget stålplade. Flere stykker skrot, træ og affald var synligt ved indgangen. Foto: Harmsen, 2020.

Adskillige andre jord- og grusanlæg blev også observeret på Artillery Point. Det præcise formål med disse specifikke konstruktioner er uklart, men de fungerede sandsynligvis som støtte- og stabiliserende komponenter til veje og anden infrastruktur. Schematiske planvisninger, der er afledt af ortofotos, vises nedenfor.

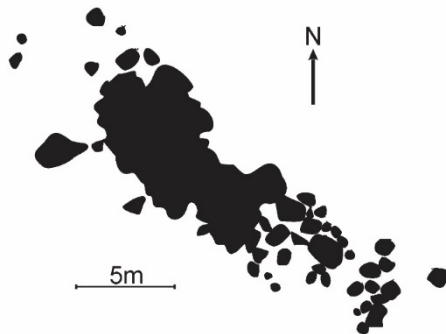

Fig. 75. Forenklet planvisning af D008 baseret på oversigtsortofoto.

D008 Jordvold

(61.08713°, -45.48949°)

Jordvold med grus og stablede sten på 9,5 x 3 meter. Formålet med anlægget er ubestemt. Det kan muligvis blot være overskydende materialer fra vejbyggeri.

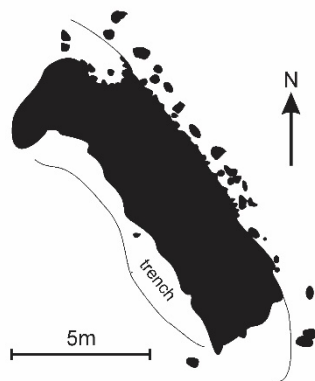

Fig. 76. Forenklet planvisning af D009 baseret på oversigtsortofoto.

D009 Jordvold, skyttegrav

(61.08704°, -45.48820°)

Jordvold med grus og stablede sten på en naturlig skråning med en lav grøft dannet i bunden af anlægget. Jordvolden måler 13,5 x 5 meter. Grøften er fyldt med sten og kan have fungeret som dræn til at aflede regn og smeltevand.

Fig. 77. Forenklet planvisning af D010 baseret på oversigtsortofoto.

D010 Stensætning

(61.08704°, -45.48820°)

En stor forhøjning af sten på 9,7 x 4,5 meter nord for F002 (se fig. Fig. 82). Stensætningen består af løse kampesten og mindre sten. Stenene er sandsynligvis indsamlet og placeret på stedet, da det omkringliggende område blev planeret og jævnet i forbindelse med opførelsen af andre bygninger og konstruktioner.

Fig. 78. Kristensen indsamler et dGPS-punkt på F002, Artillery Point. Foto: Harmsen, 2020, sydlig retning.

2.3.2. Tilbageværende fundamenter på Artillery Point

Der blev kun identificeret tre bygningsfundamenter på Artillery Point (Fig. 81), selvom flere bygninger og barakker menes at være bygget og vedligeholdt, indtil lejren blev nedlagt i 1946. Kun ét betonfundament (F002) blev identificeret, idet de to andre fundamenter var lavet af planeret jord og stabiliseret med sten (F001) og træbjælker (F003). Det var almindeligt at de bygninger som amerikanerne opførte i Grønland under Anden Verdenskrig var i træ. Hvad der var tilbage af disse trækonstruktioner på Artillery Point er sandsynligvis blevet bjærget af lokale fåreavlere over tid, og materialerne genbrugt til opførelse af lader og fårestalde. En komplet liste og et kort over fundamenter, der er identificeret på Artillery Point, findes i Tabel 8 og Fig. 82.

De tydeligste ændringer af det historiske landskab omkring Artillery Point er i området omkring F002, hvor der fremgår et antal jordvolde. Voldene er af flere meters længde og på stedet fremgår kulturhistoriske objekter (se bilag B) og andre genstande der knytter sig til infrastrukturen (skyttegrave, begravede rør mv.). Det er uklart om ændringerne i landskabet er foregået i den samme bygnings- og konstruktionsfase, eller om basen er opbygget- og muligvis udvidet i flere faser. Da NKA ikke er bekendt med bygnings- eller plantegninger over Artillery Point fra perioden mellem 1941-1946, forbliver det faktiske antal bygninger på basen ukendt.

Tabel 8. Bygningsfundamenter identificeret på Artillery Point.

Kortnummer	Anlægstype	Guldager kort (2009)	Nordlig breddegrad	Østlig breddegrad	Areal (m ²)	Bemærkninger
F001	Sten- og jordfundament	R7	61.08732°	-45.49105°	~48	Fundamentet for elektrisk generator ?
F002	Betonplatform	R13	61.08732°	-45.49105°	19	
F003	Træfundament	R14	61.08886°	-45.49170°	20	

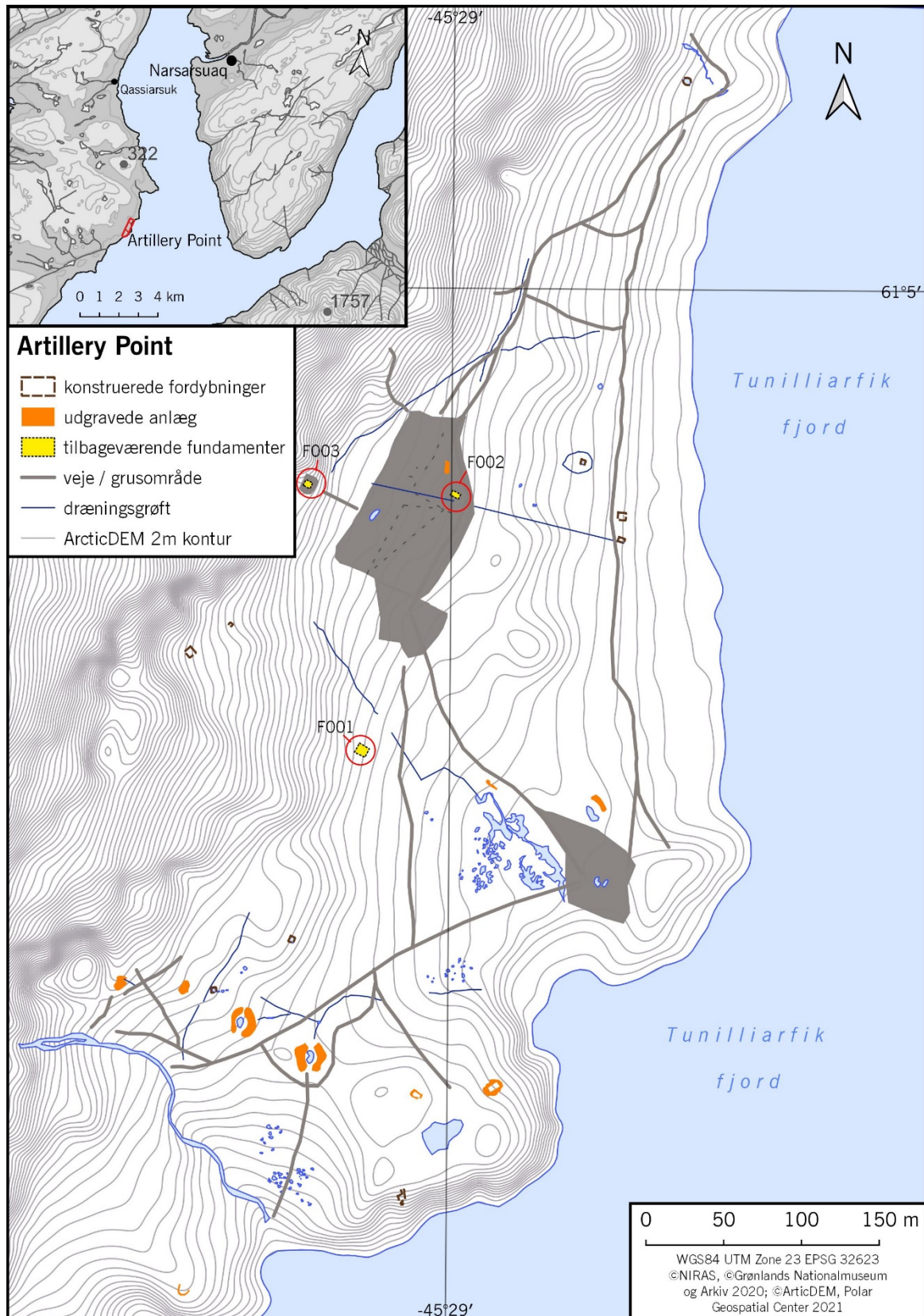

Fig. 79. Kort der illustrerer placeringen af de tilbageværende fundamenter på Artillery Point.

Fig. 80. Fundament F001, formodet placering for bygning til elektrisk generator, sydlig retning. Foto: Harmsen, 2020.

Fig. 81. Jernrør observeret på overfladen ved F001.

F001 Fundament til elektrisk generator
(61.08732°, -45.49096°)

F001 er et fundament skabt af grus med en skråning mod nordøst. Fundamentet er forstærket med sten (Fig. Fig. 83). Guldager (2009) identificerede dette som placeringen af den tidligere elektriske generator til lejren. Fundamentet mangler en klar definition, men strækker sig generelt over et areal på cirka 48 m². Et jernrør, der måler ~ 2 meter i længden, blev fundet på overfladen, muligvis en komponent i dieselolietanken (Fig. 84).

Fig. 82. Luffoto af anlæg F002, betonfundament, på Artillery Point. Gamle rør og en bunke af ødelagte sten fundet omkring fundamentet tyder på, at bygningen tidligere kan have strakt sig over et større overfladeareal. Foto: NIRAS, 2020.

F002 Betonfundament (61.08732°, -45.49105°)

F002 er et stort rektangulært betonfundament, der måler 5,75 x 3,3 meter (Fig. 85). Det er beliggende i centrum af Artillery Points område, cirka 110 meter vest for stranden. Fundamentet ligger på en forhøjet vold af jord og brudte sten. Betonfundamentets elementer har været forstøbt og der er placeret understøtninger for at give cirka 1 meter stigning over det omgivende terræn (Fig. 86). Andre nedgravede infrastrukturelementer som eksponeret VVS- og rørarmaturer findes i forbindelse med F002 (Fig. 87). Dette tyder på, at den oprindelige konstruktion kan have dækket et meget større overfladeareal, hvor kun en del af bygningen har et betongulv. Betonplatformen er i ekstremt dårlig stand med synlige brud og revner som følge af at have været udsat for vind og vejr gennem mere end 70 år (Fig. 88).

Fig. 83. F002 på Artillery Point. Betonplatformen hviler på et fundament af sten og jord. Foto: Harmsen 2020, sydvestlig retning.

Fig. 84. Flere infrastrukturelementer såsom eksponeret VVS-materialer og rør findes i forbindelse med F002. Pilene peger på synlige rør. Foto: Harmsen, 2020, sydvestlig retning.

Fig. 85. F002 på Artillery Point. Betonplatformen er i ekstremt dårlig stand med synlige brud og revner på grund af udsættelse for vind, regn og is i løbet af de seneste mere end 70 år. Foto: Harmsen, 2020, sydlig retning.

Fig. 86. Luftfoto over det tilbageværende af platformen fra F003 på Artillery Point. Tre store stykker tømmer ses liggende under det naturlige klippefremspring mod sydøst.

F003 Træplatform (61.08886°, -45.49170°)

F003 er en 4,5 x 4,5 meter stor træramme, der danner en platform oppe på et naturligt klippefremspring Fig. 89). Flere stykker tømmer ligger under klippefremspringet, og synes at være blevet flyttet eller faldet ned på et tidligere tidspunkt. Som det ses andre steder på Artillery Point, blev knuste sten anvendt til at udjævne og sikre de oprindelige konstruktioner (Fig. 87). Anvendelsen af denne konstruktion er ukendt.

Fig. 87. Plattformen, F003, på Artillery Point, nordlig retning. Foto: Harmsen, 2020.

Fig. 88. Luftfoto af den cirkulære fordybning, P008, på Artillery Point.

2.3.3. Konstruerede fordybninger ved Artillery Point

Der blev i alt identificeret otte konstruerede fordybninger på Artillery Point. Fordybningerne varierede i både størrelse og form, og havde generelt overfladeaffald i form af træ, grus eller knuste sten i tæt tilknytning til anlægget. De generelle karakteristika ved fordybningerne er anført i Tabel 9. med placeringer vist på kortet i fig. Fig. 92. Desværre er der endnu ikke fundet nogen oplysninger til at identificere hverken den arkitektoniske eller anlægsmæssige type af disse tidligere bygninger på Artillery Point. På grund af den manglende historiske baggrund - og det faktum, at fordybningerne i forvejen giver få historiske oplysninger om forsvarspositionen - lægges der mindre vægt på dem på nuværende tidspunkt. Et udvalg af fotos, der er repræsentative for nogle af de forskellige typer fordybninger, der blev identificeret under undersøgelsen, vises i Fig. 93.

Table 9. Konstruerede fordybninger identificeret på Artillery Point.

Kortnummer	Anlægstype	Guldager 2009	Nordlig breddegrad	Østlig breddegrad	Form	Areal (m ²)	Bemærkninger
P001	Konstrueret fordybning	N/A	61.08474°	-45.49053°	Firkantet	26	Indgange på både den nordlige og sydlige side
P002	Konstrueret fordybning	N/A	61.08593°	-45.49279°	Firkantet	10	
P003	Konstrueret fordybning	N/A	61.08623°	-45.49186°	Firkantet	12	
P004	Konstrueret fordybning	R18	61.08789°	-45.49310°	Firkantet	27	Træaffald
P005	Konstrueret fordybning	R17	61.08805°	-45.49262°	Firkantet	3,5	Træaffald
P006	Konstrueret fordybning	R16?	61.08855°	-45.48797°	Rektangulær	11,5	Placeret ved den nordlige side af jordvolden
P007	Konstrueret fordybning	R16?	61.08869°	-45.48797°	Firkantet	25	
P008	Konstrueret fordybning	R19	61.09120°	-45.48723°	Rund	16,5	

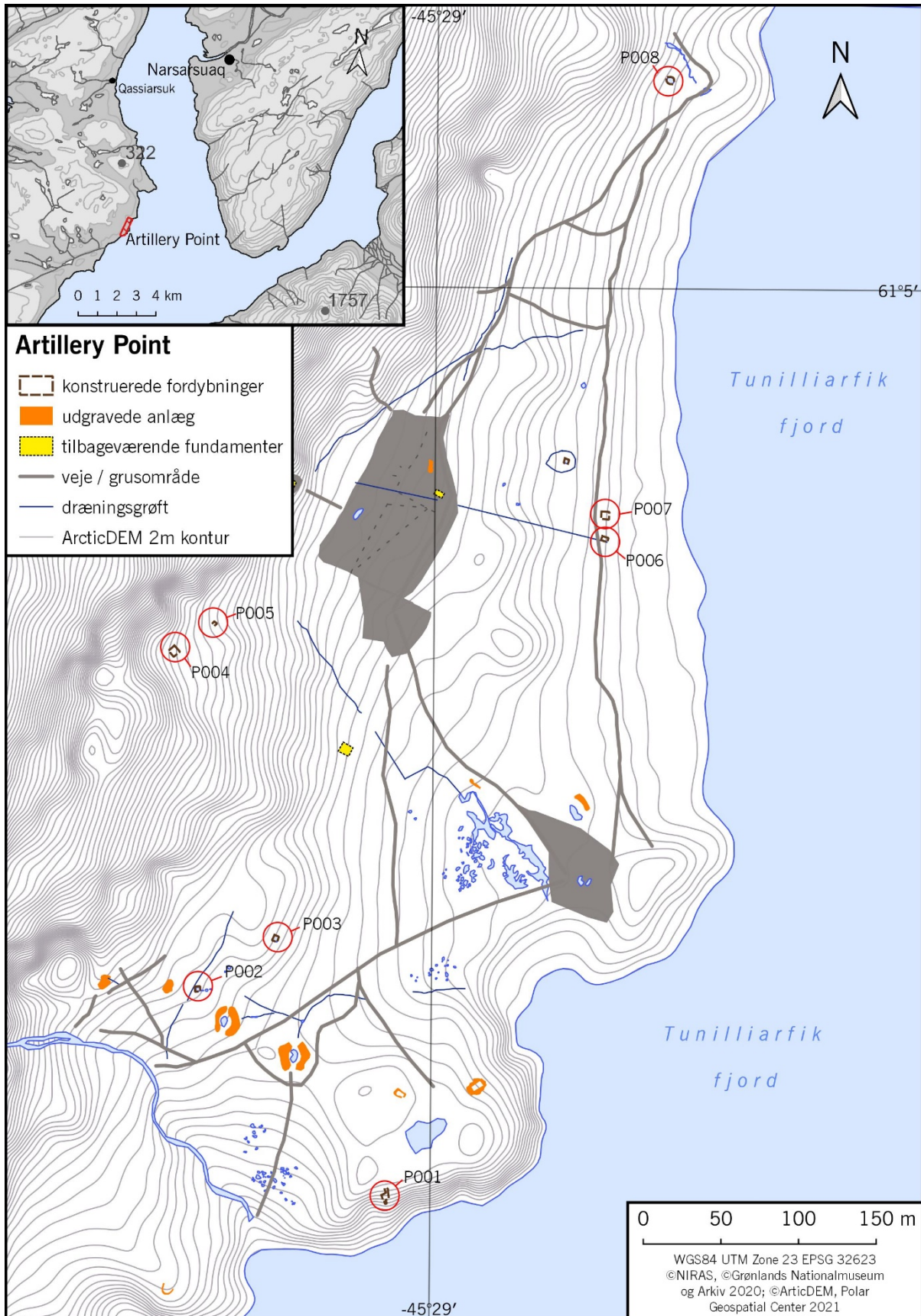

Fig. 89. Kortet illustrerer placeringen af tidligere konstruerede fordybninger ved Artillery Point.

Fig. 90. Et udvalg af konstruerede fordybninger fra Artillery Point: (A.) Anlæg P006, nordøstlig retning. (B.) Anlæg P007, nordøstlig retning. (C.) Anlæg P008, nordøstlig retning. (D.) Anlæg P001, nordlig retning. Kristensen (NKA) og Søren Hvorup Jensen (Niras), set på billedet. Alle fotos: Harmsen, 2020.

Fig. 91. Metalbeholder beliggende på stranden ved Artillery Point.

2.3.4. Øvrige kulturhistoriske levn på Artillery Point

Både store og små artefakter, der vidner om den amerikanske periode, blev identificeret på overfladen ved Artillery Point. Det er dog værd at nævne, at der er et historisk levn i form af en stor metalbeholder (fig. Fig. 94) placeret på stranden ved Artillery Point, som er både unik og nu en fremtrædende del af landskabet. Beholderen, der er placeret ved $61,08843^\circ$, $-45,48787^\circ$, måler 1,8 x 2,7 meter og cirka 2 meter i højden. Beholderens nøjagtige anvendelse er uklar, men den kan have fungeret som vandtank (se Henriksen, Storm Boe og Kann Hostrup 2021a).

Fig. 92. Undersøgelsesområdet for Camp Corbett. Google Earth, 2021.

2.4. Camp Corbett

Camp Corbett ligger nord for nutidens Narsarsuaq, nær bunden af Tunulliarfik-fjorden, og var et fjerntliggende sendersted, der blev etableret i 1942 af US Air Force i et område som på grønlandsk hedder Kiattut (Fig. 95). Stationen servicerede en række højfrekvente sendere og en lavfrekvent (flad-top eller topbelastet) monopolantenne, der gav lavfrekvens radiomeldinger til fly på Narsarsuaq Air Base (BW1) (Fig. 96.). Senderne var oprindeligt placeret på Signal Hill øst for basen, men flyttedes senere, da modtagelsen viste sig at være bedre lige nord for Narsarsuaq-floden. Camp Corbett husede mellem 10-20 mand og blev nedlagt samtidig med BW1 omkring 1957-58 (Guldager 2020). I dag bruges området af den lokale fåreavler Eskild Paviasen, der har genbrugt et af basens større byggefundamenter til sine fårestalde. En lille del af området (cirka 2,6 ha) mod syd er blevet inddæmmet og omdannet til landbrugsjord.

De synlige amerikanske levn på Camp Corbett er spredt over den lavtliggende kystslette og de omkringliggende bakker, der dækker et område på ~ 85,5 ha. Antenneområdet (i dagligtale benævnt 'masteskoven') var placeret på sletten, med bygninger og anden infrastruktur spredt mod nord. Forsyningen af ferskvand til lejren kom fra den nærliggende Pine Lake. Camp Corbetts landskab er blevet forandret drastisk fra sin originale form med mange synlige tegn fra bulldozing, anlæggelse af veje og massiv flytning af jord. Et arkæologisk anlæg (NKAH 963) findes i den vestligste udkant af den tidligere base. Området hvor anlægget er placeret var sandsynligvis

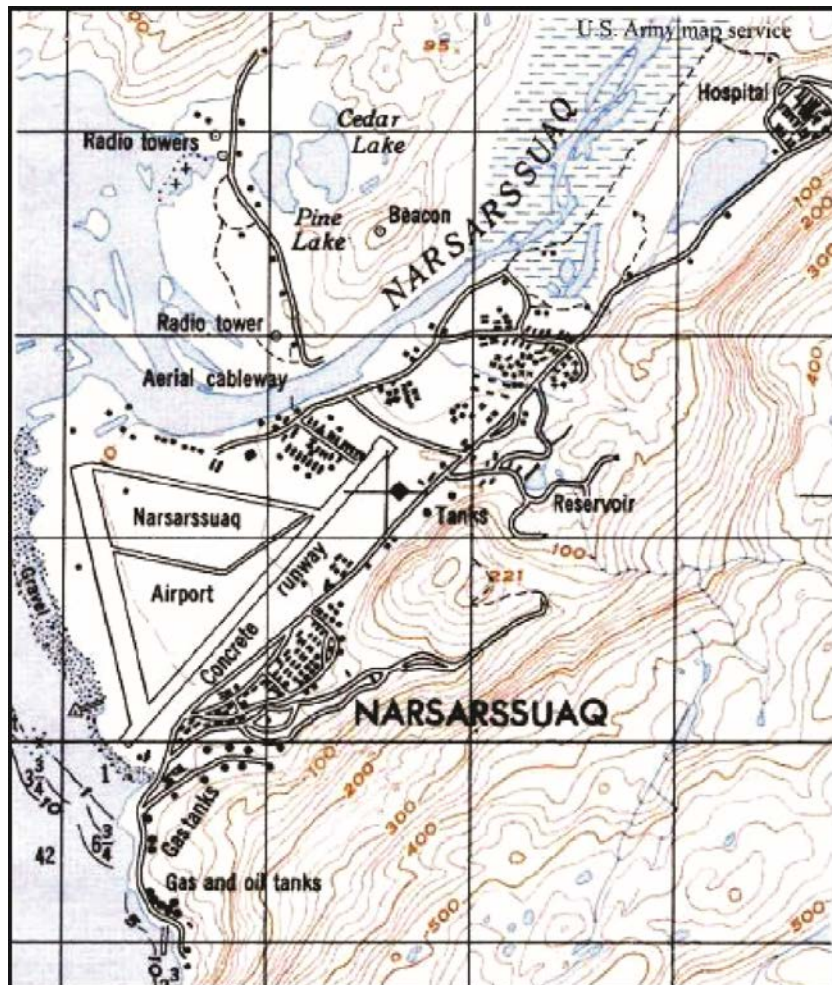

Fig. 93. Kort over Bluie West 1, Camp Corbett (ikke markeret) ligger nordvest for elven ved Narsarsuaq (kort af Ole Guldager 2019: 19).

en Nordbogård- eller forpost. Desværre, synes amerikanernes aktiviteter at have skadet og fjernet øvrige arkæologiske levn, der kan have været placeret tæt på NKAH 963. Tre andre fredede lokationer findes i umiddelbar nordlig retning (NKAH 2258-2260) fra NKAH 963 men blev ikke inspiceret på grund af både begrænset tid og det faktum, at de faldt udenfor det generelle undersøgelsesområde.

De historiske objekter, fra den amerikanske periode, der blev observeret på basen, havde for det meste ringe værdi. Enkelte historiske objekter blev dog indsamlet. De mest tydelige amerikanske-træk på basen var antennemasterne i træ, hvoraf mange stadig står i dag (Fig. 97). En del af masterne er dog enten bevidst blevet væltet eller brændt af Paviassen-familien siden i 1980'erne (Guldager 2020). Basens markante 185 meter høje stålantennemast var også synlig på jorden ved Kiattut, beskrevet nærmere i punkt 2.4.3.

Mindst ni bygninger vides at have været til stede omkring 1958. Bygningerne ville have omfattet boliger til kommunikationssendere, generatorer og et helix-spolehus (Fig. 98), men der var sandsynligvis også andre bygninger, herunder boliger/barakker og en messe. To dumpe findes mod nordøst hvorfra flere objekter, der blev fundet på overfladen, indikerer basens drift som kommunikations- og radiostation. Flere overfladeobjekter forbundet med den amerikanske periode blev indsamlet i løbet af undersøgelsen, der giver indsigt i basens drift og daglige liv, som er beskrevet mere detaljeret i bilag B. En kabelbane var også kendt for at have fungeret

Fig. 94. Betonfundamentet fra bygningen, S-820, der fungerede som kommunikations- og radiosenderbygning. 'Masteskoven', det tilbageværende fra Camp Corbetts antenneområde, ses i baggrunden. (se fig. Fig. 104, anlæg nr. F017), nordvestlig retning. Foto: Harmsen, 2020.

som den eneste transport over Narsarsuaq-floden for de amerikanske soldater, der arbejdede på Camp Corbett. Den oprindelige kabelbanes placering blev ikke identificeret under undersøgelsen.

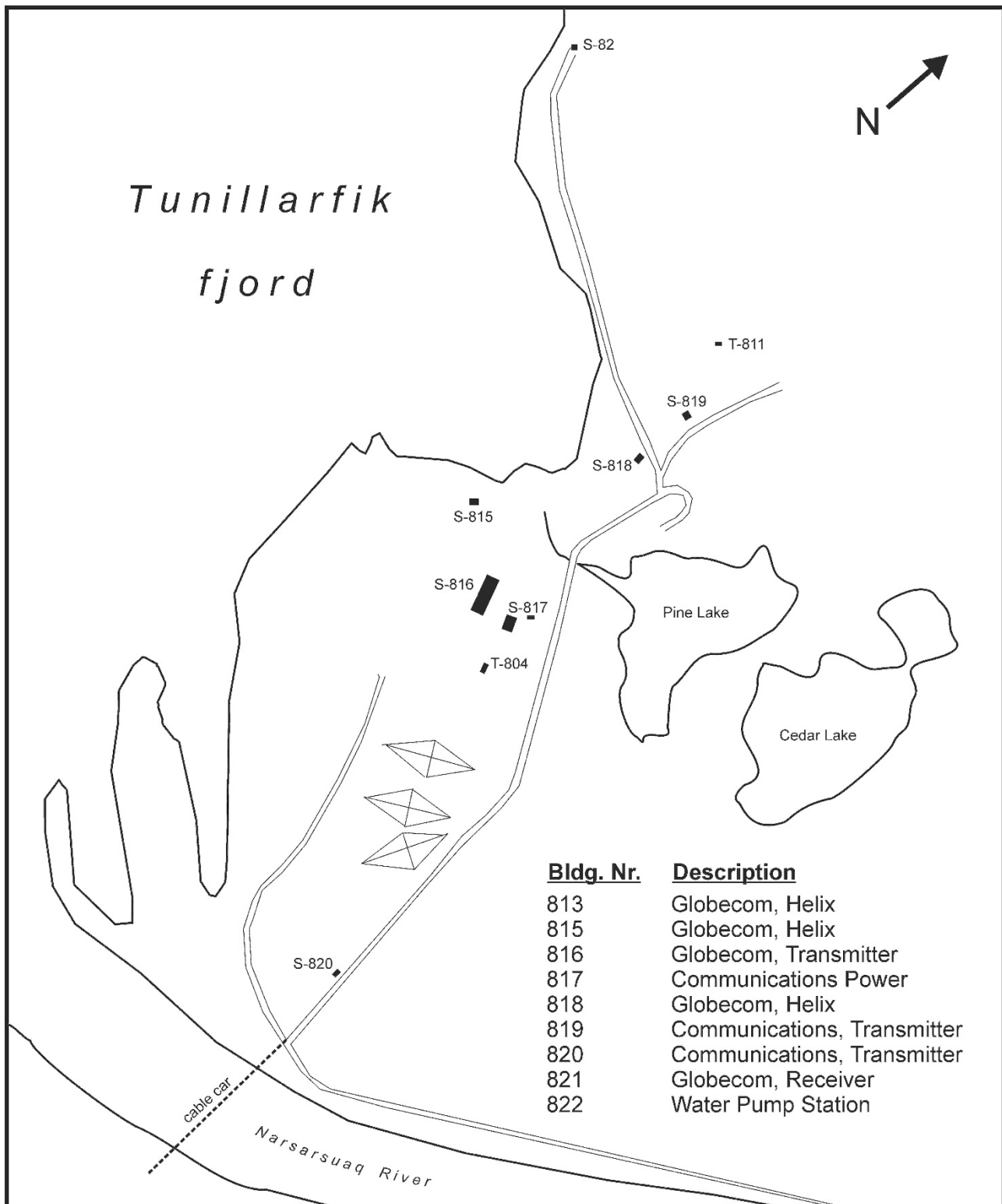

Fig. 95. Camp Corbetts bygninger baseret på et håndtegnet kort med fredede bygninger. Flere bygninger, der er opført efter bygningsnummer, er ikke identificeret på det oprindelige kort. Kilde: US Air Force, cirka 1958, ingen anden tilskrivning tilgængelig. Kilde: Ole Guldager, Narsarsuaq Museum.

Fig. 96. To stående bygninger ses på billedet: Til venstre, B005, fårestald ejet af den lokale landmand, Eskild Paviassen. Til højre ses en mindre skur/opbevaringsbygning placeret på fundamentet af S817 (se fig. Fig. 104., anlæg nr. F012). Skuret er bygget af skrot og genbrugsmaterialer der var tilovers fra den amerikanske periode. Begge konstruktioner er bygget ovenpå fundamentet af tidligere amerikanske bygninger. Da de er opført i nyere tid, har de ingen historisk interesse.

2.4.1. Tilbageværende bygninger på Camp Corbett

I alt blev syv stående bygninger identificeret på Camp Corbett, som alle er nyere byggerier med undtagelse af B003 og B004, som synes at være henholdsvis S813 og S815 (se fig. 99). Bygning B004, en stor fårestald- og lade, er en konstruktion dannet af flere bygninger og bygget på fundamentet af S816 (Fig. 99). Alle bygningerne på Camp Corbett blev opført efter 1958 med undtagelse af B003 og B004. Ingen af disse bygninger har særlig historisk værdi.

Historiske billeder fra den amerikanske periode tyder på, at de fleste af de bygninger, der blev bygget på Camp Corbett, typisk var lavet af træ, lærred, tjærepapir og andre mindre permanente typer af byggematerialer. Fig. Fig. 100. viser billeder taget mellem 1950-51 af Gene Foe, 1935 AACs-eskadrille, med Camp Corbetts basebygninger i baggrunden. Disse bygninger ville have været den typiske arkitektoniske type for amerikanske baser. Da Camp Corbett blev nedlagt i 1957/58, blev det meste af træet og tømmeret fra bygningerne sandsynligvis bjærget og genanvendt af lokale landmænd. Dette giver et fingerpeg om, hvorfor ingen andre bygninger fra den amerikanske periode har overlevet til i dag på Camp Corbett.

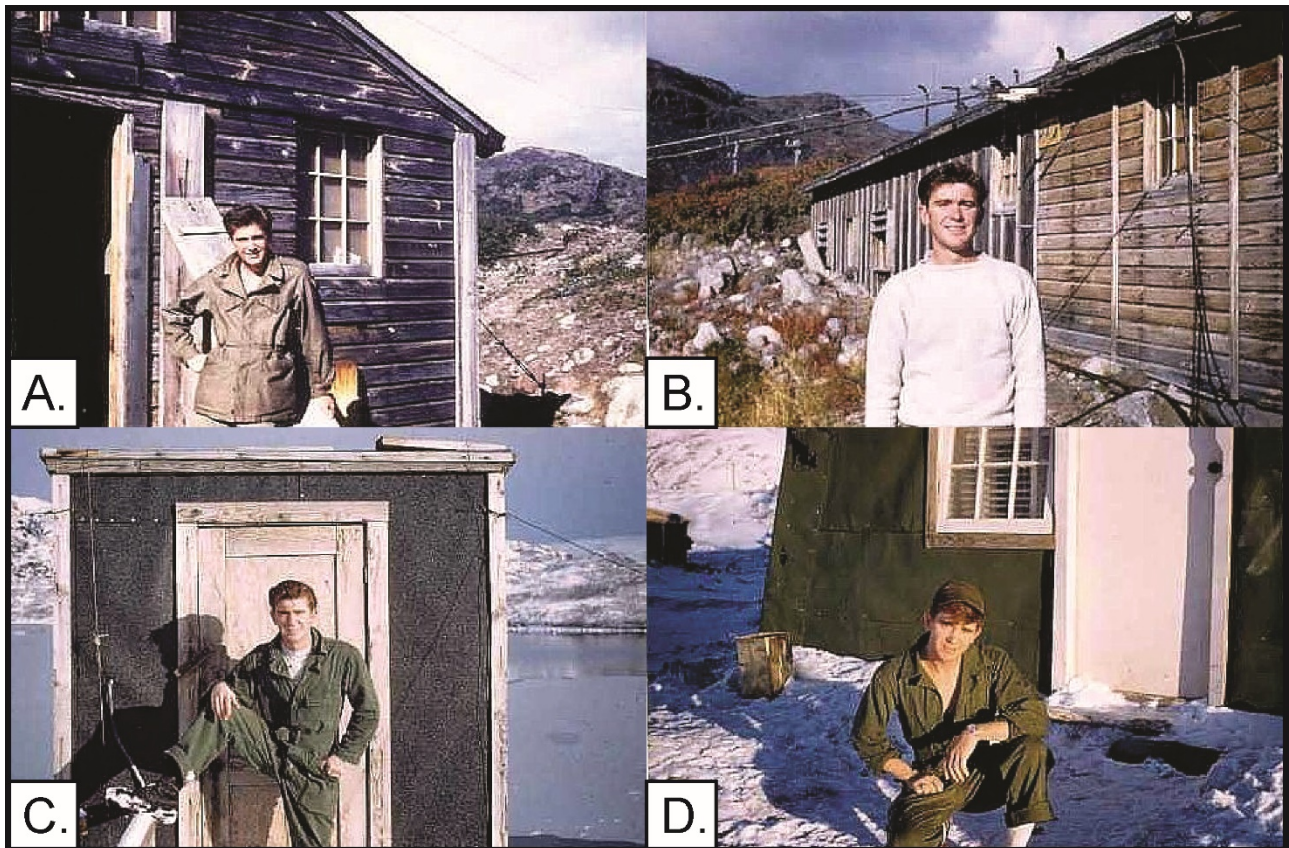

Fig. 97. Billeder taget af Gene Foe på Camp Corbett mellem 1950-51. Bygninger og konstruktioner fremstår som værende beklædt med træ. (A.) Messen, (B.) Nødstrømsgeneratorbygning (F-011?), (C.) Pumpehus på Pine Lake, (D.) Boliger. Kilde: [https://www.creativehwy.net/jcstott/foe/foe.html\(Stott 1999\)](https://www.creativehwy.net/jcstott/foe/foe.html(Stott 1999)).

Tabel 10. Tilbageværende bygninger på Camp Corbett.

Kortnummer	Beskrivelse	Nordlig breddegrad	Østlig breddegrad	Areal (m ²)	Bemærkninger
B001	Beboelse	61.18110°	-45.43574°	100	Nyere bygning, familiehus
B002	Opbevaringsskur	61.18070°	-45.43587°	7,5	Nyere bygning
B003	Opbevaringsskur	61.18106°	-45.43089°	15	S-813; gasbeton, trædøre- og vinduer, intet tag
B004	Opbevaringsskur	61.17816°	-45.43022°	15	S-815; gasbeton, trædøre- og vinduer samt tag i træ
B005	Fårestald (dannet ovenpå to tidligere fundamenter)	61.17657°	-45.42961°	872	Fundament fra bygning S-816
B006	Opbevaringsskur	61.17671°	-45.42878°	13	Nyere bygning opført af genbrugsmaterialer
B007	Opbevaringsskur	61.17689°	-45.42852°	7	Nyere bygning opført af genbrugsmaterialer

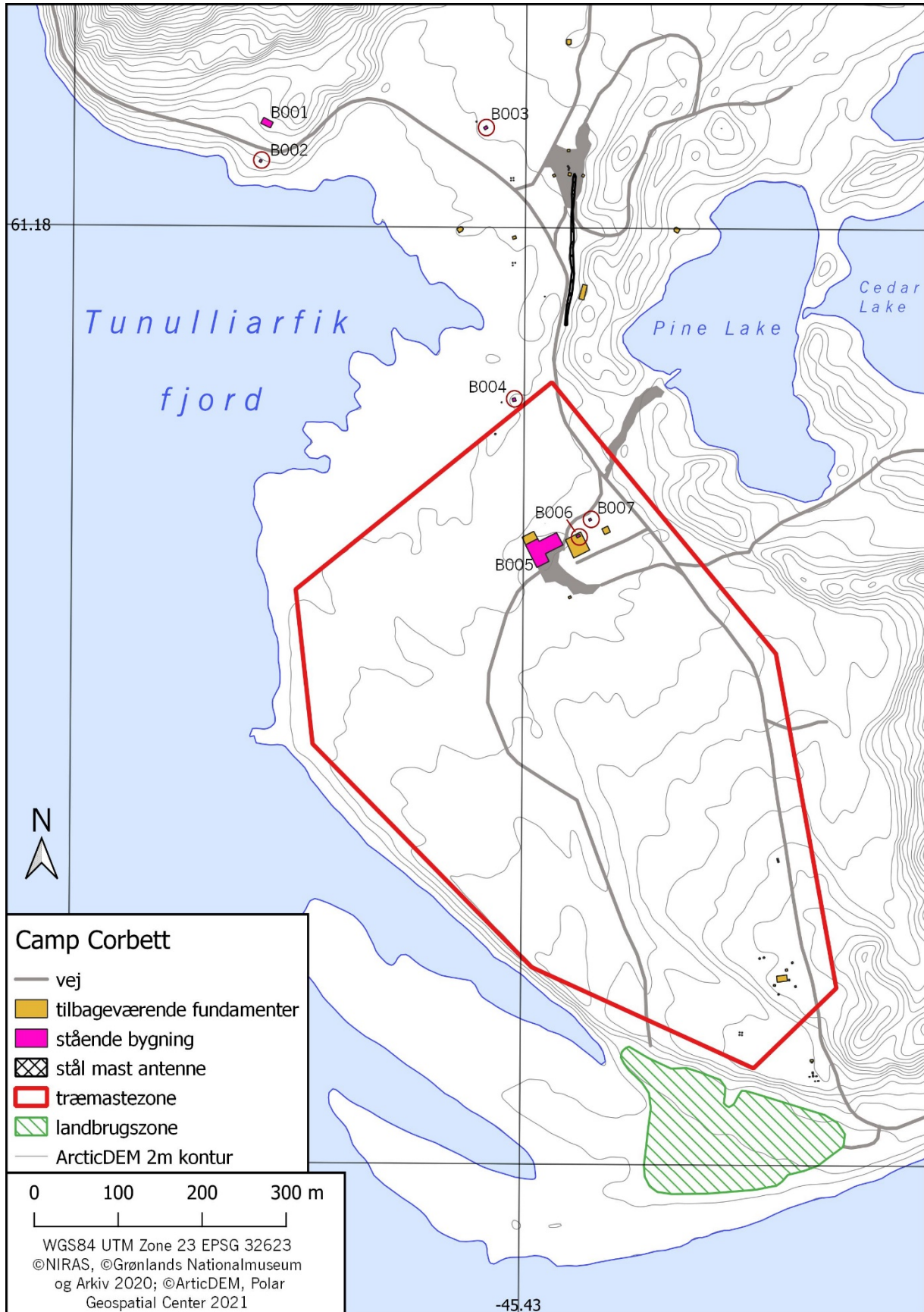

Fig. 98. Kort over placeringen af tilbageværende bygninger på Camp Corbett.

Fig. 99. Bygning B003, nordlig retning. Foto: Kristensen, 2020.

Fig. 100. Bygning B004, nordvestlig retning. Harmsen, 2020

Fig. 101. Bygning B004 viser cementblandingsækkene der er størknet og nu forbliver en permanent del af konstruktionen. Foto: Harmsen, 2020.

B003 og B004

(61.18106°, -45.43089° / 61.17816°, -45.43022°)

B003 og B004 (Fig. 102, Fig. 103 og Fig. 104) er de to eneste identificerbare historiske- og endnu stående bygninger på Camp Corbett, som menes at være bygget af amerikanerne. Begge bygninger husede helix-spolere, der var en del af radiosenderne på stedet. Begge bygninger er ens i konstruktionen og har et areal på 15 m². De er bygget af 8" x 16" betonblokke med træbeklædning på døre og vinduer. B004 havde fortsat sit oprindelige tag i træ. De to bygninger er ikke i brug i øjeblikket. B004 bruges som opbevaring for flere tons sække fyldt med cementmix. Sækkenes eksponering for vind og vejr har størknet dem der hvor de var placeret, og betonen udgør i dag en permanent del af bygningerne. B003 manglede sit oprindelige tag i træ og synes kun at blive anvendt til opbevaring af diverse materialer af den lokale landmand.

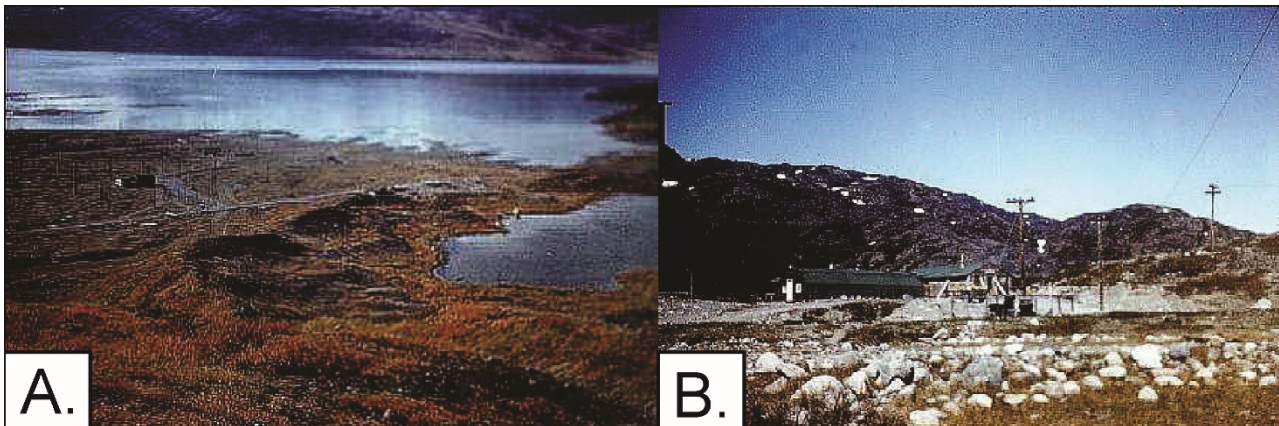

Fig. 102. Fotos taget af Bob Pickering, 1935'ende AACs-eskadrille, omkring 1950-51: "(A.) High Frequency transmitter building on left, Corbett living quarters/mess hall on the shores of Pine Lake." (B.) "Corbett living quarters, left wing (Quonset Hut) and mess hall annex on the right." Kilde: <https://www.creativehwy.net/jcstott/pickering/bob2.html>.

2.4.2. Betonkonstruktioner- og fundamenter på Camp Corbett

Fig. 103. Anlæg F006, tidligere S-818 helix-spolehus. Foto: Kristensen, 2020.

Betonfundamenter- og ankre til træmasterne er det mest synlige træk der blev efterladt af amerikanerne i landskabet på Camp Corbett. Der er identificeret i alt 47 betonelementer i undersøgelsesområdet (tabel Tabel 11 og Fig. 107). Heraf blev kun fire identificeret som tidligere bygningsfundamenter, der kan forbindes til driften af radiosenderen (F006, F011, F012 og F017c). Baseret på historiske billeder fra Bob Pickering, 1935'ende AACs eskadrille (1950-51), var Camp Corbetts messe og boliger placeret nord for masteområdet på bredden af Pine Lake, (Fig. 105) Den nøjagtige placering af disse bygninger blev ikke bekræftet af NKA-undersøgelsesholdet, men der blev observeret store mængder af træaffald strøet rundt om bredden ved Pine Lake.

Anlæg F006 (Fig. 106) er det tilbageværende af bygningen S-818, en helix-spolehus, der en gang har været ens i byggeri og design med B003 og B004. Det ser ud til, at konstruktionen er blevet adskilt over tid, sandsynligvis for at anvende betonblokkene til anden brug. Konstruktionen er nu fyldt med snavs og bruges som dump for tomme olierønder.

Tabel 11. Betonfundamenter- og konstruktioner på Camp Corbett.

Kortnummer	Anlægstype	Nordlig breddegrad	Østlig breddegrad	Areal (m ²)	Bemærkninger
F001	Beton	61.18199	-45.42906	32	Stålmasteanker
F002	Formstøbt betonanker	61.18113	-45.43110	1,5	"3 ^D I & M"
F003a	Beton	61.18053	-45.43033	,8	Masteanker
F003b	Beton	61.18053	-45.43027	,8	Masteanker
F003c	Beton	61.18050	-45.43027	,8	Masteanker
F003d	Beton	61.18050	-45.43032	,8	Masteanker
F004	Beton	61.17997	-45.43145	32	Stålmasteanker
F005a	Beton	61.18056	-45.42937	10	Stålmastefundament
F005b	Beton	61.18083	-45.42906	10	Stålmastefundament
F005c	Beton	61.18056	-45.42873	10	Stålmastefundament
F005d	Beton	61.18057	-45.42903	13	Stålmastefundament
F005e	Beton	61.18062	-45.42905	1,5	Stålmastefundament
F005f	Beton	61.18065	-45.42905	6	Stålmastefundament, 2x porcelænsisolatorer
F006	Gasbeton	61.17989	-45.43024	14	S-818
F007a	Beton	61.17962	-45.43028	,8	Masteanker
F007b	Beton	61.17962	-45.43022	,8	Masteanker
F007c	Beton	61.17960	-45.43027	,8	Masteanker
F008	Beton	61.17927	-45.42956	,8	
F009	Beton	61.17931	-45.42869	103	Fundament til nødgenerator?
F010	Beton	61.17998	-45.42665	32	Stålmasteanker
F011	Formstøbt betonanker	61.17813	-45.43050	,8	
F012	Beton, nedbrudt/beskadiget	61.17779	-45.43064	~3	Initialerne: "M PJH 1953"
F013	Beton	61.17669	-45.42986	640	S-816 Radiosender/modtager
F014	Beton	61.17662	-45.42880	456	S-817 Kommunikationscentral
F015	Beton	61.17677	-45.42817	56	Fundament
F016	Beton	61.17606	-45.42896	7,5	
F017a	Beton	61.17328	-45.42433	1,5	
F017b	Beton	61.17326	-45.42432	1,5	
F017c	Beton	61.17324	-45.42431	1,5	
F018a	Beton	61.17221	-45.42471	3	
F018b	Beton	61.17222	-45.42462	3	
F019a	Beton	61.17217	-45.42399	4	
F019b	Beton	61.17209	-45.42412	4	
F019c	Beton	61.17200	-45.42421	90	S-820, Communications, transmitter
F019d	Beton	61.17198	-45.42405	2,6	Fundament
F019e	Beton	61.17192	-45.42438	4,5	
F019f	Beton	61.17191	-45.42391	2	
F019g	Beton	61.17183	-45.42429	2,3	
F020a	Beton	61.17142	-45.42515	,8	Masteanker
F020b	Beton	61.17142	-45.42509	,8	Masteanker
F020c	Beton	61.17139	-45.42509	,8	Masteanker
F020d	Beton	61.17139	-45.42515	,8	Masteanker
F021	Beton	61.17112	-45.42354	10,5	
F022a	Beton	61.17099	-45.42352	2,7	Stålringe
F022b	Beton	61.17096	-45.42344	1,4	
F022c	Beton	61.17096	-45.42351	3	
F022d	Beton	61.17095	-45.42359	1,2	
F022e	Beton	61.17090	-45.42347	,7	
F022f	Beton	61.17091	-45.42339	1,4	

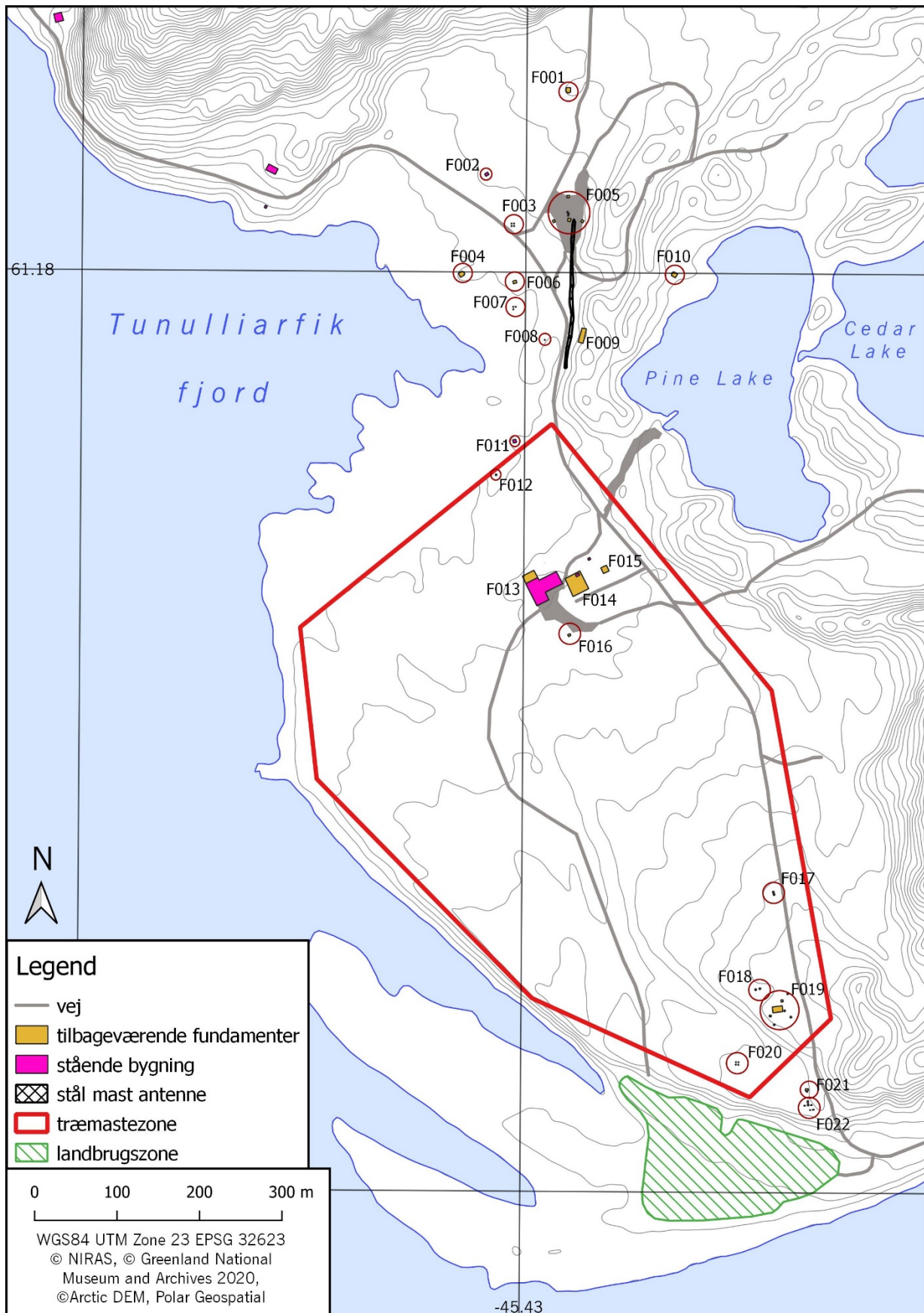

Fig. 104. Kortet viser placeringen af tilbageværende fundamenter på Camp Corbett.

Fig. 105. Luftfoto af Paviases fårestalde (B005) bygget på fundamentet af S816 (anlæg nr. F011). Den vinkelrette annektsbygning med det røde tag er en nyere udvidelse af bygningen. Et lille interimistisk skur (B006) blev bygget i det nordøstlige hjørne af kraftværksbygningen, S817 (anlæg nr. F012), af skrot og andre byggematerialer efterladt af amerikanerne.

De største tilbageværende fundamenter findes i det centrale område, hvor Paviase-familien har bygget deres fårestalde på fundamentet af S816 (F011) (Fig. 108). Et par meter mod vest står resterne af S817, det tidligere kommunikationskraftværk. En stor mængde skrot og bygningsaffald findes på stedet. Et interimistisk skur (B006) bygget af de tiloversværende byggematerialer, står på det nordøstlige hjørne af betonplatformen.

En række forskellige typer betonanlæg- og elementer blev identificeret i løbet af undersøgelsen (Fig. 109). Meget få af elementerne havde nogen særlig historisk værdi, der kunne afspejle det levede liv hos de amerikanske soldater, som var bosat på Camp Corbett. Den eneste undtagelse var et fundament, hvor initialerne "M PJH 1953" fremgår, som formentlig er blevet indridset af en amerikansk soldat. (Fig. 110).

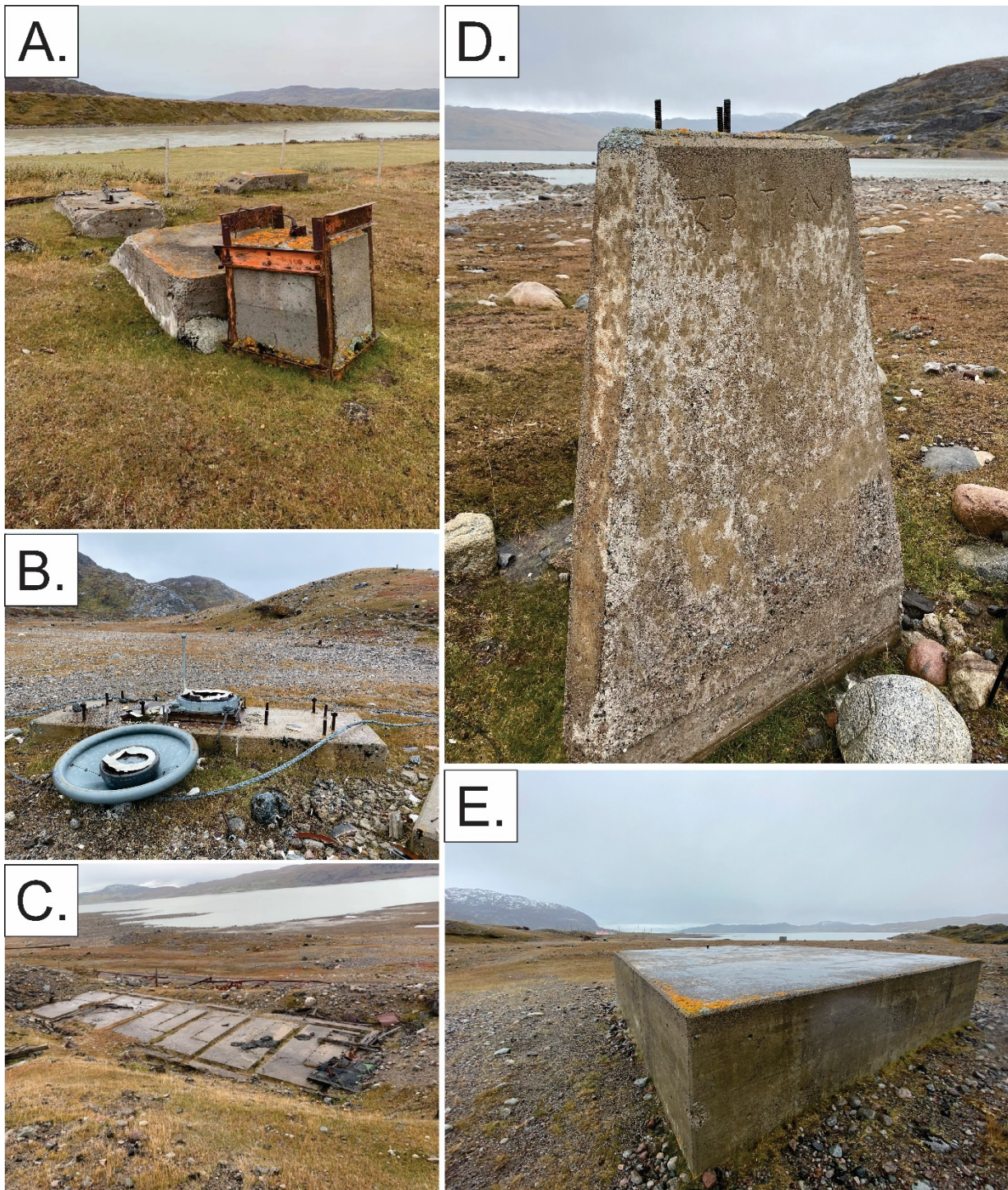

Fig. 106. En række forskellige typer betonanlæg- og fundamenter blev identificeret på Camp Corbett. (A.) F022a, et brudt betonfundament med stålafstivning mod syd. (B.) F005f, en del af fundamentet for en stålmaster, to keramiske isolatorer og et spændingsstål kabel var stadig til stede på stedet, mod nordøst. (C.) F009, muligvis fundamentet fra nødstrømsgeneratoren, mod vest. (D.) F002, præfabrikeret betonpylon med indskriften "3° I & M", mod nord. (E.) Præfabrikeret betonplatform (F001), der forankrede stålmaster-antenne, mod syd. Fotos: Harmsen and Kristensen, 2020.

Fig. 107. Fundament med de indridsede initialer, "M P J H 1953", fundet på Camp Corbett. Foto: Harmsen, 2020.

Fig. 108. Stålantennemast ved Camp Corbett der oprindeligt havde en højde af 185 meter. Masten er blevet efterladt sammen med flere af dens øvrige komponenter. Foto: Harmsen, 2020.

2.4.3. Antennemast og træmastezone

Fig. 109. Keramisk isolatorfundament fra stålantennemasten. Foto: Harmsen, 2020.

Oprindeligt målte antennemasten cirka 185 meter i højden. Det tilbageværende af antennemasten var det mest synlige levn på Camp Corbett fra basens driftsperiode (Fig. 111). Da basen lukkede, blev antennemasten trukket ned og efterladt på stedet sammen med forskellige komponenter såsom keramiske isolatorer (fig.112), stålkabler, træ, fundamentet samt flere betonankre (F001, F004, F012). Den lokale landmand, Eskild Paviassen, fortalte at han gennem årene havde samlet cirka 3,5 tons kobbertråd fra antennemasten. Yderligere oplysninger om den tekniske forklaring af stålmasterne findes i; Storm Boe, Kann Hostrup og Henriksen (2021: 20-21).

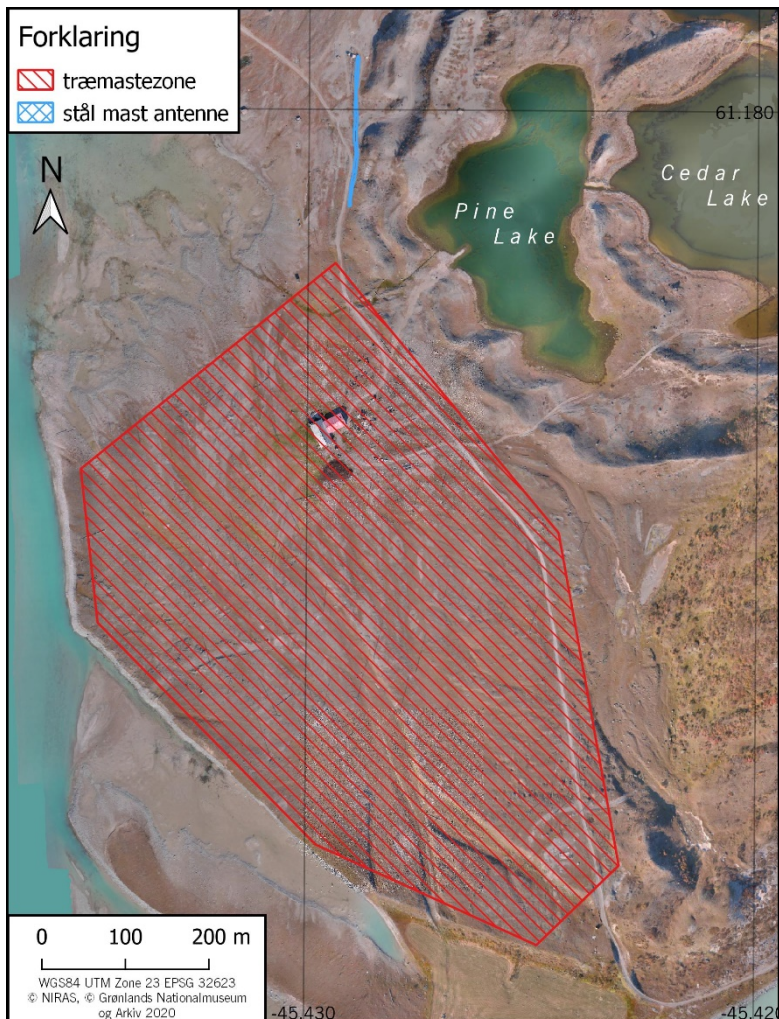

Fig. 110. Træmastezonen på Camp Corbett. Da basen var i drift ville over 50 træmaster have virket i det højfrekvente antenneområde. Resterne af den 185 meter lange stålantennemast ligger lige nord for træmastezonen.

Fig. 114. Soldaten Gene Foe spiller bold i træmastezonen, omkring 1951-52. Kilde:

<https://www.creativehwy.net/jcstott/foe/foe2.html>.

Træmastezonen eller "masteskoven" (Fig. 113) dækkede et areal på omtrent 31 ha. Flere af træantennemasterne står stadig i dag. Under basens operationer indeholdt zonen over 50 træmaster, der dannede basens højfrekvente antennesystem (Fig. 114). På tidspunktet for undersøgelsen blev det observeret at mange af træmasterne var væltet og lå rundt om på jorden indenfor zonen. I området var forskellige typer af metal- og træaffald synlige, og der var tydelige tegn på massiv flytning af jord udført af tungt maskineri (Fig. 115).

Fig. 111. Inde i træmastezonen i sydlig retning fra F015. Foto: Harmsen, 2020.

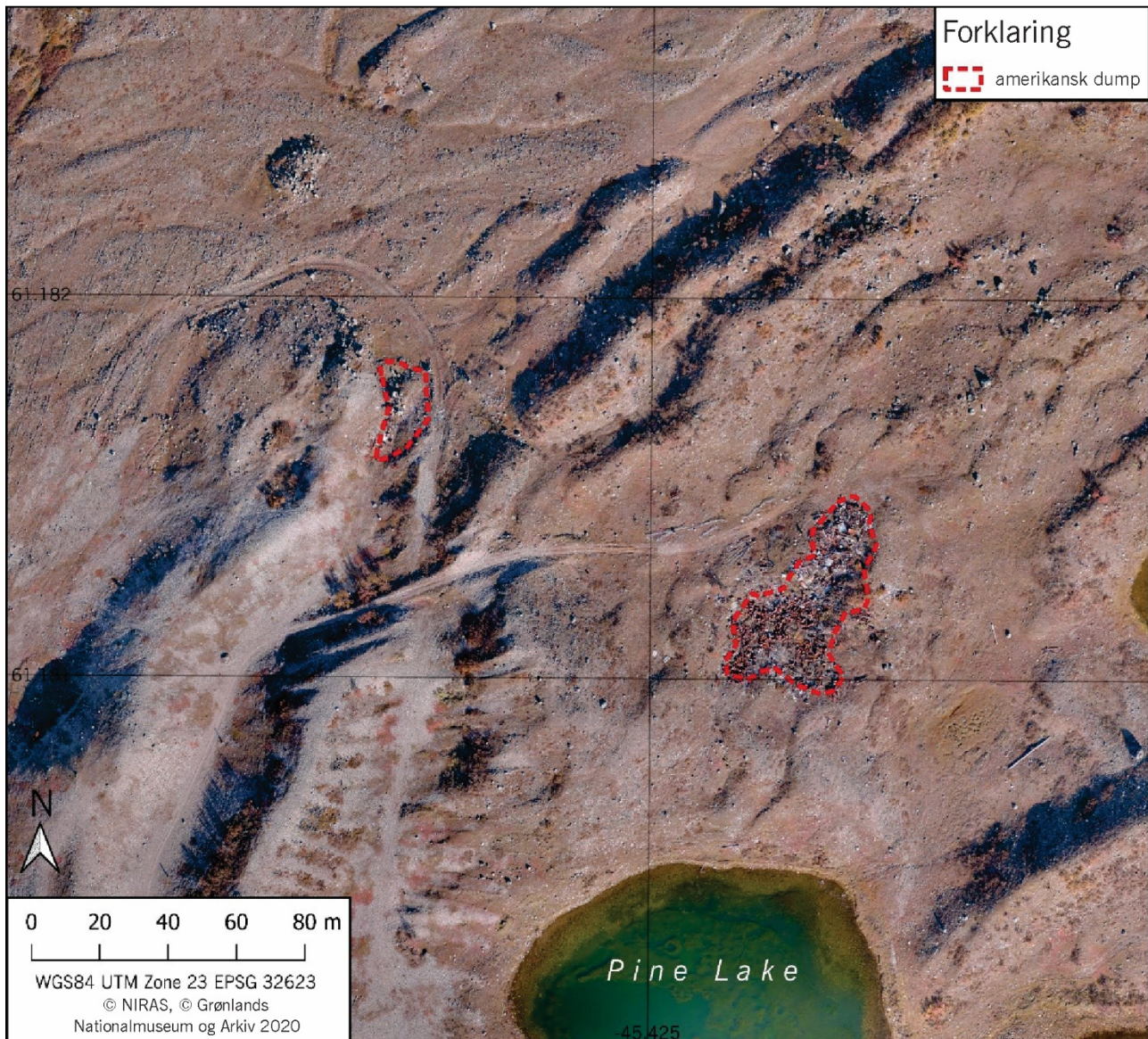

Fig. 113. Amerikanske dumpe fundet nord for Pine Lake ved Camp Corbett.

2.4.4. Amerikanske dumpe på Camp Corbett

To dumpe blev identificeret på Camp Corbett, som menes at være historisk forbundet med den amerikanske periode (Fig. 116). Flere mindre dumpe blev også fundet sporadisk placeret i området, men de bestod for det meste af moderne affald, plast, ødelagt landbrugsudstyr og dyrerester. De to mest betydelige amerikanske dumpe blev fundet nord og nordøst for Pine Lake og indeholdt et udvalg af affald såsom ødelagt radioudstyr, skrot, tomme olietønder og træaffald. Den største af de to dumpe ($61,18117^{\circ}$, $-45,42420^{\circ}$) dækkede et areal på 1327 m^2 . Den mindste af de to dumpe, mod vest ($61,18170^{\circ}$, $-45,42634^{\circ}$), dækkede et areal på omkring 285 m^2 . Den mindste dump indeholdt flere ødelagte og kasserede radiosenderdele, hvorfra producentmærker og serienumre stadig var synlige (Fig. 117). Yderligere oplysninger om de objekter der blev indsamlet på den vestlige dump findes i Apendix B. På grund af begrænset tid på undersøgelsesdagen foretog NKA ikke en grundig inspektion af den største dump, men nogle detaljer om stedet findes i; Storm Boe, Kann Hostrup og Henriksen (2021, see bilag 4.1, 4.2 and 5).

Fig. 114. Den mindste af de to amerikanske dumpe fundet på Camp Corbett. Denne dump indeholdt flere ødelagte og kasserede radiosenderdele, mange med synlige producentmærker og serienumre. Foto: Harmsen, 2020, sydlig retning.

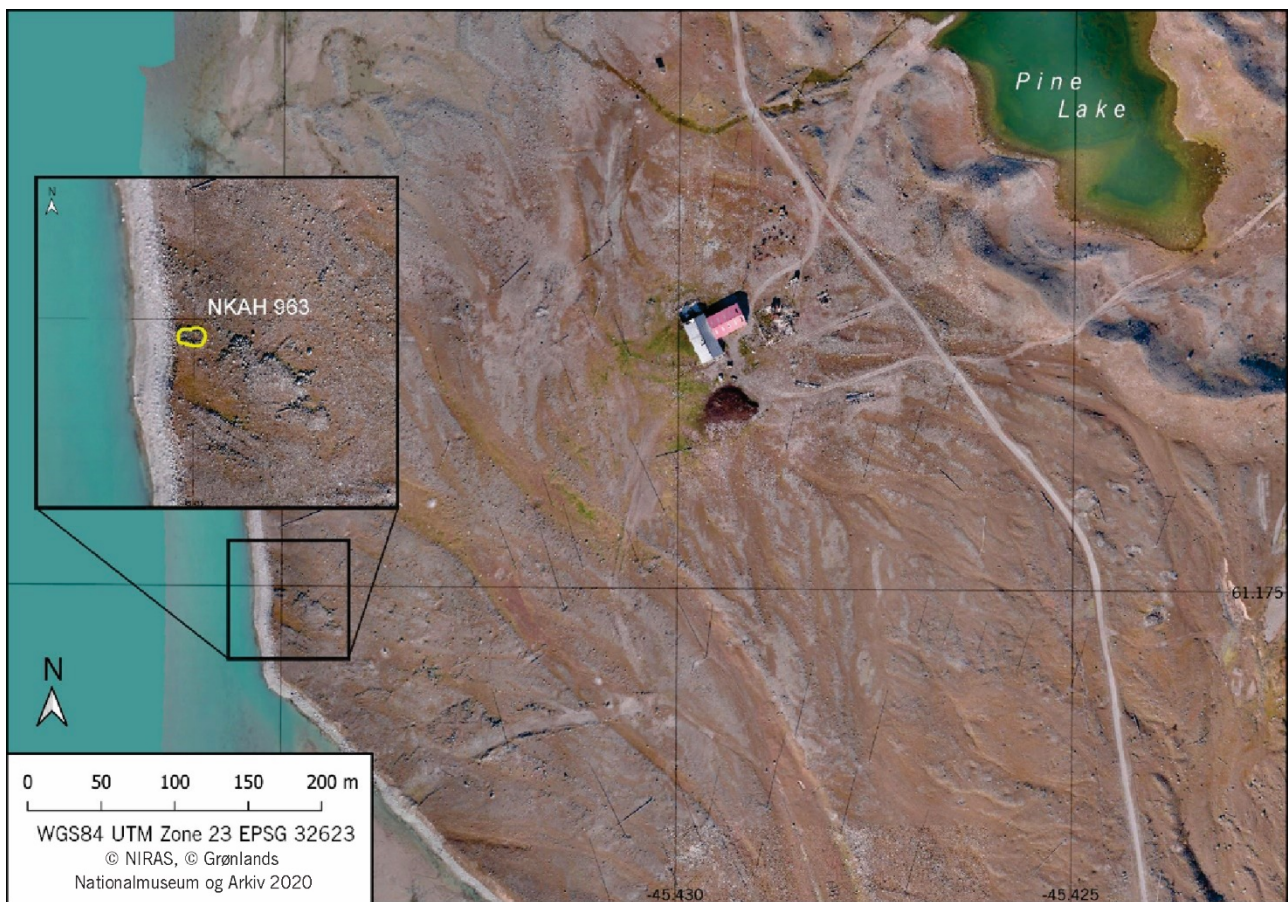

Fig. 115. NKAH 963, et isoleret Nordbo-tørrehus placeret i den vestlige udkant af undersøgelsesområdet med udsigt over fjorden. Ortofoto: NIRAS, 2020.

2.4.5. Arkæologisk- samt beskyttet kulturarv på Camp Corbett

NKAH 963 (Nordbo-tørrehus)

Det arkæologiske anlæg, NKAH 963 ($61,17495^\circ$, $-45,43501^\circ$), er placeret omkring 320 meter sydvest for fårestaldene, på kanten af sletten ned til Tunulluarfik-fjordens kyst (Fig. 118). Anlæggets arkitektur er typisk for et Nordbo-tørrehus og blev første gang dokumenteret i 1958 af Ancker Weidick. Strukturen består af runde stablede sten og dækker et areal på cirka 38 m^2 (Fig. Fig. 119). Formen er let pæreformet i udtrykket, men er generelt afrundet uden forskellige vinkler. Anlægget er umiddelbart uforstyrret og i god stand, hvilket er overraskende i betragtning af hvor meget menneskelig aktivitet der har fundet sted i det omkringliggende område. Flere andre bunker af store kampesten og øvrige sten findes i nærheden NKAH 963, som viser tegn på moderne aktivitet og planering af landskabet. Disse bunker af sten er ikke in situ arkæologiske anlæg.

Selv om NKAH 963 umiddelbart var uforstyrret på undersøgelsestidspunktet, så ligger det direkte på kanten af en eroderende skråning (Fig. 120), hvilket i fremtiden øger risikoen for skader fra tidevandet og eventuelle stormfloder (Fig. 121).

Fig. 116. NKAH 963, Nordbo-tørrehus. Foto: Harmsen, 2020, nordlig retning.

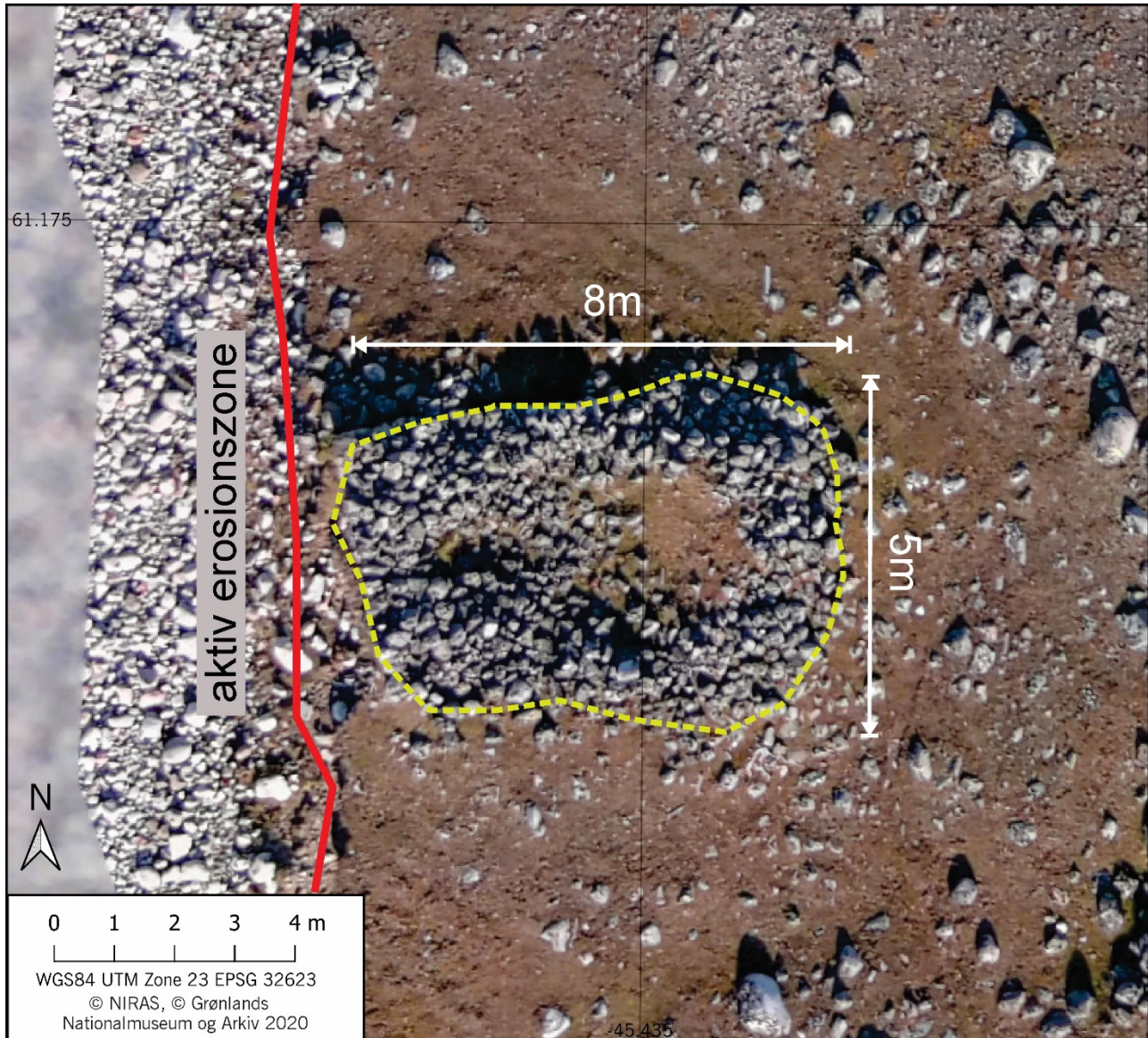

Fig. 117. Overordnede dimensioner af tørrehuset, NKAH 963. Anlægget ligger på kanten af en aktiv erosionszone nær kysten.

Fig. 118. NKAH 963, mod øst fra stranden. Anlægget ligger i en aktiv erosionszone, hvor tegn på nylig bevægelse kan observeres ved eksponering af undergrund. Anlæggets nærhed til kysten sætter det i fare for tidevandet og stormflod. Foto: Harmsen, 2020.

1. anbefalinger

Fra et historisk perspektiv udgør de tidligere amerikanske militære installationer i Sydgrønland et vigtigt kapitel i De Allieredes strategiske operationer i Grønland og Nordatlanten under Anden Verdenskrig. Baserne og de menige amerikanske soldater, som arbejdede og boede på disse faciliteter, havde stor indflydelse på en hel generation af sydgrønlandere. Disse steder og de begivenheder, der fandt sted her, præger både den moderne grønlandske historie samt de aktuelle geopolitiske relationer mellem Grønland, Danmark og USA. De fysiske levn der blev efterladt af amerikanerne, både i form af det byggede landskab, stående bygninger, industrielle maskiner, køretøjer og udstyr har varierende grader af kulturhistorisk- og informativ værdi. Da der kun er gået 60-70 år siden den amerikanske lukning af mange af disse militære anlæg, kan det, der er tilbage, ofte opfattes som affald og en skamplet på landskabet. Nogle steder har forskellige typer af arealanvendelse, bjærgning, genanvendelse og genbrug af materialer, efterladt af amerikanerne, gjort det vanskeligt at identificere med sikkerhed, hvad der udgør et oprindeligt amerikansk bygget anlæg, bygning eller artefakt. Denne tvetydighed afspejler, at disse steder stadig er en del af et kontinuerligt levende landskab i Sydgrønland.

Som det ses på andre tidligere baser i Grønland, kan levn i forbindelse med den amerikanske periode også udgøre en potentiel risiko for miljøet og menneskers sikkerhed gennem kemisk forurening af jord og vand, bortskaffelse af farligt affald og i sjældne tilfælde ueksploderet ammunition. Når det er muligt, mener NKA, at det bør prioriteres at beskytte visse typer af håndgribelig kulturarv fra den amerikanske periode, som ikke umiddelbart udgør en trussel mod det naturlige miljø eller menneskers sundhed.

2.5. Bluie West 3 (BW3), Simiutaq

På baggrund inspektionen, der blev gennemført i september 2020, anser NKA BW3's historiske integritet som værende **lav**.

1. Bygninger, der vides at være bygget af amerikanerne, har for det meste mistet deres historiske karakter gennem fortsat brug af danske og grønlandske agenturer, efter at basen blev lukket omkring 1957-58. Yderligere kommentarer til den formindskede værdi af de amerikanske bygninger på Simiutaq kommer fra NKA's museumsinspektør for fredede bygninger, Jeppe Lorenzen, i bilag A.
1. På nuværende tidspunkt anbefaler NKA, at kun betonfundament (F010), der findes ved 60,68618°, -46,60538°, med indskriften "G.S. W.W. 42" efterlades uforstyrret. Fundamentet udgør ingen trussel mod miljøet og har betydelig historisk værdi med sin unikke inskription.
 - Ingen forstyrrende aktivitet af nogen art kan finde sted indenfor en afstand af 2 meter fra de to arkæologiske lokationer NKAH 5680 og NKA 5681. Både anlæg og alle dertilhørende komponenter er beskyttet i henhold til Inatsisartutlov nr. 11 af 19. maj 2010 om fredning og anden kulturarvsbeskyttelse af kulturminde.

2.6. Gamatron

Baseret på inspektionen, der blev udført i september 2020, anser NKA den historiske værdi af Gamatron som værende **ubestemt**.

- Stedet bør undersøges yderligere for at afgøre hvilke amerikanske levn, der stadig er til stede i landskabet og anses som værende af kulturhistorisk værdi.

2.7. Forsvarspositionen Artillery Point

Baseret på inspektionen udført i september 2020 anser NKA Artillery Point's historiske- og bevaringsmæssige værdi som værende **høj**.

1. Det bebyggede landskab og flere andre historiske levn, der er forbundet med den amerikanske periode, blev identificeret på Artillery Point. Disse konstruktioner og andre typer af anlæg har betydelig historisk værdi i kraft af deres diagnostiske og arkitektoniske karakter og direkte forbindelse til Grønlands rolle under Anden Verdenskrig. Nuværende og kommende generationer vil drage fordel af at kunne besøge og observere disse historiske levn i deres oprindelige omgivelser. NKA anbefaler derfor, at Artillery Point forbliver uforstyrret, og at der ikke bør foregå nogen oprydningssaktiviteter på stedet.

2.8. Camp Corbett

På baggrund af inspektionen, der blev gennemført i september 2020, anser NKA Camp Corbetts kulturhistoriske værdi som værende **meget lav**.

1. På grund af den fortsatte brug af området til landbrugsaktiviteter, efter den amerikanske tilbagetrækning, blev der ikke observeret kulturhistoriske levn på Camp Corbett, der anses som værende bevaringsværdige. NKA har ingen indsigelser mod oprydningen af den tidligere base.
 - Ingen forstyrrende aktivitet af nogen art kan finde sted indenfor en afstand af 2 meter nær den arkæologiske nordboruin, der findes på NKAH 963. Anlægget er beskyttet under Inatsisartutlov nr. 11 af 19. maj 2010 om fredning og anden kulturarvsbeskyttelse af kulturminde.

Litteratur

- Ancker, Paul E. 1993. "Narsarsuaq Air Base (BW1), 1941-58." *Tidsskriftet Grønland* (4):125-252.
- Chase, James F. 1999. "Narsarssuak (BW1) Air Base, Simiutak (BW3) Detachment." set 1. januar, 2021. <https://www.creativehwy.net/jcstott/chase/chase.html>.
- Department of the Navy. 1947. "Building the Navy's Bases in World War II: History of the Bureau of Yards and Docks and the Civil Engineer Corps 1940-1946, Vol. 1." United States Government Printing Office, set 1. januar, 2021. https://www.ibiblio.org/hyperwar/USN/Building_Bases/index.html#contents2.
- Eskild Paviassen, Kiatut. Interview. 25. september 2020. Hotel Narsarsuaq.
- Estrella Warbirds Museum. 2021. "1943 Ford GTBA G622." set 1. januar, 2021. <https://www.ewarbirds.org/vehicles/1943fordgtb.shtml>.
- Guldager, Ole. 2009. Artillery Point map, September 2009. Narsarsuaq Museum.
- Guldager, Ole. 2019. *Americans in Greenland in World War Two*. Århus: Arctic Sun.
- Harmsen, Hans, Mikkel Myrup og Hans Lange. 2018. Survey Report of Ikkatteq, Bluie East 2 (BE-2), Semerssoq Municipality, East Greenland. Nuuk: Greenland National Museum and Archives.
- Henriksen, Peter, Uffe Storm Boe og Maren Kann Hostrup. 2021a. Artillery Point, Miljøhistorisk redegørelse: Oprydning efter tidligere amerikansk militær tilstedeværelse i Grønland: Fase 1. Forvarsministeriet Ejendomsstyrelsen, NIRAS.
- Henriksen, Peter, Uffe Storm Boe og Maren Kann Hostrup. 2021b. Bluie West 3, Miljøhistorisk redegørelse: Oprydning efter tidligere amerikansk militær tilstedeværelse i Grønland: Fase 1. Forvarsministeriet Ejendomsstyrelsen, NIRAS.
- Jensen, Jens Fog, Inge Bisgaard og Jens Heinrich. 2013. Anlæg fra Den Kolde Krig i Grønland. Copenhagen: Greenland National Museum and Archives, SILA Arktisk Center ved Ethnografisk Samling Nationalmuseet.
- Myrup, Mikkel, Hans Harmsen, Hans Lange og Frederik Larsen. 2019. Marraq/Bluie West 4 Arkæologisk Survey, juni 2019. Nuuk: Greenland National Museum and Archives.
- Narsarsuaq Museum. 2020. BW3, Artillery Point and Camp Corbett foto og kort, af Ole Guldager.
- St. Louis Air Force Station. 1971. ONC D-16, 1:11000,000 4th edition, Greenland Map. St. Louis, Missouri.
- Steenfos, Hans P. og Jørgen Taagholt. 2012. *Grønlands teknologihistorie*. København: Glydendal.
- Storm Boe, Uffe, Maren Kann Hostrup og Peter Henriksen. 2021. Camp Corbett, Sydgrønland. Oprydning efter tidligere amerikansk militær tilstedeværelse i Grønland: Fase 1, Miljøhistorisk redegørelse. Forvarsministeriet Ejendomsstyrelsen, NIRAS.
- Stott, John. 1999. "Narsarssuak Air Base Index." set 1. januar, 2021. <https://www.creativehwy.net/jcstott/bw1.html>.
- U.S. Air Force. 1957/158. Camp Corbett building map. Narsarsuaq Museum.
- U.S. War Department. 1943. Washington, D.C.
- US State Department. 1945. The Danish Minister Henrik Kauffman to the Acting Secretary of State. Concurrence by the Government of Denmark in the agreement for the defense of Greenland of April 9, 1941; notification to Denmark of defense areas in Greenland. edited by Office of the Historian US Department of State. Washington D.C.
- Weidick, Anker. 1959. Indberetning om enkelt ruinfund.

Nuuk, 13. marts 2021

Nunatta Katersugaasivia
Allagaateqarfialu
Grønlands Nationalmuseum
og Arkiv
Greenland National Museum
and Archives

Postbox 145
DK-3900 Nuuk
Greenland

Oqarasuaat/phone
+299 322611
Fax: +299 322622
NKA@natmus.gl
www.natmus.gl

Att. Rette vedkommende

Vedr.: Bluie West 3, Simiutaq

Bygningskulturel værdivurdering af bygningerne ved den tidligere amerikanske installation BW 3.

Bygningsfredningsmyndighederne ved Grønlands Nationalmuseum har på baggrund af billedmateriale, både historisk og optaget på stedet i september 2020, og arkivstudier, foretaget en vurdering af den eventuelle bygningskulturelle og bygningshistoriske værdi, af de tilbageblevne strukturer på Simiutaq (BW 3).

Overordnet set har lokationen en åbenlys historisk betydning, som del af den samlede fortælling om Anden Verdenskrig i Grønland – både i fortællingen om krigens direkte påvirkning af landet, og om Grønlands betydning for krigens forløb.

Uagtet Simiutaqs historiske betydning, bærer de tilbageblevne bygninger på stedet dog efterhånden meget få bevaringsmæssige interessante udtryk.

Siden krigen har der været en konstant og fortsat anvendelse af både installationer og bygninger på stedet, idet amerikanerne overdrog det hele til den danske stat til fortsat drift – drevet af GTO, Grønlands Tekniske Organisation.

GTO blev nedlagt i 1987 og hjemtaget til Grønlands Hjemmestyre under navnet NunaTek, der senere i 90'erne blev splittet i mindre dele, hvor Tele-Greenland overtog driften af Simiutaq.

De forskellige brugsparter har gennem tiden sat deres tydelige præg på de amerikanske bygninger. Disse er ved flere lejligheder, f.eks. i 1965 og i 1970'erne blevet ombygget i ret stort omfang – både inde og ude. Der er f.eks. tilføjet og sløjft døre, vinduer og garager, ligesom den indre afdeling er skiftet efterhånden som behov for oplagings- eller overnatningsfaciliteter opstod.

Der er desuden ved flere lejligheder, i 1970'erne, opført nye bygninger på stedet, da B-788 blev flyttet til Simiutaq fra Qarqotoq og omdøbt til B-860. B-1039 er også af langt nyere dato, og skal formentlig tilskrives den sene GTO- eller tidlige TELEperiode, og relaterer sig til de aktuelle antenneanlæg. På den måde kan øens bygninger altså ikke længere ses som et historisk levn, der udgør sit eget bygningskulturelle bevaringsmiljø, med relation til en konkret historiefortælling eller hændelse.

Den fortsatte brug af bygningerne har også krævet vedligehold af øens infrastruktur. I 1971 omlagde GTO således kloakeringen, der blev ført længere væk fra husene, ud til en mindre skrænt. Efter alt at dømmes lod man dengang de tidligere kloakeringsrør ligge, hvor de siden for størsteparten er forgået i terrænet.

Haveanlægget bærer tilsyneladende enkelte spor efter krigen – f.eks. med indgravede årstal. Samlet set, er anlægget dog så forfaldent og gennem tiderne ombygget eller vedligeholdt, at originaliteten her ligger på et meget ligge stade.

Kontakt
Jeppe Lorenzen
Katersugaasivilerisoq,
Illut eqqissimatitat
Fredede bygninger
Curator, Listed Buildings
Direct line +299382233
jeppe@natmus.gl

Det er min faglige vurdering, at der i dag er meget lidt originalitet bevaret i de bygninger, er udgør installationerne på Simiutaq. Der er naturligvis stadig bygningsdele, der bærer særegne arkitektoniske træk og hvor disse relaterer sig tydeligt til en anden byggestil, end den typiske for offentlige og statslige bygninger i Grønland.

Især i den tidligere messebygning og i TelePosts nuværende indkvarteringsbygning, er der levn af den amerikanske tilstedeværelse. Her er der tydelige særegne træk ved facadens opbygning af kassetteelementer af beton – som enten er in-situ-støbte eller fragtet dertil som standardelementer. Sammenlignes der med andre amerikanske installationer fra krigens tid, er der dog nok tale om bygninger fra meget sent i krigen, eller kort herefter, da de bryder med krigsårenes udbredte opførelse af huse i træ lettere pladematerialer.

Uden på nogen måde at tage noget fra lokationens historiske betydning for den samlede fortælling, om Grønland i Den Anden Verdenskrig, må vi altså erkende, at tiden på Simiutaq ikke har stået stille, men at lokalitetens bygninger har forandret sig i takt med de krav der er stillet til dem.

Fredningsmyndighederne ved Grønlands Nationalmuseum ser derfor ingen kultur- eller arkitekturhistoriske grunde til at anbefale en beskyttelse eller bevaring af bygninger eller installationer på stedet.

Med venlig hilsen
Jeppe Lorenzen

Museumsinspektør, Fredede Bygninger
v/Grønlands Nationalmuseum & Arkiv

Bilag B

Amerikanske baser i Grønland – Den militære kulturarv

Indholdsfortegnelse

Militær kulturarv i Grønland.....	2
Introduktion	2
Bluie West 3 – Radiostation	4
Kort over Bluie West 3 - Radiostation.....	5
Tabel 1 – Forklaringsoversigt til Figur 1	7
Indsamlede objekter	7
Oversigt – Indsamlede objekter.....	8
KNK6005X00001 – Isolator.....	9
KNK6005X00002 – Stik, stikkontakt	10
KNK6005X00003 – Kapsel, prop til olietønde.....	11
Artillery Point – Forsvarsposition.....	12
Kort over Artillery Point – Forsvarsposition.....	13
Tabel 2 – Forklaringsoversigt til Figur 2	15
Indsamlede objekter	15
Oversigt – Indsamlede objekter.....	15
KNK6005X00011	16
Camp Corbett – Radiostation.....	18
Kort – Camp Corbett	19
Tabel 3 – Forklaringsoversigt til Figur 3	20
Indsamlede objekter	20
Oversigt – Indsamlede objekter.....	21
KNK6005X00012 – Antenne.....	22
KNK6005X00013 – Tallerkenskår, porcelænskår	23
Amerikanske baser i Sydgrønland i dag	24
Litteratur	25

Militær kulturarv i Grønland

Det er en central opgave for Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu¹ at belyse og formidle aspekter af den grønlandske kulturhistorie, der omfatter forandring, variation og kontinuitet i menneskers livsvilkår fra de ældste tider til nu.

NKA er af den opfattelse, at den militære kulturarv er af væsentlig betydning, da den er et centralt vidnesbyrd over fortiden og flere af de begivenheder Grønland oplevede under Anden Verdenskrig og Den Kolde Krig. Særligt markerer oprettelsen af de amerikanske baser en vigtig periode i Grønlands nyere historie og som levn fungerer de som tydelige markører for den store fortælling.

Mest centralt i den militære kulturarv er de fysiske tegn på amerikanernes tilstedeværelse i Grønland. Det er en kulturarv der, da den blev etableret, medførte et ændret landskab, der blandt andet ses i form af fly-infrastrukturen. Flere af amerikanernes aftryk er dermed fortsat i brug i dag, andre er langsomt gået i forfald og endnu andre står, på grund af klimaet, fortsat som tidslommer, næsten intakte. Således er den militære kulturarv ikke alene et væsentligt element i forståelsen af fortiden, men den kan i samme ombæring give perspektiver på og forståelse for hvorfor det grønlandske samfund ser ud som det gør i dag.

Introduktion

Bilag B indeholder en gennemgang af de objekter der blev indsamlet på henholdsvis Bluie West 3, Artillery Point og Camp Corbett i september 2020. I dette bilag vil der, som følge af grundig research, gives en detaljeret beskrivelse af et eller flere af objekterne fra hver lokation i de følgende afsnit. Formålet med indsamlingen af objekterne var at tilføje så repræsentativt et udsnit af genstande fra baserne som muligt til NKA's eksisterende samling. Objekterne afspejler perioden omkring 1940'erne til 1950'erne, hvor amerikanerne byggede baserne i Grønland. Derudover vil objekterne spille en væsentlig rolle i forhold til at formidle historien om hverdagslivet på henholdsvis Bluie West 3, Artillery Point og Camp Corbett.

Hertil indeholder bilaget tre kort dannet ud fra luftfotos over hver af de tre baser. På kortene er der tilføjet en række markører som udpeger dumpe, kulturhistoriske genstande, lokationerne for de indsamlede objekter samt øvrige centrale områder. Bilaget er inddelt i den rækkefølge som baserne blev undersøgt i september 2020 - Bluie West 3, Artillery Point og slutteligt Camp Corbett. Gamatron er ikke nærmere beskrevet i denne sammenhæng, da basen ikke på forhånd var udpeget som en del af undersøgelsen.

¹ Nunatta Katersugaasivia Allagaateqarfialu vil i resten af dette bilag blive refereret til som NKA

Afslutningsvist vil der fremgå en kort beskrivelse af hvordan de tre undersøgte baser ser ud i dag, herunder hvordan de er sammenlignelige og hvilke synlige forskelle der er. Afsnittet skal give et indtryk af de militære kulturmiljøer der eksisterer- og optræder i landskabet i dag, med fokus på de tre amerikanske baser der var en del af denne undersøgelse.

Luftfoto med markering af de tre lokationer - Blue West 3, Artillery Point & Camp Corbett

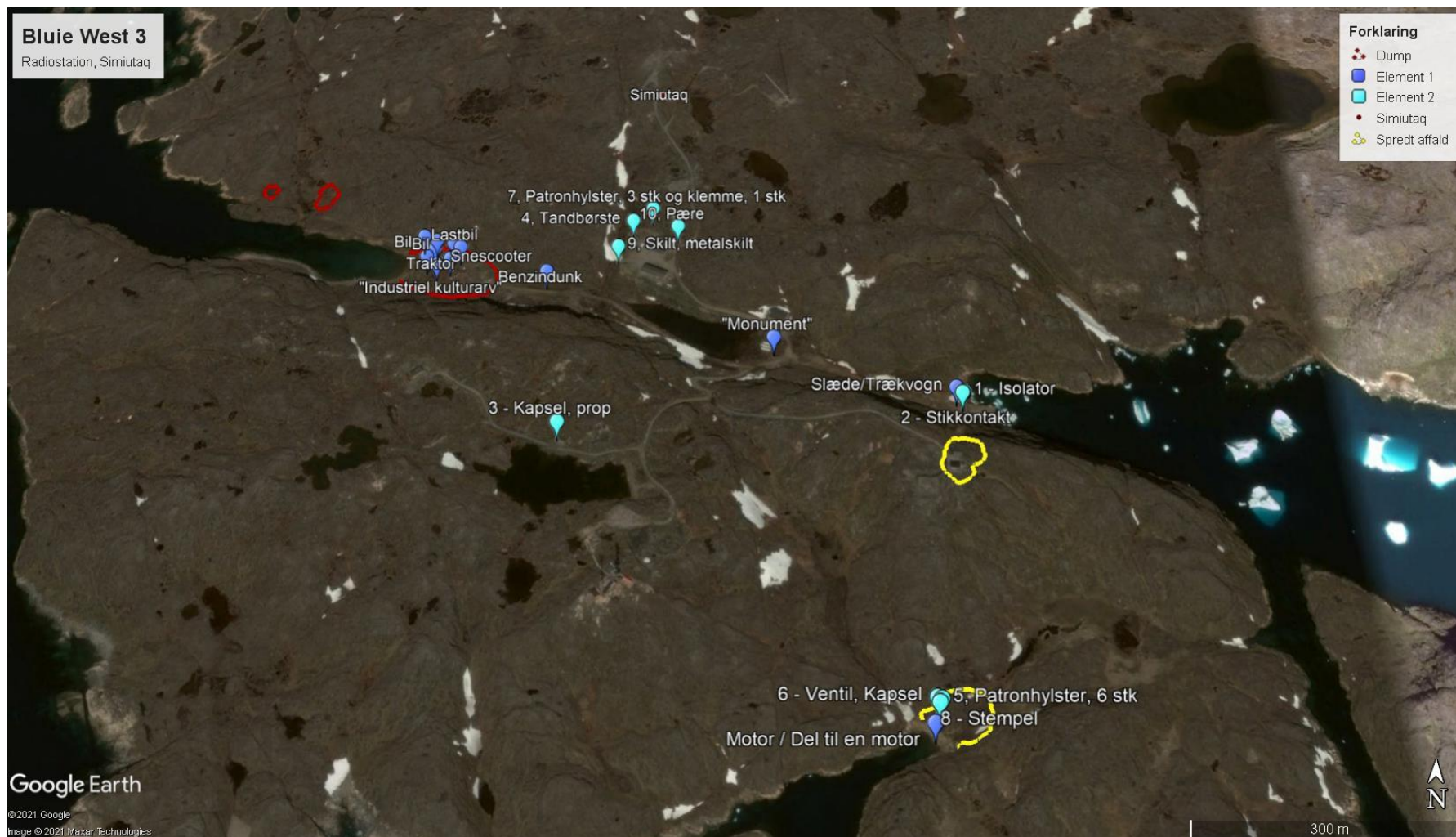
Bluie West 3 – Radiostation

Bluie West 3 blev oprettet i 1941 som radiostation på øen Simiutaq ved munden til Tunulliarfik fjorden i Sydgrønland. I 1940'erne bestod radiostationen primært af træbarakker. I perioden 1953-1955 blev Bluie West 3 udbygget og træbarakkerne blev erstattet af fire betonbygninger, som stadig står på øen i dag. Mandskabstallene på Bluie West 3 varierer i litteraturen, og det er derfor ikke muligt at angive et præcist antal i forhold til hvor stor en kapacitet træbarakkerne havde samt i hvor høj grad indkvarteringen blev udvidet med udbygningen af de fire betonbygninger. Et skøn er, at mandskabstallet formentlig blev fordoblet i 1950'erne set i forhold til antallet i 1940'erne.²

² Ancker, Poul E., Narsarsuaq Air Base (B.W. -1), 1941-58, 1993, Artikel udgivet i Tidsskriftet Grønland, s. 190

Kort over Bluie West 3 - Radiostation

Figur 1 Luftfoto over radiostationen Bluie West 3 med påførte markeringer

Figur 1 viser et luftfoto af radiostationen Bluie West 3. Markeringerne er af henholdsvis dumpe på basen (rød), spredt affald (gul), indsamlede objekter (lyseblå) samt større kulturhistoriske genstande (mørkeblå), der ikke blev indsamlet.

De tre røde markeringer øverst til venstre på fotoet viser dumpene på Bluie West 3. Den primære dump ligger ned til vandet og strækker sig omkring 100 meter op af skråningen. Dumpen er igennem tidens løb blevet skubbet mod vandet i takt med tilføjelser af nyt affald fra de forskellige perioder af basens anvendelse. To mindre dumpe er placeret højere op i terrænet til venstre for den primære dump. En vej forbinder den primære dump med de to øvrige. De mindre dumpe viser ikke tegn på at have været anvendt gennem de seneste årtier. Ved besigtigelsen fremgik næsten udelukkende olierønder og andet rustent affald. Den mindste af de to dumpe var tilmed dækket af et lag græstørv, og den faktiske størrelse samt indholdet er dermed vanskeligt at afgøre med sikkerhed.

De gule markeringer på kortet indikere de to steder, hvor der optrådte en større koncentration af spredt affald på basen, som ikke lå i forbindelse med dumpene. Der fremgik generelt en del affald som særligt bestod af forskellige typer metalgenstande samt radio- og elektronikdele.

Til Venstre: Metalgenstand, "monument". Til højre: Slæde eller trækvogn beliggende ved den gamle havn.

Under besigtigelsen af de tre undersøgte baser blev der ikke indsamlet store genstande, som ville have krævet ekstraordinær transport at fragte til NKA. Det var ikke hensigten at indsamle disse store

genstande, da de ved at blive stående på baserne i sig selv er med til at formidle historien om baserne. Samtidig er de et vidnesbyrd om amerikanernes tid i Grønland under Anden Verdenskrig.

På Bluie West 3 var der et højt antal store kulturhistoriske genstande, som er pindet ud på kortet i figur 2 med mørkeblå markører. Flere af disse store genstande var placeret på den primære dump. Her blev der blandt andet identificeret en snescooter, en lastbil, en traktor samt flere biler eller karosseriet hertil. Langs en af vejene på basen stod en benzindunk med teksten "USA", som også er pindet ud på kortet. Derudover er en stor skulpturlignende metalgenstand, "monument", er placeret ved siden af tre hvide, runde tanke midt på basen. Ved den gamle havn, til højre på kortet, stod en slæde eller trækvogn med metalstel og træbund.

Tabel 1 – Forklaringsoversigt til Figur 1

Kortnr.	KNK nr.	Objekt titel	N	E
1	KNK6005X00001	Isolator, Procelænsisolator	60.685392°	-46.589173°
2	KNK6005X00002	Stik, stikkontakt	60.685390°	-46.589209°
3	KNK6005X00003	Kapsel, låg, prop	60.684973°	-46.598260°
4	KNK6005X00004	Tandbørste	60.687664°	-46.596865°
5	KNK6005X00005	Patronhylster, 6 stk	60.682042°	-46.589982°
6	KNK6005X00006	Kapsel, ventil, låg	60.682056°	-46.590077°
7	KNK6005X00007	Patronhylster, 3 stk – klemme, 1 stk	60.687836°	-46.596406°
8	KNK6005X00008	Stempel, skrue	60.682006°	-46.590029°
9	KNK6005X00009	Skilt, metalskilt	60.687297°	-46.597186°
10	KNK6005X00010	Pære, glødepære	60.687572°	-46.595776°

Indsamlede objekter

På Bluie West 3 blev der indsamlet 18 objekter, som er fordelt på ti KNK-objektnumre.

Objekterne giver et varieret indblik i basens drift og dagligdag. Kapslen, stemplet og isolatoren er med til at fortælle om den type udstyr der blev transporteret fra USA og til baserne i Grønland. Det var udstyr der skulle anvendes til at holde basen i gang og løse opgaver på henholdsvis vejr- og radiostationer. Tandbørsten og stikkontakten vidner i højere grad om, at det daglige liv også havde en plads på baserne. Disse objekter er med til at trække den almindelige værnepligtige soldat frem i lyset, som har haft et arbejds- såvel som dagligdagsliv på Bluie West 3. Patronerne fortæller os om den mere alvorlige side af Anden Verdenskrig. Selvom det aldrig kom til kamphandlinger på Bluie

West 3, så har man på basen alligevel været forberedt på at det kunne ske. På de indsamlede patronhylstre fremgår årstallene 1941, 1942, 1943 og 1944, som indikerer det år patronhylstrene blev fremstillet. Det angivne årstal på hvert patronhylster er i indsamlingsøjemed med til at sikre, at patronhylstrene netop er fra den tid, hvor amerikanerne opholdt sig i Grønland.

Oversigt – Indsamlede objekter

KNK6005X00001, Isolator, Procelænsisolator

KNK6005X00002, Stik, stikkontakt

KNK6005X00003, Kapsel, låg, prop

KNK6005X00004, Tandbørste

KNK6005X00005, Patronhylster, 6 stk

KNK6005X00006, Kapsel, ventil, låg

KNK6005X00007, Patronhylster, 3 stk - klemme, 1 stk

KNK6005X00008, Stempel, skrue

KNK6005X00009, Skilt, metalskilt

KNK6005X00010, Pære, glødepære

Samlet oversigt over de indsamlede objekter fra Blui West 3

KNK6005X00001 – Isolator

Objektet er en hvid porcelænsisolator med en aflang, firkantet form. Isolatoren er knækket på midten og der mangler et stykke yderst til højre, som fremtræder ituslået. I venstre side kan det anes hvor isolatoren en gang har været fastgjort til en wire. Her mangler ligeledes yderstykket, dog fremgår halvdelen af hullet til wiren endnu. Med sort skrift ses teksten "SF RADIO", der er centreret på oversiden af isolatoren.

Isolatorer findes i et væld af forskellige former og er blevet produceret i både glas, porcelæn og plastik. Isolatorer har været anvendt siden 1840'erne, hvor de primært blev produceret til brug ved telegraflinjer og var af glas.³ Senere viste porcelænsisolatorer sig at have gode egenskaber i forhold til høj mekanisk styrke, høj elektrisk stabilitet samt modstandsdygtighed overfor nedbrydning i fugtige omgivelser.⁴

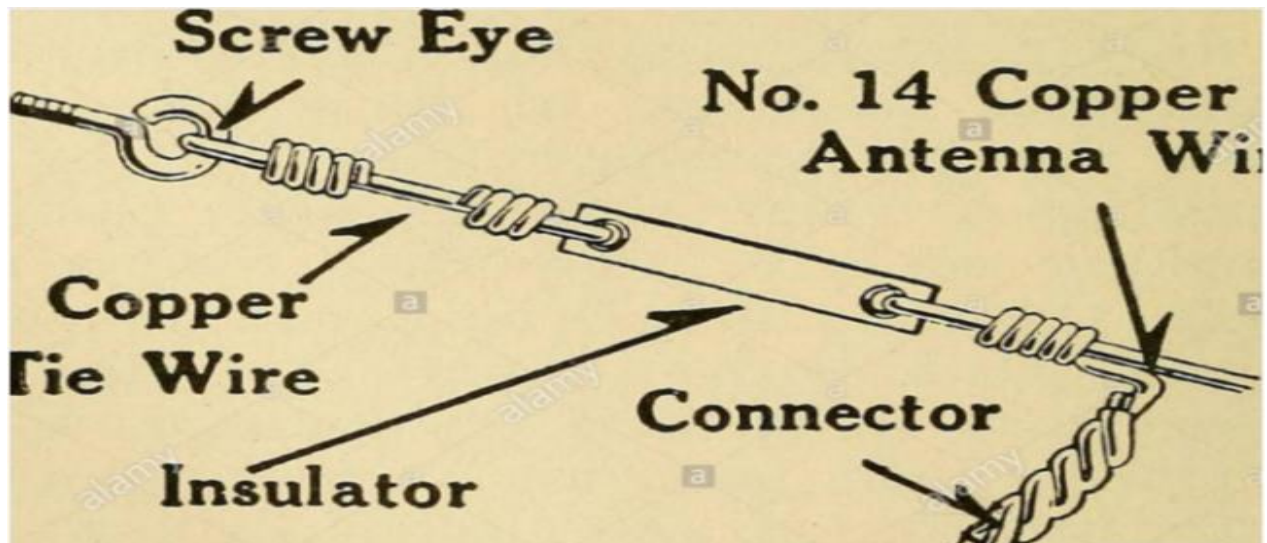
Denne isolator er formentlig en spændingsisolator, der har fungeret som en ankerpæl på en wire, hvor en lige linjesektion slutter eller en linjesektion vinkler i en anden retning. Disse isolatorer skal kunne modstå den vandrette spænding fra den lige sektion af wiren.⁵

Det har ikke været muligt at identificere navnet "SF RADIO", som fremgår på objektet. Det er derfor uvist om navnet kunne have givet informationer om producenten eller lignende.

³ <https://www.nia.org/timeline/1840.htm>

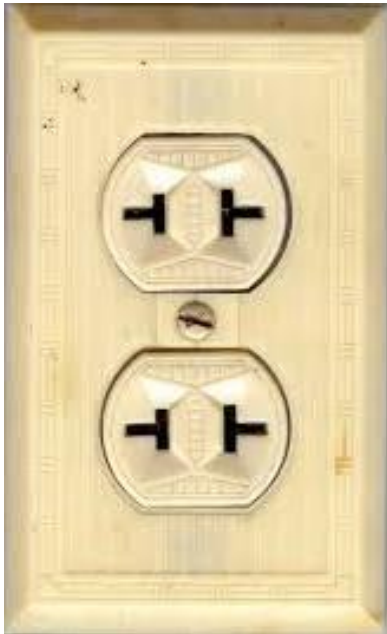
⁴ <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2405844019359870>

⁵ <http://www.xorex.eu/insulator-electricity/>

Fotoet illustrerer hvordan KNK60005X00001 formentlig har været fastgjort til en wire, da den var i brug på Blue West 3.

KNK6005X00002 – Stik, stikkontakt

KNK6005X00002

På fotoet til venstre ses en Hubbell T-stikkontakt. KNK6005X00002, har formentlig set ud på samme måde da den var i funktion på BW3.

Objektet er en brun, rund T-stikkontakt. Stikkontakten har formentlig en gang været fastgjort til en plade, der har været monteret på i en væg i en af BW3's bygninger. Objektet er et overfladefund og har tydelige spor efter at have ligget på jorden i mange år, hvilket har fået stikkontakten til at rustne.

Det har ikke været muligt fuldstændig at fastslå, om stikkontakten er produceret i USA. Udseendet peger dog i retning af, at det kan være et produkt der udspringer fra virksomheden Hubbell Incorporated.

Amerikaneren Harvey Hubbell startede i 1888 sin virksomhed, Hubbell Incorporated, i Bridgeport, Connecticut. Virksomheden producerede forskellige elektriske apparater, og i 1904 patenterede Hubbell Incorporated den første stikkontakt. I 1916 blev T-stikkontakten patenteret og i løbet af de næste årtier bredte Hubbells stikkontakter sig til hele USA. Omkring 1930 var Hubbells opfindelse USA's standard stikkontakt.⁶

KNK6005X00003 – Kapsel, prop til olietønde

Objektet er en grøn, rund metalkapsel med gevind. Inde i kapslen fremgår teksten,

"USE MONKEY WRENCH, Tri-Sure, REG.U.S PAT. OFF., NEW YORK & CHICAGO, U.S. PATENTS, 1901198, 1982I44, 1982I45, FOREIGN PATS. ISSUED & PEND."

Nærbillede af KNK6005X00003

Verdenskrig. Mængden af olietønder, der ligger rundt om i landskabet ved de amerikanske baser, er i dag med til at skabe et indtryk af baserne og deres omfang. Da olietønderne i 1940'erne blev lastet på skibene fra USA, har de hver og en haft en kapsel i toppen magen til KNK6005X00003.

Kapslen blev anvendt som lukkemekanisme i olietønder og fik navnet "Tri-Sure closure system". Kapslen blev udviklet i USA i starten af 1920'erne af virksomheden American Flange. American Flange blev etableret i 1921 i Chicago og har siden dengang produceret industrielle lukningsystemer og emballage.⁷

På de amerikanske baser ligger der tusindvis af tomme, rustne olietønder. Disse olietønder og særligt deres indehold, olie, har været stærkt medvirkende til at drive baserne under Anden

⁶ <https://web.archive.org/web/20100214071238/http://www.hubbell.com/Investor/History.aspx>, set d. 25.02.2021

⁷ <https://www.tri-sureusa.com/about>, set d. 25.11.2020

Artillery Point – Forsvarsposition

Artillery Point, Nugarssuk, blev oprettet i forbindelse med anlæggelsen af Narsarsuaq Air Base (Bluie West 1) i 1941.⁸ Artillery Point er et fremskudt kystforsvar, der er placeret med udsigt over fjorden og dermed indsejlingen til Narsarsuaq. Under Anden Verdenskrig var der opstillet to 155 millimeter batterier, der skulle forsvare Bluie West 1 mod angreb fra havsiden.⁹

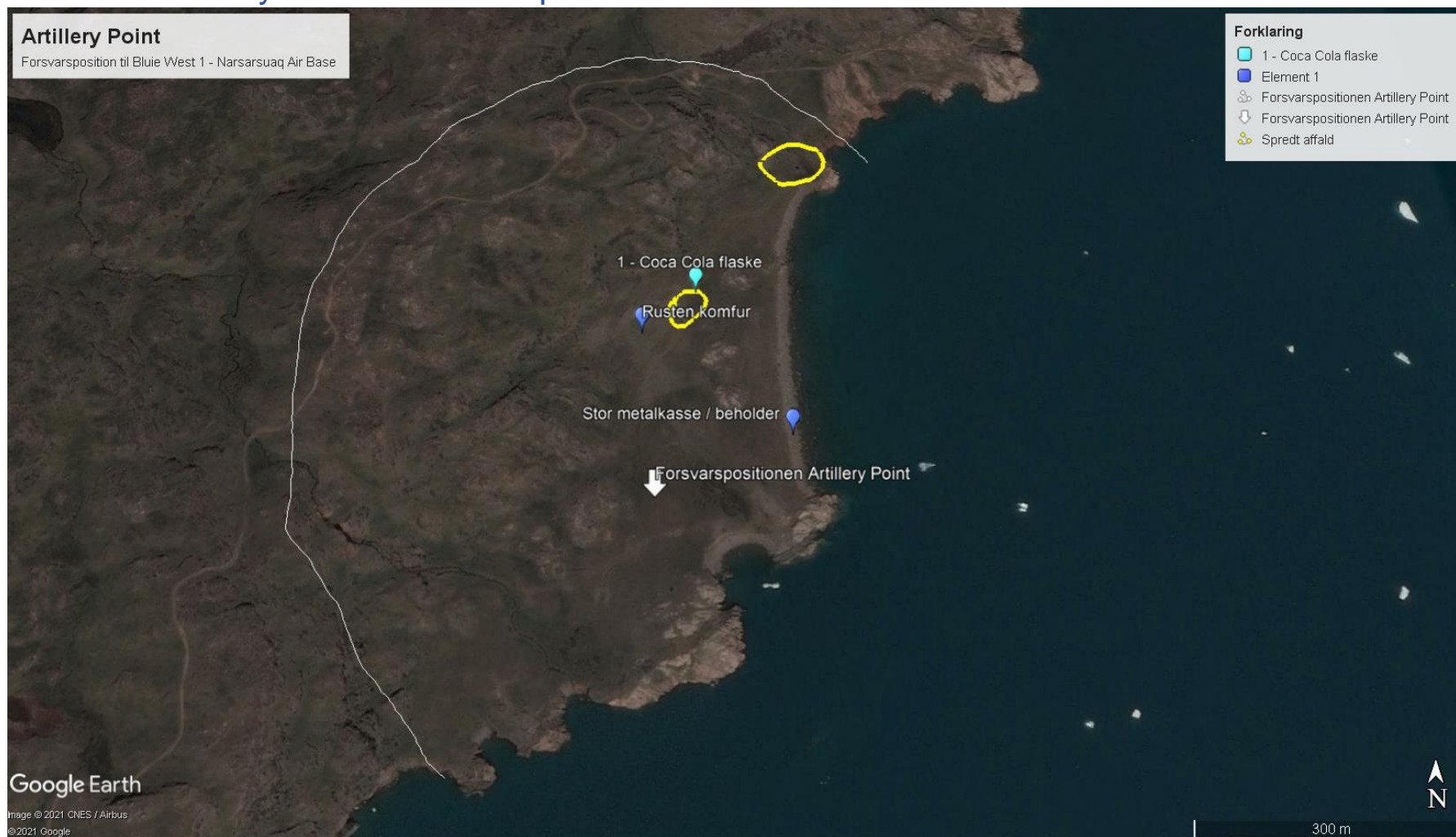

Batterierne på Artillery Point har formentlig været af typen 'M2 155mm "Long Tom" Field Gun', som blev produceret til det amerikanske militær og var hyppigt anvendt blandt de allierede under Anden Verdenskrig. Batteriet blev benyttet til kystforsvar, da det havde en rækkevidde på 24 kilometer. Fotoet er kopieret fra <http://2iemequerre.ca/blindes/longtom.htm>, set d. 11.03.21

⁸ Ancker, Poul E., Narsarsuaq Air Base (B.W. -1), 1941-58, 1993, Artikel udgivet i Tidsskriftet Grønland, s. 152

⁹ Ancker, Poul E., Narsarsuaq Air Base (B.W. -1), 1941-58, 1993, Artikel udgivet i Tidsskriftet Grønland, s. 156

Kort over Artillery Point – Forsvarsposition

Figur 2 Luftfoto af forsvarspositionen Artillery Point nær Narsarsuaq med påførte markeringer

Figur 2 viser et luftfoto af forsvarspositionen Artillery Point. Markeringerne er af henholdsvis spredt affald (gul), indsamlede objekter (lyseblå) samt store kulturhistoriske genstande, der ikke blev indsamlet (mørkeblå). Den hvide linje afgrænser omtrent det område hvor forsvarspositionen var placeret i landskabet. Der fremgik ingen dumpe på Artillery Point på tidspunktet for undersøgelsen af forsvarspositionen.

Det spredte affald, med gule markeringer på kortet, viser en jordvold med et betydeligt antal Coca Cola flasker i glas. Den anden markering er placeret i et forholdsvis vådt område, hvor en fordybning fyldt med vand var synlig under besigtigelsen. I fordybningen kunne ses en mængde træ og andet affald, som det ikke var muligt at undersøge nærmere.

KNK6005X00011 blev, som det eneste objekt på Artillery Point, indsamlet blandt de øvrige Coca Cola flasker i jordvolden med den gule markering længst til venstre på kortet.

På stranden fremgik en stor, firkantet metalkasse, der er pindet ud med en mørkeblå markør. Metalkassen var rusten og uden indhold. Der fremgik ingen mærkninger eller tekst, der kan identificere dens oprindelige anvendelse. Det er dog en meget iøjnefaldende kulturhistorisk genstand for Artillery Point, da alle bygninger og øvrigt materiel er fjernet fra stedet. På et af de tilbageværende fundamenter ses den anden mørkeblå markør på kortet. Et komfur, som i tidens løb er rustet.

I forgrunden på fotoet til venstre ses hvad der formodes at være en tidligere skyttestilling, der har været opstillet til at forsvare indsejlingen til Narsarsuaq Air Base (Bluie West 1). På fotoet til højre er den formodede kanonstilling markeret med gule streger

Tabel 2 – Forklaringsoversigt til Figur 2

Kortnr.	KNK nr.	Objekt titel	N	E
1	KNK6005X00011	Flaske, Coca Cola flaske	61.089212°	-45.489851°

Indsamlede objekter

Der var generelt meget få genstande og objekter synlige på Artillery Point, hvilket resulterede i at der blot blev indsamlet et enkelt objekt, den ikoniske grønne Coca Cola flaske, under besigtigelsen af forsvarspositionen. Coca Cola flasken er formentlig det mest genkendelige objekt, set ud fra en bred sammenhæng, der blev indsamlet på de tre baser. På Bluie West 3 og Camp Corbett bærer de indsamlede objekter i høj grad præg af basens funktion. Coca Cola flasken viser derimod på en meget rammene måde, hvilke dagligdags behov der også eksisterede på baserne under Anden Verdenskrig.

Oversigt – Indsamlede objekter

KNK6005X00011 - Flaske, Coca Cola flaske

KNK6005X0011 er det eneste objekt der blev indsamlet på Artillery Point.

KNK6005X00011

Grøn Coca Cola flaske i glas.

Formen på flasken kaldes "Hobbleskirt" og blev lanceret første gang i 1915. Med tiden er den oprindelige form blevet ændret en anelse, men har bevaret de karakteristiske buede striber.

Coca Cola flaskens farve er, ligesom formen, særegen og hedder "Georgia green". Der findes fra perioden, hvor flasken er produceret, tre forskellige farver på Coca Cola flaskerne; en blå, en hvid og en grøn.¹⁰

På Coca Cola flasken fremgår teksten, "Coca Cola, TRADE MARK REGISTERED BOTTLE PAT. D-105529, Coca Cola, TRADE MARK REGISTERED MIN. CONTENTS 6-FL OZS.", som ses rundt om flasken midt for. I bunden af flasken fremgår teksten "BOSTON, MASS."

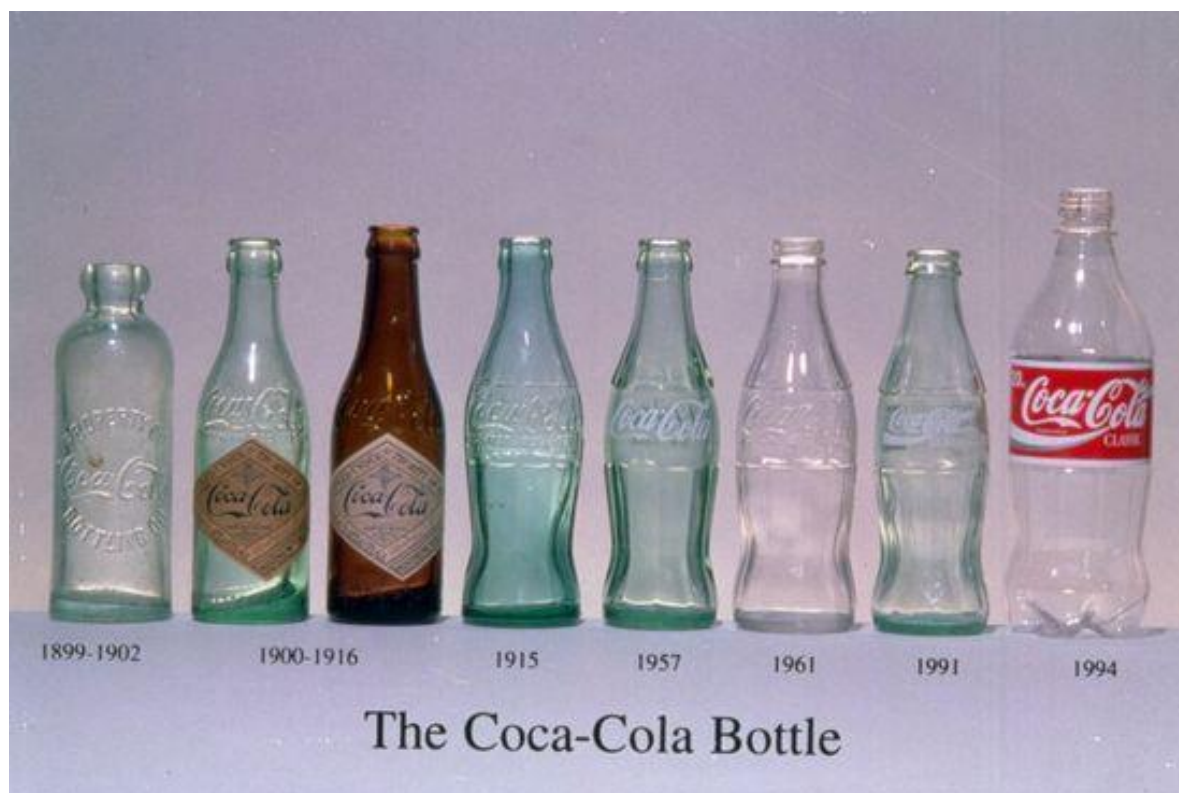
"PAT. D-105529" betyder at flasken er patenteret (PAT.) og designet (D) med nummeret 105529. Flaskens produktions tidspunkt kan identificeres ud fra disse oplysninger og indkredses til perioden 1937-1951. Efter 1951 blev D-nummeret fornyet. På flasken fremgår også nummeret 23 efterfulgt af et rundt symbol og tallet 43. Tallet 43 indikerer at flasken er produceret i 1943.

"BOSTON MASS." betyder at flaskens indhold blev tappet i byen Boston, Massachusetts.

Coca Cola blev opfundet i 1886 og blev i 1900 solgt over hele USA, for derefter at blive kendt verden over, hvilket denne indsamling også vidner om.¹¹ På Artillery Point blev flasken indsamlet blandt en stor mængde øvrige Coca Cola flasker, heriblandt både hvide og grønne, hvorfra de fleste dog var ødelagte.

¹⁰ <https://www.coca-colacompany.com/company/history/the-history-of-the-coca-cola-contour-bottle#>, set d. 02.02.21

¹¹ <https://www.coca-colacompany.com/company/history/the-history-of-the-coca-cola-contour-bottle#>, set d. 24.02.21

En udviklingslinje for udseendet på Coca Cola flasker fra 1899-1994. Fotoet er kopieret fra <https://thedieline.com/blog/2009/11/17/the-evolution-of-the-coca-cola-contour-bottle.html> Set d. 29.01.2021

Camp Corbett – Radiostation

Camp Corbett blev anlagt i samme periode som anlæggelsen af Bluie West 1 – Narsarsuaq Air Base, der blev påbegyndt i 1941. Camp Corbett blev oprettet som en radiostation i området Kiattuut, der er beliggende på den modsatte side af elven ved Narsarsuaq, Bluie West 1. De to lokationer var forbundet af en kabelbane, der gik hen over elven.¹² Det er usikkert om Camp Corbett var i funktion helt frem til 1958, da de sidste amerikanere forlod Bluie West 1. Radiostationen blev opkaldt efter en soldat ved navn Corbett, der omkom i en ulykke på radiostationen.

¹² Guldager, Ole, *Træk af Narsarsuaqs historie*, 1999, artikel udgivet i Tidsskriftet Grønland, 4. udgave, 2. artikel, s. 164-168

Kort – Camp Corbett

Figur 3 Luftfoto over radiostationen Camp Corbett med påførte markeringer

På figur 3 fremgår tre røde markeringer af dumpe, som blev undersøgte under besigtigelsen af Camp Corbett. På den største af de tre dumpe blev flere af objekterne fra radiostationen indsamlet. De indsamlede objekter er pindet ud med lyseblå markører på kortet. Det var overvejende elektronisk udstyr som optrådte på dumpene, hvilket ligeledes gjorde sig gældende på Blue West 3. Det har efterfølgende været muligt at identificere flere af objekternes oprindelse og produktion til USA, hvilket underbygger amerikanernes tilstedeværelse samt at det fortsat i dag er muligt at finde spor fra deres tid på basen.

Camp Corbett har siden 1980'erne været beboet af 2 generationer af fåreholdere. Fåreholdernes beboelse og øvrige bygninger er markeret med grønt på kortet. Det orange område er radiostationens gamle "masteskov", hvorfra der i dag fortsat fremgår et stort antal træmaster. Området bliver i dag anvendt som græsningareal for fårehold.

En stor væltet mast, markeret med mørkeblå på kortet, er en anseelig kulturhistorisk genstand på Camp Corbett. Masten strækker sig omkring 185 meter langs jorden og er den eneste genstand af den type på basen.

Tabel 3 – Forklaringsoversigt til Figur 3

Kortnr.	KNK nr.	Objekt titel	N	E
1	KNK6005X00012	Antenne	61.177769°	-45.430263°
2	KNK6005X00013	Tallerkenskår	61.177075°	-45.431683°
3	KNK6005X00014	Split, metalspilt, 3 stk	61.177585°	-45.429932°
4	KNK6005X00015	Tube, silikonetube	61.181321°	-45.423924°
5	KNK6005X00016	Isolator, porcelænsisolator	61.181109°	-45.424444°
6	KNK6005X00017	Måleinstrument	61.180961°	-45.424015°
7	KNK6005X00018	Gaffel	61.176935°	-45.431337°

Indsamlede objekter

På Camp Corbett blev der under besigtigelsen indsamlet 9 objekter fordelt på 7 KNK-objektnumre.

Ligesom på de to øvrige baser var det intentionen at indsamle objekter kan repræsentere- og give et indblik i amerikanernes tid på basen. Særligt KNK6005X00012, Antenne, og KNK6005X00016, Isolator, vidner om Camp Corbetts funktion som radiostation for Blue West 1. Hertil blev dagligdags genstande som skåret af en tallerken og en gaffel indsamlet. De objekter der optrådte på baserne, varierede mellem at være relateret til basens funktion og til hvad enhver person måtte have brug for af remedier for at kunne leve og have en hverdag. De to ting kombineret giver ikke blot en forståelse

for tiden hvor basen var aktiv, men også for de personer der var på basen, både i forhold til deres professionelle tilstedeværelse og deres private liv og behov.

Oversigt – Indsamlede objekter

KNK6005X00012, Antenne

KNK6005X00013, Tallerkenskår, porcelænskår

KNK6005X00014, Split, metalspilt, 3 stk

KNK6005X00015, Tube, silikonetube

KNK6005X00016, Isolator, porcelænsisolator

KNK6005X00017, Måleinstrument

KNK6005X00018, Gaffel

Samlet oversigt over de indsamlede objekter fra Camp Corbett eksklusiv KNK6005X00012.

KNK6005X00012 – Antenne

Objektet er en grøn antenne, der er beregnet til at blive monteret på jorden. Antennen har oprindeligt haft en top med 12 antennearme, formet som en cirkel. Den nedre del af antennen har været en kegleform dannet ud af 12 antennearme, hvorfra blot en arm er at se på objektet i dag. I bunden af antennen ses et håndtag, som har været anvendt til at spænde beslaget, der ville have siddet i bunden af antennes cylinderformede stang.

På objektet fremgår et sort beslag med teksten "U.S. PROPERTY, ANTENNA AT-197/GR, SERIAL NO. 7583, AF 33(038) -19516, COLLINS RADIO COMPANY".

Objektet, KNK6005X00012, Antenne, er indsamlet på basen Camp Corbett. Det var deltagere fra NIRAS og Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse der opdagede objektet og dens position, hvorefter antennen blev indsamlet og registeret af NKA (Fotoet er kopieret fra <https://radionerds.com/index.php/AT-197> - set d. 27.01.21) Til venstre ses en komplet udgave af samme type antenne som KNK6005X00012, der fremgår på fotoet til højre.

Antennen har været anvendt til at kommunikere fra jord til luft. Den er designet til at modtage og afsende signaler i samspil med en radiomodtager/afsender. Derudover har antennen kunne anvendes som vejviser og er designet med omnidirektionelle egenskaber i forhold til udstråling- og afsendelse af signaler.¹³

¹³ <https://www.valcommfg.ca/at-197gr> - set d. 27.01.21

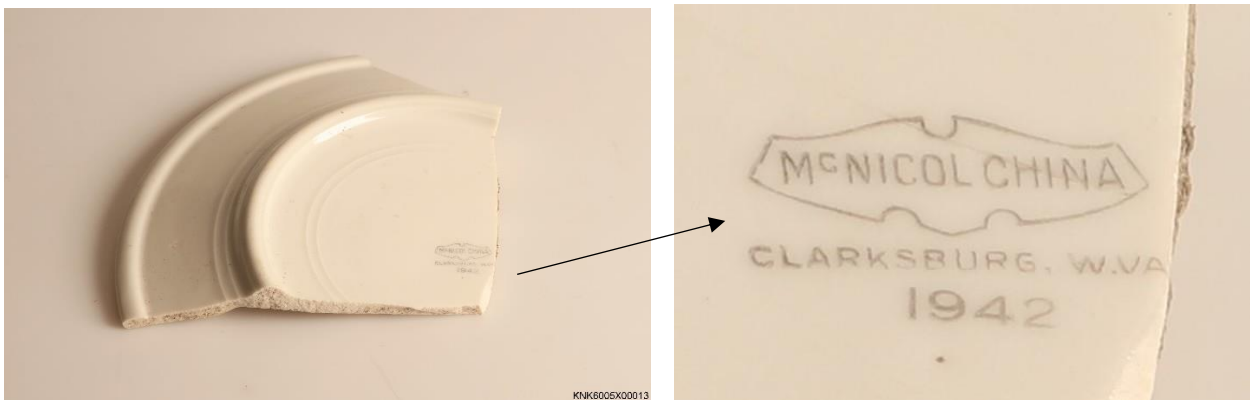
Den historiske baggrund for objektet begynder med Collins Radio Company, der blev grundlagt i 1931 af amerikaneren Arthur Andrew Collins fra byen Cedar Rapids, Iowa.¹⁴ Collins beskæftigede sig med produktion af radio- og kommunikationsudstyr. Under Anden Verdenskrig blev virksomheden omstruktureret og producerede udelukkende sine produkter til brug i krigen.¹⁵ Flere faktorer indikerer dermed, at antennen med stor sandsynlighed blev fragtet til Grønland af amerikanerne under Anden Verdenskrig. Beslaget på antennen beskriver, at det er det amerikanske militærs ejendom "U.S. PROPERTY". Samtidig har en undersøgelse af virksomheden, Collins Radio Company, givet fakta om årstal og historisk kontekst, og det er dermed plausibelt at netop dette objekt stammer fra amerikanernes tid på Camp Corbett.

KNK6005X00013 – Tallerkenskår, porcelænskår

Objektet er et hvidt tallerkenskår i porcelæn.

På bagsiden af tallerkenen fremgår et stempel med teksten "McNICOL CHINA, CLARKSBURG, W.VA, 1942". Det vurderes ud fra dette mærke, at objektet med stor sandsynlighed er bragt til Camp Corbett af amerikanerne under Anden Verdenskrig.

Årstallet, 1942, får objektet til tidsmæssigt at falde ind under perioden med amerikanernes tilstedeværelse i Grønland. Derudover fortæller mærket, at objektet er produceret på en amerikansk virksomhed.

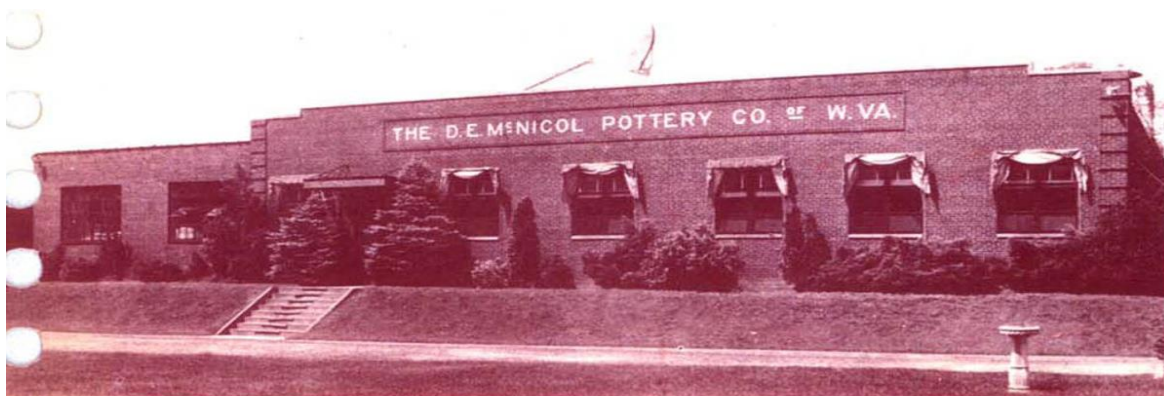

Daniel E. McNicol overtog i 1892 en porcelænsfabrik fra sin far, John McNicol, der indtil da havde drevet virksomheden sammen med sine brødre.¹⁶ I 1914 udvidede D. E. McNicol sin virksomhed med en ny fabrik i Clarksburg, West Virginia.

¹⁴ Barbrand, Ken, The First 50 Years, A History of Collins Radio Company and the Collins Divisions of Rockwell International, Stamats Communications, 1983, s. 1

¹⁵ Barbrand, Ken, The First 50 Years, A History of Collins Radio Company and the Collins Divisions of Rockwell International, Stamats Communications, 1983, s. 41-42

¹⁶ <http://www.onlinebiographies.info/oh/colum/mcnicol-pottery.htm> - set d. 29.01.2021

Det er på denne fabrik, at KNK6005X00013 formentlig er produceret i 1942. D. E. McNicols porcelænsfabrikker eksisterede fra 1892-1954¹⁷ Fotoet er kopieret fra <https://carrchinacompany.com/dig5-mcnicol.html>, set d. 28.01.2021

De indsamlede objekter vil i fremtiden kunne understøtte formidlingen af de amerikanske baser i Grønland. Objekterne repræsenterer forskellige nuancer og vinkler der både omhandler basernes funktion, tid, hverdagslivet og ikke mindst det militære aspekt, der under Anden Verdenskrig var allestedsnærværende.

Amerikanske baser i Sydgrønland i dag

Afslutningsvist vil de tre amerikanske baser, Bluie West 3, Artillery Point og Camp Corbett, blive beskrevet ud fra en nutidig kontekst. Hvordan ser der ud på baserne? Hvad har man at gøre med i dag efter så mange år? På de tre undersøgte baser var det er langt fra som at træde ind en tidslomme. Selvom det væsentlige under hele undersøgelsen var det historiske aspekt samt at dokumentere de kulturhistoriske levn fra amerikanernes tid på baserne, så har tiden unægtelig sat sit præg.

Særligt Bluie West 3 og Camp Corbett har undergået mange forandringer gennem årtierne siden amerikanerne forlod baserne i 1950'erne. De oprindelige bygninger, der blev opført af amerikanerne, var stort set væk. De personer, virksomheder og øvrige som efterfølgende har overtaget brugen af stederne har naturligt nok sat deres præg, og de amerikanske præg er sideløbende forsvundet lige så stille. Ved at sammenholde fotos, tegninger, litteratur og en god forestillingsevne, var det dog stadig muligt at få et godt indtryk af hvordan både Bluie West 3 og Camp Corbett formentlig havde set ud under Anden Verdenskrig. Det var særligt på dumpene, at de håndgribelige amerikanske levn fremgik. Den største af dumpene på Bluie West 3 fremstod som en tidslinje, hvor amerikanske effekter var placeret tættest vandkanten, presset frem af efterfølgende årtiers affald og kasserede dele. Bluie West 3 og Camp Corbett fungerede begge som radiostationer under Anden Verdenskrig, hvilket dumpene på baserne bar præg af. Der fremgik store mængder elektronik- og radioudstyr,

¹⁷ <https://www.carnegie.lib.oh.us/1860-%201869> - 29.01.2021

hvilket også ses afspejlet i de objekter der blev indsamlet fra de to lokationer. Et andet tydeligt tegn, er de tilbageværende træmaster, der i høj grad vidner om basernes funktion som radiostationer.

Begge baser bliver anvendt til andre formål i dag – Bluie West 3 administreres af Tele Post og Camp Corbetts område anvendes til fåreavl. Det er dermed ikke Anden Verdenskrig og amerikanernes tilstedeværelse i Grønland, der som det første springer i øjnene ved et besøg. Det kræver at der kigges grundigt efter.

Artillery Point adskiller sig derimod fra de to øvrige baser. Området er uden synlige bygninger, men der fremgår adskillige fundamenter, jordvolde, konstruerede fordybninger og forsvarspositioner bygget i sten. Artillery Point fungerede som en forsvarsposition for lufthavnen i Narsarsuaq (Bluie West 1). Det er i dag et unikt kulturmiljø, da det fremstår stort set uberørt. De bygninger og det materiale der blev efterladt af amerikanerne efter krigen, har med tiden fundet anvendelse andre steder. Derudover er området ikke blevet anvendt til andet end græsningareal, hvilket indkapsler Artillery Point og gør at de konstruktioner, bygninger og det vejnet der blev bygget under Anden Verdenskrig er meget synlige i dag.

Litteratur

Ancker, Poul E., *Narsarsuaq Air Base (B.W. -1), 1941-58*, artikel udgivet i Tidsskriftet Grønland, 1993

Barbrand, Ken, *The First 50 Years, A History of Collins Radio Company and the Collins Divisions of Rockwell International*, Stamats Communications, 1983

Guldager, Ole, *Træk af Narsarsuaqs historie*, artikel udgivet i Tidsskriftet Grønland, 4. udgave, 2. artikel, 1999

<https://www.nia.org/timeline/1840.htm> - set d. 15.02.2021

<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2405844019359870> - set d. 15.02.2021

<http://www.xorex.eu/insulator-electricity/> - set d. 15.02.2021

<https://web.archive.org/web/20100214071238/http://www.hubbell.com/Investor/History.aspx> - set d. 25.02.2021

<https://www.tri-sureusa.com/about> - set d. 25.11.2020

<https://www.coca-colacompany.com/company/history/the-history-of-the-coca-cola-contour-bottle#> - set d. 02.02.21

<https://thedieline.com/blog/2009/11/17/the-evolution-of-the-coca-cola-contour-bottle.html> - set d. 29.01.2021

<https://www.valcommfg.ca/at-197gr> - set d. 27.01.21

<http://www.onlinebiographies.info/oh/colum/mcnicol-pottery.htm> - set d. 29.01.2021